

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Εναλλακτική Εκπαίδευση

Σχολική Χρονιά 2026-2027

**ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ +
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ**

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ.....	1
3. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ.....	3
3.1. Αυγόρου – Δήμος Αγίας Νάπας	3
3.1.1. Πρόγραμμα Α.....	3
3.1.2. Πρόγραμμα Β.....	3
3.1.3. Πρόγραμμα Γ	4
3.1.4. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο Εθνογραφικό Μουσείο Αυγόρου	4
3.1.5. Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι υφαντικής.....	4
3.1.6. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι αγγειοπλαστικής	4
3.1.7. Δραστηριότητα 4: Βοτανικό πάρκο cyherbia - Παιχνίδι “Εχθρός ή Φίλος” & δραστηριότητα στον λαβύρινθο.....	5
3.1.8. Δραστηριότητα 5: Βοτανικό πάρκο cyherbia – εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα βότανα της Κύπρου και τα οφέλη τους & δραστηριότητα στον λαβύρινθο	5
3.1.9. Δραστηριότητα 6: Βοτανικό πάρκο cyherbia – παρασκευή αρωματικού σαπουνιού από αιθέρια έλαια	6
3.2. Άχνα - Δήμος Αγίας Νάπας.....	6
3.2.1. Πρόγραμμα Α.....	7
3.2.2. Πρόγραμμα Β.....	7
3.2.3. Πρόγραμμα Γ	8
3.2.4. Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στο Θεματικό Πάρκο «Προσφυγικός καταυλισμός Δάσους Άχνας»	8
3.2.5. Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο μνημείο προσφυγιάς	9
3.2.6. Δραστηριότητα 3: Εκδρομή στο Πάρκο γαϊδουριών Άχνας.....	10
3.2.7. Δραστηριότητα 4: Επίσκεψη στο Πάρκο της μέλισσας.....	11
3.2.8. Δραστηριότητα 5: Εργαστήριο αγγειοπλαστικής	12
3.3. Φρέναρος – Δήμος Παραλιμνίου – Δερύνειας	12
3.3.1. Πρόγραμμα Α.....	13
3.3.2. Πρόγραμμα Β.....	13

3.3.3.	Πρόγραμμα Γ	13
3.3.4.	Δραστηριότητα 1: Περιήγηση στο Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη	14
3.3.5.	Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο παρασκευής πιττών με μέλι	14
3.3.6.	Δραστηριότητα 3: Ο κόσμος του μελιού	15
3.3.7.	Δραστηριότητα 4: Η λαϊκή τέχνη των σταμπωτών μαντηλιών	16
3.3.8.	Δραστηριότητα 5: Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική ως βίωμα	16
3.3.9.	Δραστηριότητα 6: Το Θέατρο Σκιών στο σήμερα	17
4.	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ.....	18
4.1.	Αγγλισίδες.....	18
4.1.1.	Πρόγραμμα Α.....	19
4.1.2.	Πρόγραμμα Β.....	19
4.1.3.	Δραστηριότητα 1: Καλωσόρισμα	19
4.1.4.	Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο Ελιάς	20
4.1.5.	Δραστηριότητα 3: Βιωματικό εργαστήριο τσάκισμα πράσινων ελιών.....	20
4.1.6.	Δραστηριότητα 4: Ζύμωμα παραδοσιακών ελιοπιτών και ψήσιμό τους στον παραδοσιακό ξυλόφουρνο	21
4.1.7.	Δραστηριότητα 5: Κυπριακά παιχνίδια	21
4.1.8.	Δραστηριότητα 6: Ξενάγηση σε σύγχρονο ελαιοτριβείο	21
4.2.	Βάβλα – Δήμος Λευκάρων	22
4.2.1.	Δραστηριότητα 1: Το βασίλειο των Μελισσών – Γευσιγνωσία κυπριακών μελιών.....	23
4.2.2.	Δραστηριότητα 2: Παρασκευή παραδοσιακών πιτών με μέλι (πισιήες)	23
4.2.3.	Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κεριών από μελισσοκέρι	24
4.2.4.	Δραστηριότητα 4: Εξερεύνηση στον κόσμο των βοτάνων.....	24
4.2.5.	Δραστηριότητα 5: Παρασκευή παραδοσιακών πουρεκιών από αναρή και μέλι	25
4.3.	Καλαβασός	25
4.3.1.	Δραστηριότητα 1: Μικροί Κηπουροί – Φυτεύω και δημιουργώ	26
4.3.2.	Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο παρασκευής μπισκότων	27
4.3.3.	Δραστηριότητα 3: Δημιουργίες με την κλωστή του macramé	28
4.3.4.	Δραστηριότητα 4: Ο μαγικός κύκλος του μεταξιού	28
4.3.5.	Δραστηριότητα 5: Εργαστήριο: «Ξύλινες Δημιουργίες ή Μαγικές Μάσκες»	29
4.3.6.	Δραστηριότητα 6: Ζωγραφική σε βότσαλα	30
4.3.7.	Δραστηριότητα 7: Εργαστήριο αποξηραμένων λουλουδιών ή Κουίλινγκ (Quilling) – Χαρτοπλεκτική	31
4.3.8.	Δραστηριότητα 8: Παραδοσιακή τοξοβολία	31
4.3.9.	Δραστηριότητα 9: Μια ώρα στο μουσείο	32

4.3.10.	Δραστηριότητα 10: Ψυχοεκπαιδευτικό Εργαστήριο: «Το ανθρωπάκι της Τέντας – Δημιουργώντας τους δεσμούς του χρόνου» ή «Η τάφος και τα όρια της κοινότητας – Από τη σύγκρουση στη συνεργασία»	32
4.4.	Κάτω-Δρυς	33
4.4.1.	Δραστηριότητα 1: Δημιουργίες με επαναχρησιμοποιημένα υλικά	34
4.4.2.	Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο οινοποιείο Χριστούδια	35
4.5.	Μαζωτός	35
4.5.1.	Δραστηριότητα 1: Θεατροπαιδαγωγικό πρόγραμμα: «Τα γλυπτά ζωντανεύουν μέσα από το θέατρο στο Μουσείο Κώστα Αργυρού»	36
4.5.2.	Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο πηλού: «Από τη γεωμετρική φόρμα στη μορφή» 37	
4.6.	Τρούλλοι – Δήμος Αραδίππου	38
4.6.1.	Πρόγραμμα Α.....	38
4.6.2.	Πρόγραμμα Β.....	39
4.6.3.	Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στους Τρούλλους «Ένα ταξίδι στο χώρο, το χρόνο και τη μνήμη του τόπου».....	39
4.6.4.	Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο -Παρασκευή του παραδοσιακού κυπριακού χειροποίητου ζυμαρικού «Μακαρόνια του σιερκού».....	41
4.6.5.	Δραστηριότητα 3: Θεατρικό παιχνίδι με θέμα «Ζωντανεύοντας τον μύθο του Ηφαίστου» .	42
4.6.6.	Δραστηριότητα 4: Ζωγραφίζω και δημιουργώ με «Τέρρα Όμπρα».....	43
5.	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	44
5.1.	Άγιος Μάμας	44
5.1.1.	Δραστηριότητα 1: Μουσείο οινοποιείο κουμανδαρίας	45
5.1.2.	Δραστηριότητα 2: Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας	45
5.1.3.	Δραστηριότητα 3: Παρασκευή παλουζέ.....	45
5.2.	Αγρός.....	46
5.2.1.	Πρόγραμμα Α.....	47
5.2.2.	Πρόγραμμα Β.....	47
5.2.3.	Πρόγραμμα Γ	47
5.2.4.	Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε βιοτεχνία γλυκών	47
5.2.5.	Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε βιοτεχνίες τριαντάφυλλου	48
5.2.6.	Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε βιοτεχνία αλλαντικών	48
5.2.7.	Δραστηριότητα 4: Το άθλημα της τοξοβολίας.....	49
5.2.8.	Δραστηριότητα 5: Ξενάγηση στο συσκευαστήριο νερού	49
5.3.	Ανώγυρα	50

5.3.1.	Δραστηριότητα 1: Κουλουράκια από χαρουπόμελο	50
5.3.2.	Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο Anagyris Park.....	50
5.3.3.	Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κούκλας με άρωμα λεβάντας ή διαδραστική εμπειρία χαρουπιού.....	52
5.4.	Άρσος	53
5.4.1.	Δραστηριότητα 1: Γνωριμία με τη βιοτεχνία παρασκευής προϊόντων που έχουν σχέση με το σταφύλι	54
5.4.2.	Δραστηριότητα 2: Μαυρόασπρες μνήμες	54
5.4.3.	Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι κεραμικής.....	55
5.4.4.	Δραστηριότητα 4: Εργαστήρι ψηφιδωτού	55
5.5.	Βουνί.....	56
5.5.1.	Δραστηριότητα 1: Βουνί μια ζωντανή ιστορία.....	56
5.5.2.	Δραστηριότητα 2: Φτιάχνω, μυρίζω, γεύομαι.....	57
5.5.3.	Δραστηριότητα 3: Το Βουνί ως ζωγραφιά	57
5.6.	Καλό Χωριό	57
5.6.1.	Πρόγραμμα Α.....	58
5.6.2.	Πρόγραμμα Β.....	58
5.6.3.	Πρόγραμμα Γ	58
5.6.4.	Δραστηριότητα 1: Η εκκλησιαστική ιστορία της κοινότητας και η ιστορία του λαδιού και της ελιάς.....	59
5.6.5.	Δραστηριότητα 2: Παραδοσιακές Δημιουργίες από κουκούλι ή χειροποίητες δημιουργίες από πορσελάνη χαρτιού σε καμβά	59
5.6.6.	Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας ή φυτοκεφαλάκι	60
5.6.7.	Δραστηριότητα 4: Φάρμα ψαριών GoingKoi – Koi Fish	61
5.6.8.	Δραστηριότητα 5: Μουσείο Λαϊκής Παράδοσης & Πολιτιστικής Κληρονομιάς «ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΤΟΥ ΜΑΥΡΙΔΚΙΩΤΗ»	62
5.7.	Κάτω Μύλος.....	62
5.7.1.	Πρόγραμμα Α.....	63
5.7.2.	Πρόγραμμα Β.....	63
5.7.3.	Πρόγραμμα Γ	63
5.7.4.	Πρόγραμμα Δ.....	64
5.7.5.	Δραστηριότητα 1: Μονοπάτι της φύσης – “Αλωνάτζια”	64
5.7.6.	Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Τρέχει τρέχει το νερό”	65
5.7.7.	Δραστηριότητα 3: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Από το στάρι στο ψωμί”	65
5.7.8.	Δραστηριότητα 4: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Ο μαγικός κόσμος των μελισσών”	65
5.7.9.	Δραστηριότητα 5: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα – “Αρώματα και βότανα της Κύπρου”	66

5.7.10.	Δραστηριότητα 6: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα – “Περιδιάβαση στο χωριό μέσα από το παραμύθι”	66
5.7.11.	Δραστηριότητα 7: Παιχνίδια επιβίωσης	67
5.7.12.	Δραστηριότητα 8: Ομαδικά παιχνίδια συνεργασίας	67
5.8.	Κοιλάνι	67
5.8.1.	Δραστηριότητα 1: Περιδιάβαση στο παραδοσιακό Οινοποιείο	68
5.8.2.	Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι Γλυτζίστου	69
5.8.3.	Δραστηριότητα 3: Μουσείο παραμυθιού	69
5.9.	Λάνια	69
5.9.1.	Δραστηριότητα 1: Βιωματική αφηγηματική περιήγηση	70
5.9.2.	Δραστηριότητα 2: Παιχνίδι «Το ξωπόρτι»	71
5.10.	Λουβαράς	72
5.10.1.	Δραστηριότητα 1: Κοπιάστε στο σπίτι της παράδοσης	72
5.10.2.	Δραστηριότητα 2: Παρασκευή χαλουμιού	72
5.10.3.	Δραστηριότητα 3: Σπιτικά μπισκότα	73
5.10.4.	Δραστηριότητα 4: Η τέχνη του αργαλειού	73
5.10.5.	Δραστηριότητα 5: Χειροτεχνικές δημιουργίες	74
5.11.	Λόφου	74
5.11.1.	Πρόγραμμα Α	74
5.11.2.	Πρόγραμμα Β	75
5.11.3.	Δραστηριότητα 1: Η Λόφου ΕΤΣΙ	75
5.11.4.	Δραστηριότητα 2: Παρασκευή ψωμιού ή παραδοσιακά παιχνίδια ή μπρελόκ με βελονάκι (σμιλί) ή κατασκευή κάδρου από κουκούλια ή μωσαϊκή τέχνη – κατασκευή μπρελόκ ή κεραμική - δημιουργία με πηλό	76
5.11.5.	Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο σχεδιαστικής σκέψης	78
5.12.	Πάχνα	78
5.12.1.	Δραστηριότητα 1: Εκπαιδευτική επίσκεψη σε γαλακτοκομείο	79
5.12.2.	Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτική επίσκεψη στο μουσείο Κατεχομένων και Λαογραφίας "Μνήμες Πάχνας"	79
5.13.	Πρατειό Αυδήμου	80
5.13.1.	Πρόγραμμα Α	80
5.13.2.	Πρόγραμμα Β	80
5.13.3.	Δραστηριότητα 1: Εκθεσιακός χώρος	80
5.13.4.	Δραστηριότητα 2: Γερόβρυση του χωριού	81
5.13.5.	Δραστηριότητα 3: Ένα μυρωδάτο ταξίδι από τον σπόρο στο ψωμί	82
5.13.6.	Δραστηριότητα 4: Αρμέγω το γάλα και φτιάχνω το χαλούμι	82

5.14. Σιλίκου	83
5.14.1. Δραστηριότητα 1: «Ανακαλύπτω τη Σιλίκου» – Ψηφιακή βιωματική περιήγηση	84
5.14.2. Δραστηριότητα 2: «Η αιωνόβια ελιά – Η ελιά σε ένα καδράκι»	85
5.14.3. Δραστηριότητα 3: «Από την κυψέλη στο μέλι – Ανακαλύπτω τον κόσμο της μέλισσας»	86
5.15. Φασούλα	86
5.15.1. Πρόγραμμα Α	87
5.15.2. Πρόγραμμα Β	87
5.15.3. Πρόγραμμα Γ	87
5.15.4. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο πάρκο γλυπτικής του Φίλιππου Γιαπάνη – Μικρή Σαλαμίνα	88
5.15.5. Δραστηριότητα 2: Δημιουργικό εργαστήριο στο πάρκο γλυπτικής του Φίλιππου Γιαπάνη – Μικρή Σαλαμίνα	89
5.15.6. Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση στα τρία μουσεία της κοινότητας – Λαογραφικό Μουσείο – Γεωργικό Μουσείο – Ελαιόμυλος	89
5.15.7. Δραστηριότητα 4: Παρασκευή παραδοσιακών κουλουριών	90
5.15.8. Δραστηριότητα 5: Παραδοσιακά Παιχνίδια	90
5.15.9. Δραστηριότητα 6: Γνωρίζω τα βότανα του τόπου μου – Παράδοση και Φύση	90
5.15.10. Δραστηριότητα 7: Δημιουργικό Εργαστήριο & Διαδραστικό παιχνίδι	91
6. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	92
6.1. Γούρρι	92
6.1.1. Δραστηριότητα 1: Υφαντική σε παραδοσιακό Αργαλειό	92
6.1.2. Δραστηριότητα 2: «Δάσος και Αγάπη»	93
6.1.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο Γεωλογίας	94
6.1.4. Δραστηριότητα 4: Κόκκινη κλωστή δεμένη την παράδοση υφαίνει	94
6.2. Καλοπαναγιώτης	95
6.2.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε εργαστήριο παρασκευής Σιουσσιούκκου	96
6.2.2. Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε εργαστήριο παρασκευής μελιού	96
6.3. Λυθροδόνας	97
6.3.1. Δραστηριότητα 1: Ιππασία	98
6.3.2. Δραστηριότητα 2: Περιποίηση αλόγου και ξενάγηση	98
6.3.3. Δραστηριότητα 3: Διακόσμηση πετάλων αλόγου	98
6.4. Οίκος Μαραθάσας	99
6.4.1. Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού	100
6.4.2. Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη σε βιοτεχνία επεξεργασίας ξηρών καρπών	100

6.5. Παλιομέτοχο	101
6.5.1. Δραστηριότητα 1: Γαλακτοκομείο - Τυροκομείο	101
6.5.2. Δραστηριότητα 2: Αρτοποιείο	101
6.5.3. Δραστηριότητα 3: Περιήγηση στο αγρόκτημα.....	102
6.5.4. Δραστηριότητα 4: Μουσικοκινητική δραστηριότητα «Η φύση ζωντανεύει μέσα από τη μουσική»	103
6.6. Περιστέρωνα.....	103
6.6.1. Δραστηριότητα 1: Γνωριμία με τον αρχαίο βυζαντινό ναό των Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνα και τον ιστορικό πυρήνα της Περιστέρωνας	104
6.6.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο θεατρικής έκφρασης	104
6.6.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο ζωγραφικής.....	105
6.7. Πλατανιστάσα.....	105
6.7.1. Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στον Μεσαιωνικό Νερόμυλο	106
6.7.2. Δραστηριότητα 2: Περιδιάβαση στο μονοπάτι της φύσης Φουντουκόδασος	106
6.7.3. Δραστηριότητα 3: Βιωματικά εργαστήρια – Παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων	107
6.7.4. Δραστηριότητα 4: Τοξοβολία	107
7. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ.....	109
7.1. Γιόλου.....	109
7.1.1. Δραστηριότητα 1: Κουλουράκια με χαρουπτόμελο	109
7.1.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι παρασκευής παραδοσιακών εδεσμάτων.....	110
7.1.3. Δραστηριότητα 3 : Γνωριμία με την κυπριακή παράδοση	110
7.2. Δρούσεια – Δήμος Πόλης Χρυσοχούς	111
7.2.1. Δραστηριότητα 1: Εργαστήριο υφαντικής – Πλέξιμο σε αργαλειό	111
7.2.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο ζωγραφικής και χαρακτηριστικής σε κολοκύθα (κολότζι).....	111
7.2.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο κεραμικής – αγγειοπλαστικής	112
7.2.4. Δραστηριότητα 4: Ξενάγηση στο μουσείο αγροτικής ζωής “Ακάμας”	112
7.3. Ίνεια – Δήμος Ακάμα	112
7.3.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα	113
7.3.2. Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτικό κέντρο και Μουσείο χελώνας.....	113
7.3.3. Δραστηριότητα 3: Καλαθοπλεκτική.....	114
7.4. Κάθηκας – Δήμος Ακάμα	114
7.4.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα	115
7.4.2. Δραστηριότητα 2: Πληροφοριακό Κέντρο Πτηνοπανίδας και Χλωρίδας Ακάμα	115
7.4.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι «ντεκουπάζ»	116

7.5. Λετύμπου	116
7.5.1. Δραστηριότητα 1: Παραδοσιακά ζυμώματα – Παρασκευή πλουμιστού ψωμιού	117
7.5.2. Δραστηριότητα 2: Γνωριμία με τη λαϊκή ζωγραφική τέχνη και την τεχνική του σκαλίσματος των κολοκυθιών, ποτηριών και άλλων αντικειμένων	118
7.5.3. Δραστηριότητα 3: Μικροί οινοποιοί.....	118
7.6. Μεσόγη.....	118
7.6.1. Δραστηριότητα 1: Υποδοχή	119
7.6.2. Δραστηριότητα 2: Καλαθοπλεκτική.....	120
7.7. Νέο Χωριό– Δήμος Πόλης Χρυσοχούς	121
7.7.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα	121
7.7.2. Δραστηριότητα 2: Πάρκο ερπετών και αμφίβιων	122
7.7.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι ψηφιδωτού	122
7.8. Παναγιά	122
7.8.1. Πρόγραμμα Α.....	123
7.8.2. Πρόγραμμα Β.....	123
7.8.3. Δραστηριότητα 1: Παιχνίδι ενεργοποίησης – Εξοικείωση με τον χώρο	124
7.8.4. Δραστηριότητα 2: Κυνήγι θησαυρού στο μουσείο λαϊκής τέχνης	124
7.8.5. Δραστηριότητα 3: Γνωρίζω το χωριό παίζοντας.....	124
7.8.6. Δραστηριότητα 4: Κουλουράκια με έψημα σταφυλιού	125
7.8.7. Δραστηριότητα 5: Κυνήγι θησαυρού – ΣΤΑΘΜΟΙ	125
7.8.8. Δραστηριότητα 6: Εργαστήρι κατασκευής κεραμικών με καλούπια	125
7.9. Πάνω Αρόδες – Δήμος Ακάμα	126
7.9.1. Δραστηριότητα 1: Κέντρο Παλαιοντολογίας – Γεωλογίας.....	126
7.9.2. Δραστηριότητα 2: Μουσείο Ναϊτών Ιπποτών	127
7.9.3. Δραστηριότητα 3: Κινητικά Παιχνίδια.....	127
7.10. Σαλαμιού	128
7.10.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα	129
7.10.2. Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήρι παραδοσιακού ζυμώματος	129
7.10.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι ζωγραφικής σε βότσαλο	130
7.11. Στατός - Άγιος Φώτιος	130
7.11.1. Πρόγραμμα Α:.....	130
7.11.2. Πρόγραμμα Β:.....	130
7.11.3. Δραστηριότητα 1: Εργαστήριο αγιογραφίας	131
7.11.4. Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε παρασκευαστήριο παλουζέ ή/και τραχανά/χαλουμιού ..	131
7.11.5. Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε παρασκευαστήριο ελαιόλαδου και ζιβανίας	132
7.11.6. Δραστηριότητα 4: Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς και αθλητικής ιστορίας	132

7.12. Χούλου	133
7.12.1. Δραστηριότητα 1: Παρασκευή παλουζέ.....	133
7.12.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι «Μικροί Τυροκόμοι»	134
7.12.3. Δραστηριότητα 3: Παρασκευή ψωμιού σε παραδοσιακό φούρνο	134

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1: Αυγόρου – Βοτανικό πάρκο cyherbia, αεροφωτογραφία.....	5
Εικόνα 2: Αυγόρου – Βοτανικό πάρκο cyherbia, ο βοτανόκηπος και ο λαβύρινθος	6
Εικόνα 3: Άχνα – Κατεχόμενη Άχνα	7
Εικόνα 4: Άχνα – Μνημείο προσφυγιάς.....	10
Εικόνα 5: Άχνα – Πάρκο γαϊδουριών Άχνας	10
Εικόνα 6: Άχνα – Πάρκο της μέλισσας	11
Εικόνα 7: Άχνα – Εργαστήριο αγγειοπλαστικής.....	12
Εικόνα 8: Φρέναρος – Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη	14
Εικόνα 9: Φρέναρος – Παρασκευή πιπτών με το μέλι.....	15
Εικόνα 10: Φρέναρος – Περιήγηση στα μελίτσια.....	15
Εικόνα 11: Φρέναρος – Η λαϊκή τέχνη των σταμπωτών μαντηλιών	16
Εικόνα 12: Φρέναρος – Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική ως βίωμα	17
Εικόνα 13: Φρέναρος – Το θέατρο σκιών σήμερα	17
Εικόνα 14: Αγγλισίδες – Η αιωνόβια ελιά.....	18
Εικόνα 15: Αγγλισίδες – «Κάπνισμα» με φύλλα ελιάς και λιβάνι	20
Εικόνα 16: Αγγλισίδες – Μουσείο Ελιάς	20
Εικόνα 17: Αγγλισίδες – Ψήσιμο παραδοσιακών ελιοπιτών σε παραδοσιακό ξυλόφουρνο..	21
Εικόνα 18: Αγγλισίδες – Ξενάγηση σε σύγχρονο ελαιοτριβείο	22
Εικόνα 19: Βάβλα – Τα στενά δρομάκια της κοινότητας Βάβλας	23
Εικόνα 20: Βάβλα – Βιωματικό εργαστήριο «Παρασκευή παραδοσιακών «πισιήων»	24
Εικόνα 21: Βάβλα – Βιωματικό εργαστήριο «Κατασκευή κεριών από μελισσοκέρι».....	24
Εικόνα 22: Βάβλα – Βιωματικό εργαστήριο Εξερεύνηση στον κόσμο των βοτάνων.....	25
Εικόνα 23: : Βάβλα –Παρασκευή παραδοσιακών πουρεκιών από αναρή και μελι	25
Εικόνα 24: Καλαβασός – Πανοραμική θέα του χωριού	26
Εικόνα 25: Καλαβασός – Μικροί Κηπουροί	27
Εικόνα 26: Καλαβασός – Μπισκοτό-δημιουργίες.....	28
Εικόνα 27: Καλαβασός – Δημιουργίες με την κλωστή του macramé.....	28

Εικόνα 28: Καλαβασός – Εργαστήριο μεταξιού	29
Εικόνα 29: Καλαβασός – Εργαστήριο ξύλινες δημιουργίες ή Μαγικές μάσκες	30
Εικόνα 30: Καλαβασός – Ζωγραφική σε βότσαλα	31
Εικόνα 31: Καλαβασός – Εργαστήριο αποξηραμένων λουλουδιών και χαρτοπλεκτική	31
Εικόνα 32 Καλαβασός – Τοξοβολία.....	32
Εικόνα 33: Κάτω Δρυς – Άποψη του χωριού.....	34
Εικόνα 34: Κάτω Δρυς – Δημιουργίες με επαναχρησιμοποιημένα υλικά.....	34
Εικόνα 35: Κάτω Δρυς – Επίσκεψη στο οινοποιείο Χριστούδια	35
Εικόνα 36: Μαζωτός – θεατροπαιδαγωγικό πρόγραμμα	37
Εικόνα 37: Μαζωτός – Βιωματικό εργαστήρι πηλού	38
Εικόνα 38: Τρούλλοι – «Σπήλιοι» - το εργαστήρι του Θεού Ηφαίστου	40
Εικόνα 39: Τρούλλοι – Εργοστάσιο φαιοχώματος «Τέρρα Όμπρα»	41
Εικόνα 40: Τρούλλοι – Βιωματικό εργαστήριο « Μακαρόνια του σιερκού».....	42
Εικόνα 41: Τρούλλοι – Θεατρικό Παιχνίδι.....	43
Εικόνα 42: Τρούλλοι – Ζωγραφίζω και δημιουργώ με Τερρα Όμπρα	43
Εικόνα 43: Άγιος Μάμας – Είσοδος του χωριού	44
Εικόνα 44: Άγιος Μάμας – Κατασκευή από κερί.....	45
Εικόνα 45: Αγρός – Πανοραμική θέα του χωριού	46
Εικόνα 46: Αγρός – Αποστακτήριο τριαντάφυλλων και εμφιάλωση ροδοστάγματος	48
Εικόνα 47: Αγρός – Κάπνισμα λουκάνικων	49
Εικόνα 48 Αγρός – Ξενάγηση στο συσκευαστήριο νερού	49
Εικόνα 49: Ανώγυρα – Επίσκεψη στο πάρκο Anagyris Park	51
Εικόνα 50: Ανώγυρα – Κατασκευή κούκλας με άρωμα λεβάντας.....	52
Εικόνα 51: Ανώγυρα – Διαδραστική εμπειρία χαρουπιού	53
Εικόνα 52: Άρσος – Πανοραμική θέα του χωριού.....	54
Εικόνα 53: Άρσος – Βιοτεχνία παρασκευής προϊόντων σταφυλιού.....	54
Εικόνα 54: Άρσος –Εργαστήρι ψηφιδωτού.....	56
Εικόνα 55: Βουνί – Λιθόστρωτα δρομάκια και η σπηλιά του έρωτα	56
Εικόνα 56: Βουνί – Εργαστήριο παραδοσιακών προϊόντων και εργαστήρι τέχνης.....	57
Εικόνα 57: Καλό Χωριό – Άποψη του χωριού	58
Εικόνα 58: Καλό Χωριό – Η πετρόκτιστη εκκλησία του Αγίου Γεωργίου (αριστερά) και το παλιό Ελαιοτριβείο	59
Εικόνα 59: Καλό Χωριό – Χειροποίητες δημιουργίες από πορσελάνη χαρτιού	60
Εικόνα 60: Καλό Χωριό – Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας	61
Εικόνα 61: Καλό Χωριό – Φάρμα ψαριών Koi fish.....	61
Εικόνα 62: Κάτω Μύλος – Άποψη του χωριού	63
Εικόνα 63: Κάτω Μύλος – Μονοπάτι της φύσης και εκδρομικός χώρος “Αλωνάτζια”	64

Εικόνα 64: Κάτω Μύλος – «Ο μαγικός κόσμος των μελισσών»	66
Εικόνα 65: Κάτω Μύλος – Αρώματα και βότανα της Κύπρου	66
Εικόνα 66: Κάτω Μύλος – Πολιτιστικό κέντρο ροδακινιά και δρόμος του χωριού.....	67
Εικόνα 67: Κοιλάνι – Παραδοσιακό οινοποιείο	68
Εικόνα 68: Κοιλάνι – Εργαστήριο Γλυτζίστου	69
Εικόνα 69: Λάνια – Άποψη του χωριού	70
Εικόνα 70: Λάνια – Βιωματική αφηγηματική περιήγηση.....	71
Εικόνα 71: Λουβαράς – Παρασκευή Χαλουμιού	73
Εικόνα 72: Λουβαράς – Η τέχνη του αργαλειού.....	73
Εικόνα 73: : Λουβαράς – Χειροτεχνικές δημιουργίες.....	74
Εικόνα 74: Λόφου – Άποψη του χωριού.....	75
Εικόνα 75: Λόφου – Εργαστήριο παρασκευής ψωμιού.....	76
Εικόνα 76: Λόφου – Κεραμική – Δημιουργία με πηλό.....	77
Εικόνα 77: Πάχνα – Επίσκεψη σε τοπικό γαλακτοκομείο	79
Εικόνα 78: Πάχνα – Μουσείο κατεχομένων και λαογραφίας "Μνήμες Πάχνας".....	79
Εικόνα 79: Πραστειό Αυδήμου – Ξενάγηση σε παραδοσιακό σπίτι	81
Εικόνα 80: Πραστειό Αυδήμου – Γερόβρυση του χωριού	82
Εικόνα 81: Πραστειό Αυδήμου – Παρασκευή Χαλλουμιού.....	83
Εικόνα 82: Σιλίκου – “ Ανακαλύπτω τη Σιλίκου”	84
Εικόνα 83: Σιλίκου – Η ελιά σε ένα καδράκι.....	85
Εικόνα 84: Σιλίκου – Από την κυψέλη στο μέλι.....	86
Εικόνα 85: Φασούλα – Πάρκο γλυπτικής Φίλιππος Γιαπάνης – Μικρή Σαλαμίνα	88
Εικόνα 86: Φασούλα – Λαογραφικό μουσείο.....	90
Εικόνα 87: Γούρρι – Παραδοσιακός Αργαλειός (αριστερά), Χειροκίνητος Αργαλειός (Δεξιά) 93	
Εικόνα 88: Γούρρι – Μονοπάτι της φύσης.....	94
Εικόνα 89: Γούρρι – Παραδοσιακό σπίτι.....	95
Εικόνα 90: Καλοπαναγιώτης – Εργαστήριο παρασκευής σιουσιούκκου	96
Εικόνα 91: Καλοπαναγιώτης – Εργαστήριο παρασκευής μελιού	97
Εικόνα 92: Λυθροδόνας – Ιππασία	98
Εικόνα 93: Λυθροδόνας – Περιποίηση αλόγου και ξενάγηση	98
Εικόνα 94: Λυθροδόνας – Διακόσμηση πετάλου αλόγου	99
Εικόνα 95: Οίκος Μαραθάσας – Πανοραμική άποψη του χωριού.....	99
Εικόνα 96: Οίκος Μαραθάσας – Ερευνητικός σταθμός Υδατοκαλλιέργειας γλυκού νερού .	100
Εικόνα 97: Παλιομέτοχο – THE ROYAL GOAT FARM	101
Εικόνα 98: Παλιομέτοχο – Αρτοποιείο.....	102
Εικόνα 99: Παλιομέτοχο – Περιήγηση στο αγρόκτημα	103
Εικόνα 100: Περιστερώνα – Ποταμός Σερράχης.....	104

Εικόνα 101: Πλατανιστάσα – Πανοραμική θέα του χωριού	105
Εικόνα 102: Πλατανιστάσα – Μεσαιωνικός Νερόμυλος	106
Εικόνα 103: Πλατανιστάσα – Φουντουκόδαςος και Μουσείο Λαϊκής Τέχνης	106
Εικόνα 104: Πλατανιστάσα – Βιωματικά εργαστήρια, Παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων	107
Εικόνα 105: Πλατανιστάσα – Τοξοβολία.....	108
Εικόνα 106: Γιόλου – Παραδοσιακή παραγωγή και επεξεργασία σιταριού.....	109
Εικόνα 107: Γιόλου – Εργαστήρι παρασκευής παραδοσιακών εδεσμάτων.....	110
Εικόνα 108: Γιόλου – Κυπριακή Παράδοση.....	110
Εικόνα 109: Δρούσεια – Άποψη του χωριού	111
Εικόνα 110: Δρούσεια – Υφαντική, πλέξιμο σε αργαλειό και διακόσμηση κολοτζιού.....	112
Εικόνα 111: Ίνεια – Θέα στη χερσόνησο του Ακάμα.....	113
Εικόνα 112: : Ίνεια – Μουσείο χελώνας.....	114
Εικόνα 113: Ίνεια – Καλαθοπλεκτική	114
Εικόνα 114: Κάθηκας – Άποψη του χωριού	115
Εικόνα 115: Κάθηκας – Πληροφοριακό κέντρο πτηνοπανίδας και χλωρίδας	116
Εικόνα 116: Λετύμπου – Η εκκλησία του χωριού.....	117
Εικόνα 117: Λετύμπου – Πλουμιστό Ψωμί	117
Εικόνα 118: Λετύμπου – Λαϊκή τέχνη	118
Εικόνα 119: Μεσόγη – Κοινοτικό συμβούλιο	119
Εικόνα 120: Μεσόγη – Καλαθοπλεκτική	120
Εικόνα 121: Μεσόγη – Παρασκευή σιάμιση	120
Εικόνα 122: Νέο Χωριό – Πλατία του Χωριού.....	121
Εικόνα 123: Νέο Χωριό – Πάρκο ερπετών και αμφίβιων	122
Εικόνα 124: : Νέο Χωριό – Ψηφιδωτό	122
Εικόνα 125: Παναγιά – Άποψη του χωριού	123
Εικόνα 126: Παναγιά – Μουσείο λαϊκής τέχνης.....	124
Εικόνα 127: Παναγιά – Κυνήγι θησαυρού.....	125
Εικόνα 128: Πάνω Αρόδες – Άποψη του χωριού.....	126
Εικόνα 129: Πάνω Αρόδες – Κέντρο Παλαιοντολογίας - Γεωλογίας.....	127
Εικόνα 130: Πάνω Αρόδες – Μουσείο ιπποτών.....	127
Εικόνα 131: Σαλαμιού – Άποψη του χωριού.....	128
Εικόνα 132: Σαλαμιού – Ιερά Μονή Σαλαμιώτισσας	129
Εικόνα 133: Σαλαμιού – Βιωματικό εργαστήρι παραδοσιακού ζυμώματος	129
Εικόνα 134: Στατός – Άγιος Φώτιος: Εργαστήριο αγιογραφίας.....	131
Εικόνα 135: Στατός – Άγιος Φώτιος: Παρασκευαστήριο παλουζέ.....	131
Εικόνα 136: Στατός – Άγιος Φώτιος: Παρασκευαστήριο ελαιόλαδου και ζιβανίας	132

Εικόνα 137: Στατός – Άγιος Φώτιος: Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς και αθλητικής ιστορίας	
.....	133
Εικόνα 138: Χούλου – Παρασκευή παλουζέ.....	134
Εικόνα 139: Χούλου – Παραδοσιακό ψωμί.....	134

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο δράσεων κοινωνικής ένταξης των μαθητών/ριών που συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα **ΔΡΑ.Σ.Ε.+**, συμπεριλαμβάνεται η καινοτόμος εφαρμογή προγραμμάτων «Εναλλακτικής Εκπαίδευσης». Πρόκειται για μια πρακτική εκπαίδευσης, η οποία θα παρέχεται εκτός σχολικής μονάδας, με σκοπό την ενίσχυση της βιωματικής μάθησης μέσω διαφορετικών και ποικιλόμορφων εμπειριών στον πραγματικό κόσμο. Οι μαθητές/μαθήτριες των σχολείων **ΔΡΑ.Σ.Ε.+** θα έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν και να γνωρίσουν κοινότητες αλλά και δημοτικά διαμερίσματα της Κύπρου τα οποία πριν τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης (Ιούλιος 2024) αποτελούσαν ακριτικές, ορεινές ή μειονεκτικές κοινότητες και πλέον έχουν συγχωνευτεί σε δήμο. Οι μαθητές/ μαθήτριες θα γνωρίσουν χώρους πολιτισμού, το φυσικό περιβάλλον, καθώς και τις παραδόσεις της Κύπρου. Συνάμα, θα έχουν την ευκαιρία να εμπλακούν σε αθλητικές και καλλιτεχνικές δράσεις και πολλές άλλες δημιουργικές δραστηριότητες που θα προσφέρονται από τις κοινότητες ή τα δημοτικά διαμερίσματα.

Στον οδηγό παρατίθενται οι δραστηριότητες που προσφέρει η κάθε κοινότητα ή το δημοτικό διαμέρισμα ανά επαρχία. Ορισμένες/α κοινότητες/δημοτικά διαμερίσματα προσφέρουν συνδυασμούς δραστηριοτήτων με βάση την/τις εκπαιδευτική/εκπαιδευτικές βαθμίδα/βαθμίδες των μαθητών/ριών που τις επισκέπτονται. Επομένως, σε κάποιες/α κοινότητες/δημοτικά διαμερίσματα γίνεται αναφορά σε προγράμματα στο κάθε ένα από τα οποία καθορίζεται ο συνδυασμός των δραστηριοτήτων που προσφέρει η κοινότητα/το δημοτικό διαμέρισμα για την κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα.

2. Γενικές οδηγίες

Ο συνολικός αριθμός μαθητών/ριών δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 50 για κάθε επίσκεψη. Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε ομάδες αναλόγως των δραστηριοτήτων και εκ περιτροπής περνούν από τις δραστηριότητες. Κάθε ομάδα συνοδεύεται από εκπαιδευτικούς του σχολείου και από έναν/μία εκπαιδευτή/εκπαιδεύτρια – ξεναγό – συνοδό της/του κοινότητας/δημοτικού διαμερίσματος. Για ορισμένες δραστηριότητες, όπως στις ξεναγήσεις, ενδέχεται να είναι μαζί όλοι/όλες οι μαθητές/μαθήτριες του σχολείου.

Σε όλους/όλες τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα προσφέρεται κολατσιό-σνακ, μαζί με εμφιαλωμένο νερό. Ωστόσο, αν το σχολείο κρίνει ότι οι μαθητές/μαθήτριές του έχουν επιπρόσθετες διατροφικές ανάγκες, θα πρέπει να μεριμνήσει αναλόγως (π.χ. ετοιμασία επιπρόσθετου σνακ από το σπίτι).

Η μετάβαση των μαθητών/ριών στην/στο κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα θα γίνεται με λεωφορεία της εταιρείας που συνεργάζεται κάθε σχολείο που θα επισκέπτεται την/το κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα. Τα θέματα ελέγχου και ασφάλειας αφορούν τη σχολική μονάδα.

Πριν την επίσκεψη των σχολείων **ΔΡΑ.Σ.Ε.+** στις/στα κοινότητες/δημοτικά διαμερίσματα, το σχολείο πρέπει να έρχεται σε επαφή με την/το κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα, για τη διευθέτηση και οργάνωση της επίσκεψής του. Το πρόγραμμα της/του κοινότητας/δημοτικού διαμερίσματος είναι ενδεικτικό και το σχολείο ενδέχεται να προχωρήσει σε μικρές τροποποιήσεις στο πρόγραμμα, πάντα σε συνεννόηση με την/το κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα. Στον σύνδεσμο [οδηγίες προς το σχολείο](#) παρατίθενται οδηγίες για όλα όσα πρέπει να διευθετηθούν/ρυθμιστούν πριν την επίσκεψη των σχολείων στις/στα κοινότητες/δημοτικά διαμερίσματα, αλλά και τις ενέργειες του σχολείου κατά και μετά την επίσκεψη. Τα στοιχεία επικοινωνίας των κοινοτήτων και των δημοτικών διαμερισμάτων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, καθώς και επιγραμματική περιγραφή των δραστηριοτήτων που προσφέρει η/το κάθε κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα, υπάρχουν στον σύνδεσμο: [Στοιχεία Κοινοτήτων/Δημοτικών Διαμερισμάτων.](#)

Μετά από επίσκεψη/επισκέψεις σε κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα του προγράμματος «Εναλλακτικής Εκπαίδευσης», το σχολείο πρέπει να παραδίδει στην Κεντρική Συντονιστική Ομάδα του προγράμματος το τιμολόγιο, το οποίο θα εκδίδει η/το κοινότητα/δημοτικό διαμέρισμα, φωτοτυπία του τιμολογίου της εταιρείας λεωφορείων (το αυθεντικό τιμολόγιο παραδίδεται στην κοινότητα), καθώς και τον συμπληρωμένο πίνακα, ο οποίος βρίσκεται στον σύνδεσμο [Εναλλακτική Εκπαίδευση – Πίνακας Τιμολογίου](#). Το τιμολόγιο πρέπει να φέρει τη σφραγίδα του σχολείου και υπογραφή από τον/τη Διευθυντή/Διευθύντρια του σχολείου.

Επίσης, μετά από κάθε επίσκεψη τα σχολεία καλούνται να συμπληρώσουν [ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο αξιολόγησης](#) του προγράμματος. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών γύρω από την οργάνωση και το περιεχόμενο του προγράμματος «Εναλλακτική Εκπαίδευση» είναι πολύ σημαντικές, προκειμένου το πρόγραμμα, με τις κατάλληλες διορθωτικές παρεμβάσεις, να βελτιωθεί.

3. Κοινότητες επαρχίας Αμμοχώστου

3.1. Αυγόρου – Δήμος Αγίας Νάπας

Το Αυγόρου ανήκει στη γεωγραφική περιφέρεια των Κοκκινοχωρίων που είναι γνωστά για το εύφορο και πλούσιο σε θρεπτικά συστατικά κόκκινο έδαφός τους και τα φημισμένα γεωργικά τους προϊόντα. Το Αυγόρου είναι ένα από τα κυριότερα πατατοπαραγωγικά χωριά της Κύπρου. Με αρχαίο ιστορικό παρελθόν, το χωριό πήρε το όνομά του από τα λουτρά του Ευαγόρα, βασιλιά της αρχαίας πόλης / κράτους της Σαλαμίνας. Περισσότερες πληροφορίες για το Δημοτικό Διαμέρισμα υπάρχουν στον σύνδεσμο [Δημοτικό Διαμέρισμα Αυγόρου](#).

Το ακριτικό Δημοτικό Διαμέρισμα Αυγόρου προσφέρει τρία προγράμματα δραστηριοτήτων. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα.

3.1.1. Πρόγραμμα Α

Το πρόγραμμα Α απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Προσχολική και Δημοτική). Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο Εθνογραφικό Μουσείο Αυγόρου
- Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι υφαντικής
- Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι αγγειοπλαστικής

3.1.2. Πρόγραμμα Β

Το πρόγραμμα Β απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Προσχολική και Δημοτική). Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο Εθνογραφικό Μουσείο Αυγόρου

- Δραστηριότητα 4: Βοτανικό πάρκο cyherbia - Παιχνίδι “Εχθρός ή Φίλος” & δραστηριότητα στον λαβύρινθο

3.1.3. Πρόγραμμα Γ

Το πρόγραμμα Γ απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Δημοτικών σχολείων και Μέσης Εκπαίδευσης. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Γ είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο Εθνογραφικό Μουσείο Αυγόρου
- Δραστηριότητα 5: Βοτανικό πάρκο cyherbia – εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα βότανα της Κύπρου και τα οφέλη τους & δραστηριότητα στον λαβύρινθο
- Δραστηριότητα 6: Βοτανικό πάρκο cyherbia – παρασκευή αρωματικού σαπουνιού από αιθέρια έλαια

3.1.4. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο Εθνογραφικό Μουσείο Αυγόρου

Τα παιδιά, μέσω της βιωματικής εμπειρίας, έρχονται σε επαφή με μια διώροφη παραδοσιακή κατοικία του 1921 (Οικία Κούτρα) που παρουσιάζει την καθημερινή ζωή των προηγούμενων γενεών. Μεταξύ των εκθεμάτων του βρίσκει κανείς σπάνια ξυλόγλυπτα έπιπλα του 19ου αιώνα, κοστούμια, ασημικά και κεραμικά, μια συλλογή από πίνακες ζωγραφικής αυτοδίδακτων Κύπριων καλλιτεχνών, ανεκτίμητα παραδοσιακά υφαντά και κεντήματα του 18ου - 19ου αιώνα, καθώς και πολλά άλλα παραδοσιακά σκεύη και εργαλεία.

3.1.5. Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι υφαντικής

Οι μαθητές/μαθήτριες έρχονται σε επαφή με την τέχνη του αργαλειού μέσω ενός εργαστηρίου με ατομικά τελάρα. Έχουν την ευκαιρία να υφάνουν το δικό τους υφαντό είτε με επαναχρησιμοποιούμενα υφάσματα είτε με μαλλί. Με το τέλος της δραστηριότητας το κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το δικό του υφαντό.

3.1.6. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι αγγειοπλαστικής

Στη δραστηριότητα αυτή γίνεται παρουσίαση της ιστορίας της αγγειοπλαστικής μέσω ενός βιωματικού εργαστηρίου. Τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τα υλικά

και τη διαδικασία, η οποία ακολουθείται για την κατασκευή ενός αγγείου. Με τη βοήθεια του αγγειοπλάστη το κάθε παιδί θα κατασκευάσει το δικό του αγγείο.

3.1.7. Δραστηριότητα 4: Βοτανικό πάρκο cyherbia - Παιχνίδι “Εχθρός ή Φίλος” & δραστηριότητα στον λαβύρινθο

Το βοτανικό πάρκο Cyherbia αποτελείται από εννέα υπέροχους βοτανικούς κήπους, ένα δάσος μέσα στο οποίο εκατοντάδες κυπαρίσσια σχηματίζουν το νησί της Κύπρου. Στους χώρους αυτής της πράσινης όασης οι μαθητές/μαθήτριες βρίσκουν και καταγράφουν τα ωφέλιμα και τα βλαβερά για τον κήπο έντομα μέσα από φύλλα εργασίας σε μορφή παιχνιδιού. Ακολουθεί δραστηριότητα στον λαβύρινθο, ο πρώτος και μοναδικός λαβύρινθος στην Κύπρο, με στόχο την εύρεση της εξόδου. Στο τέλος γίνεται περιήγηση στο δάσος που σχηματίζει την Κύπρο, όπου ανακαλύπτουν το χωριό των νεράιδων και το παραμυθένιο σπιτάκι του δάσους.

Εικόνα 1: Αυγόρου – Βοτανικό πάρκο cyherbia, αεροφωτογραφία

3.1.8. Δραστηριότητα 5: Βοτανικό πάρκο cyherbia – εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα βότανα της Κύπρου και τα οφέλη τους & δραστηριότητα στον λαβύρινθο

Ακολουθώντας τις οδηγίες που τους δίνονται, οι μαθητές/μαθήτριες, ανακαλύπτουν και καταγράφουν βότανα της Κύπρου και εντοπίζουν πληροφορίες για τα οφέλη τους. Ακολούθως, πρέπει να βρουν τα 7 κρυμμένα πουλιά μέσα στον λαβύρινθο και να οδηγηθούν στην έξοδο. Τέλος γίνεται περιήγηση στο δάσος όπου ανακαλύπτουν πληροφορίες για την πανίδα της Κύπρου.

Εικόνα 2: Αυγούρου – Βοτανικό πάρκο cyherbia, ο βοτανόκηπος και ο λαβύρινθος

3.1.9. Δραστηριότητα 6: Βοτανικό πάρκο cyherbia – παρασκευή αρωματικού σαπουνιού από αιθέρια έλαια

Οι μαθητές/μαθήτριες θα παρασκευάσουν σαπούνι με άρωμα από αιθέρια έλαια και φυσικό χρώμα. Σε αυτό το βιωματικό εργαστήριο στους/στις μαθητές/μαθήτριες δίνονται οι απαραίτητες γνώσεις για την παραγωγή των αιθέριων ελαίων μέσω της απόσταξης καθώς και παρουσίαση της παλιάς τέχνης της παρασκευής σαπουνιού.

3.2. Άχνα - Δήμος Αγίας Νάπας

Η Άχνα είναι ένα από τα μεγάλα και εύφορα χωριά των Κοκκινοχωριών της επαρχίας Αμμοχώστου. Κατά τη διάρκεια της 1ης φάσης της τουρκικής εισβολής, τον Ιούλιο του 1974, οι Αχινιώτες υποδέχτηκαν στο χωριό τους δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες (περίπου 80 χιλιάδες) που εκδιώχθηκαν από τους Τούρκους και κατέφυγαν εκεί για να σωθούν. Το δάσος της Άχνας είχε τότε μετατραπεί σε προσφυγικό καταυλισμό που έναν μήνα αργότερα, στις 28 Αυγούστου 1974, έμελλε να υποδεχτεί τους ίδιους τους Αχινιώτες που βίωναν τον ίδιο πόνο που τους περιέγραφαν οι πρόσφυγες των προηγούμενων ημερών. Οι Τούρκοι εισβολείς κατέλαβαν μέρος του χωριού και μέχρι σήμερα οι Αχινιώτες έχουν το θλιβερό «προνόμιο» να αντικρίζουν το ερειπωμένο τους χωριό σε απόσταση αναπνοής, καθώς δεν υπάρχει νεκρή ζώνη μεταξύ του εδάφους που ελέγχουν οι Βρετανικές Βάσεις και των κατεχομένων.

Εικόνα 3: Άχνα – Κατεχόμενη Άχνα

Το Δημοτικό Διαμέρισμα Άχνας προσφέρει τρία προγράμματα δραστηριοτήτων για μαθητές/μαθήτριες όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

3.2.1. Πρόγραμμα Α

Το πρόγραμμα Α αφορά σε επίσκεψη στον «**Προσφυγικό καταυλισμό Δάσους Άχνας**» και συστήνεται για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Φέτος θα πραγματοποιηθεί **από τις 2 μέχρι τις 5 Νοεμβρίου, από τις 9 μέχρι τις 12 Νοεμβρίου και από 16 μέχρι 18 Νοεμβρίου 2026**. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται οι εξής δραστηριότητες:

- Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στο Θεματικό Πάρκο «Προσφυγικός καταυλισμός Δάσους Άχνας»
- Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο μνημείο προσφυγιάς

3.2.2. Πρόγραμμα Β

Το πρόγραμμα Β μπορούν να το παρακολουθήσουν μαθητές/μαθήτριες και από τις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης (Δημοτική, Μέση Γενική/Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση). Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο μνημείο προσφυγιάς
- Δραστηριότητα 3: Εκδρομή στο Πάρκο γαϊδουριών Άχνας
- Δραστηριότητα 5: Εργαστήριο αγγειοπλαστικής

3.2.3. Πρόγραμμα Γ

Το πρόγραμμα Γ μπορούν να το παρακολουθήσουν μαθητές/μαθήτριες και από τις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης (Δημοτική, Μέση Γενική/Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση). Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Γ είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο μνημείο προσφυγιάς
- Δραστηριότητα 4: Επίσκεψη στο Πάρκο της μέλισσας
- Δραστηριότητα 5: Εργαστήριο αγγειοπλαστικής

3.2.4. Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στο Θεματικό Πάρκο «Προσφυγικός καταυλισμός Δάσους Άχνας»

Το θεματικό αυτό πάρκο δημιουργείται κάθε χρόνο ως μέρος της εκδήλωσης Παγκύπριο Συναπάντημα Προσφύγων και διαρκεί περίπου 2-3 εβδομάδες. Το δάσος απέναντι από το Κοινοτικό Συμβούλιο Άχνας «μετατρέπεται» σε δάσος με τα πεύκα όπου βρήκαν καταφύγιο μετά την τουρκική εισβολή περίπου 80000 πρόσφυγες. Σκοπός του θεματικού πάρκου είναι οι μαθητές/μαθήτριες να μάθουν και να «βιώσουν» μέσα από αναπαραστάσεις στιγμών και γεγονότων όσα δεν πρόκειται να ξεχάσουν ποτέ οι παλιότεροι που τα έζησαν. Περνώντας από τα πετρόκτιστα δρομάκια τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να δουν τα ακόλουθα θεματικά αντίσκηνα ή αναπαραστάσεις:

- Φωτογραφικό υλικό από εκείνες τις μέρες που το δάσος της Άχνας φιλοξένησε όλους αυτούς τους πρόσφυγες.
- Αναπαράσταση συσσιτίου: Με κορδέλες δημιουργούνται διάδρομοι διαχωρισμού όπως γινόταν και τότε και υπάρχει μία μεγάλη κατσαρόλα (χαρτζί) που περιέχει σούπα ντομάτας (ζουμί).
- Ιατρείο: Στο αντίσκηνο αυτό υπάρχουν δύο ντιβάνια για κρεβάτια και παλιά αντικείμενα σχετικά με τον τρόπο που περιέθαλπαν τους ασθενείς και τους παρείχαν τις πρώτες βοήθειες.
- Μέριμνα: Περιλαμβάνει στοίβες από φορεμένα ρούχα που παραχωρούνταν στους πρόσφυγες κατά τις πρώτες μέρες της προσφυγιάς καθώς επίσης και τρόφιμα όπως μπισκότα, κονσέρβες, μακαρόνια, αλεύρι, κ.α..
- Παλιά υδροφόρα: Δίνεται από τις Βρετανικές Βάσεις και αναπαριστά τον τρόπο διανομής νερού στους πρόσφυγες. Οι πρόσφυγες προσέρχονταν στην υδροφόρα και γέμιζαν τα δοχεία τους με πόσιμο νερό.

- Καρότσα: Οι πρόσφυγες κοιμούνταν είτε πάνω είτε κάτω από αυτές. Αρχικά χρησιμοποιήθηκαν για να μεταφέρουν τον κόσμο που δεν είχε τρόπο να φύγει από το χωριό του.
- Χώρος μπάνιου: Κλείνεται ένας χώρος στον οποίο υπάρχουν δέντρα το ένα κοντά στο άλλο με κλαδιά ή με καναβίτσες (σακούλια, λινάτσες) για να δημιουργηθεί ο χώρος του μπάνιου.
- Με έναν σιδερένιο κουβά (σίκλα) τον οποίο γέμιζαν με νερό και ένα μικρό δοχείο με χερούλι (μαστραππά) ή ένα κουτί κονσέρβας έπαιρναν νερό από τον κουβά και πλένονταν.
- Χώρος μαγειρέματος: Φτιάχνονται μικρές εστίες μαγειρέματος (νησιές) με λίγες πέτρες. Τοποθετούνται ξύλα ανάμεσα στις πέτρες και κατσαρόλες για να δείχνουν τον τρόπο μαγειρέματος που χρησιμοποιούσαν οι πρόσφυγες.
- Πρόχειρο κατάλυμα: Δημιουργείται με καναβίτσες (σακούλια, λινάτσα). Εκεί κοιμόντουσαν όσοι δεν είχαν αντίσκηνο να μείνουν.
- Υπαίθρια εκκλησία: Τοποθετείται μια φιάλη αερίου (ποτίλια) η οποία χρησιμοποιούνταν σαν καμπάνα και ένα τραπέζι το οποίο χρησιμοποιούνταν ως Αγία Τράπεζα.
- Πρώτο σχολείο: Το αντίσκηνο αυτό παρουσιάζει το πρώτο σχολείο της προσφυγιάς. Μέσα τοποθετείται ένας μαυροπίνακας με κιμωλίες, ξύλινα σκαμνάκια, ξύλινα θρανία και φωτογραφικό υλικό.

Ανάμεσα στο δάσος υπάρχουν απλωμένα σχοινιά με ρούχα για στέγνωμα καθώς και πιο μικρά αντίσκηνα.

3.2.5. Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο μνημείο προσφυγιάς

Πρόκειται για ένα γλυπτό σε σχήμα αντίσκηνου που είναι αφιερωμένο στην προσφυγιά και τους αγνοούμενους και συμβολίζει την πρώτη εκκλησία που λειτούργησε στο Δασάκι Άχνας, η οποία ήταν αντίσκηνο. Στο αντίσκηνο υπάρχουν ανθρώπινες φιγούρες (αγάλματα-γλυπτά) που προκαλούν δέος και συγκίνηση μόλις τις αντικρίσεις και συμβολίζουν τους πρόσφυγες της τούρκικης εισβολής του 1974. Μετά την επίσκεψη στο μνημείο οι μαθητές/μαθήτριες στον δρόμο για τις άλλες δραστηριότητες θα έχουν την ευκαιρία να δουν από μακριά την κατεχόμενη Άχνα που αποτελεί χωριό φάντασμα.

Εικόνα 4: Άχνα – Μνημείο προσφυγιάς

3.2.6. Δραστηριότητα 3: Εκδρομή στο Πάρκο γαϊδουριών Άχνας

Σκοπός της δραστηριότητας είναι να προσφέρει στα παιδιά την εμπειρία της επαφής με τη φύση και τα ζώα, ενισχύοντας την περιβαλλοντική και κοινωνική τους συνείδηση. Οι μαθητές/μαθήτριες, έχουν μια μοναδική ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τα κυπριακά γαϊδουράκια και να συμμετάσχουν στο σαμάρωμα μαζί με έμπειρους εκπαιδευτές. Θα δοθεί έμφαση στην εκπαιδευτική και διασκεδαστική εμπειρία, καθώς τα παιδιά θα μάθουν να αλληλοεπιδρούν με τα ζώα. Ακολουθεί ένας μοναδικός περίπατος πάνω στα γαϊδούρια κατά μήκος του φράγματος Άχνας, ενός ειδυλλιακού τοπίου που θα τα μαγέψει και θα τα βοηθήσει να συνδεθούν με τη φύση και το περιβάλλον. Το φράγμα της Άχνας φημίζεται για την πλούσια πτηνό-πανίδα που φιλοξενεί και είναι ενταγμένο στο Natura 2000. Υπάρχουν τέσσερα είδη πτηνών για τα οποία το φράγμα χαρακτηρίστηκε ως ΖΕΠ και συνολικά έχουν καταγραφεί 224 είδη πτηνών.

Για να πραγματοποιηθεί ο περίπατος με τα γαϊδούρια θα διεξαχθεί μάθημα ασφάλειας με τις βασικές οδηγίες που πρέπει να ακολουθούν τα παιδιά κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας

Εικόνα 5: Άχνα – Πάρκο γαϊδουριών Άχνας

και είναι απαραίτητη η εξασφάλιση συγκατάθεσης από γονέα/ κηδεμόνα για τη συμμετοχή του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας.

3.2.7. Δραστηριότητα 4: Επίσκεψη στο Πάρκο της μέλισσας

Ο υπεύθυνος του πάρκου θα μιλήσει αρχικά στους μαθητές/μαθήτριες για τη μέλισσα, τη φύση και τον κόσμο της μέλισσας. Στη συνέχεια θα τους παρουσιάσει τα εκθέματα που αφορούν στις διαδικασίες παραγωγής μελιού, τη γύρη, τον βασιλικό πολτό, την πρόπολη, το κερί, τον τρόπο που γίνεται η παραγωγή νέων βασιλισσών καθώς επίσης και την τεχνητή γονιμοποίηση βασιλισσών. Θα γίνει στήσιμο και συναρμολόγηση ενός μελισσιού (κυψέλη). Επίσης, θα γίνει παρουσίαση και επεξήγηση της παραδοσιακής μελισσοκομίας (πριν 60-70 χρόνια) και της μοντέρνας μελισσοκομίας (πώς είναι σήμερα).

Το Πάρκο περιλαμβάνει διάφορα κιόσκια σε εξάγωνο σχηματισμό, που παραπέμπουν στους σχηματισμούς στις κηρήθρες, ειδικά διαμορφωμένους διαδρόμους περιήγησης στο Πάρκο, λίμνη, διάφορα σημεία ενδιαφέροντος (π.χ. πηγάδι), εκτεταμένους χώρους πρασίνου, που αποτελούνται από 750 δέντρα (50 διαφορετικά είδη) και από περίπου 5.000 αρωματικούς και άλλους θάμνους. Όλα τα είδη χλωρίδας έχουν άμεση σχέση με τη μέλισσα (μελισσοκομικά φυτά).

Στο υπαίθριο μουσείο βρίσκονται παραδοσιακά εκθέματα σε λειτουργία (τζιβέρτια). Το Πάρκο της μέλισσας βρίσκεται και αυτό κοντά στο Φράγμα της Άχνας.

Εικόνα 6: Άχνα – Πάρκο της μέλισσας

3.2.8. Δραστηριότητα 5: Εργαστήριο αγγειοπλαστικής

Στη δραστηριότητα αυτή ένας από τους νεαρότερους αγγειοπλάστες στην Κύπρο θα παρουσιάσει στους μαθητές/μαθήτριες την ιστορία της αγγειοπλαστικής μέχρι και σήμερα, θα τους εξηγήσει τι είναι η τέχνη της αγγειοπλαστικής, θα τους δείξει τα υλικά που χρησιμοποιούνται για να κατασκευαστεί ένα αγγείο καθώς και τη διαδικασία που ακολουθείται για να πάρει το αγγείο την τελική του μορφή (να ψηθεί). Το κάθε παιδί θα έχει την ευκαιρία να κατασκευάσει μαζί με την βοήθεια του αγγειοπλάστη το δικό του αγγείο.

Εικόνα 7: Άχνα – Εργαστήριο αγγειοπλαστικής

3.3. Φρέναρος – Δήμος Παραλιμνίου – Δερύνειας

Το Φρέναρος είναι ένα ακριτικό χωριό και ανήκει στη γεωγραφική περιφέρεια των Κοκκινοχωριών. Βρίσκεται 10 χιλιόμετρα περίπου νότια της πόλης της Αμμοχώστου. Η επικρατέστερη άποψη για την ονομασία του χωριού λέει ότι προήλθε από τους Frères Mineurs, τους Φραγκισκανούς Λατίνους μοναχούς που αναφέρεται ότι κατείχαν στην περιοχή ένα μοναστήρι, εκείνο της Παναγίας Χορτακιώτισσας, στα νοτιοανατολικά του χωριού. Οι καθολικοί μοναχοί από θρησκευτική μετριοπάθεια ονόμασαν το τάγμα τους Μικροί Αδερφοί, στα γαλλικά Frères Mineurs, ενώ οι Έλληνες τους έλεγαν Φρέρηδες. Οι κάτοικοι του χωριού ασχολούνται με γεωργοκτηνοτροφικά καθώς και τουριστικά επαγγέλματα. Το χωριό διαθέτει τη μεγαλύτερη βιομηχανική ζώνη της περιοχής των Κοκκινοχωριών. Είναι γνωστό για τα Βυζαντινά εξωκλήσια των Αγίων Ανδρονίκου και Αθανασίας, της Αγίας Μαρίας και της

Παναγίας της Ασπροβουνιώτισσας. Η κοινότητα Φρενάρους διοργανώνει ετησίως το Φεστιβάλ Καρπουζιού, τιμώντας τους καρπουζοπαραγωγούς του χωριού. Περισσότερες πληροφορίες για το Δημοτικό Διαμέρισμα υπάρχουν στον σύνδεσμο [Δημοτικό Διαμέρισμα Φρενάρους](#).

Το Φρέναρος προσφέρει τρία προγράμματα δραστηριοτήτων. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα και τις ηλικιακές ομάδες που απευθύνεται αλλά και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

3.3.1. Πρόγραμμα Α

Το πρόγραμμα Α «Τα αγαθά της κυπριακής φύσης» απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου και Τεχνικών και Επαγγελματικών σχολών. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Περιήγηση στο Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη
- Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο παρασκευής πιπτών με μέλι
- Δραστηριότητα 3: Ο κόσμος του μελιού

3.3.2. Πρόγραμμα Β

Το πρόγραμμα Β "Μαντίλια στους σιτοβολώνες" απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Περιήγηση στο Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη
- Δραστηριότητα 4: Η λαϊκή τέχνη των σταμπωτών μαντηλιών

3.3.3. Πρόγραμμα Γ

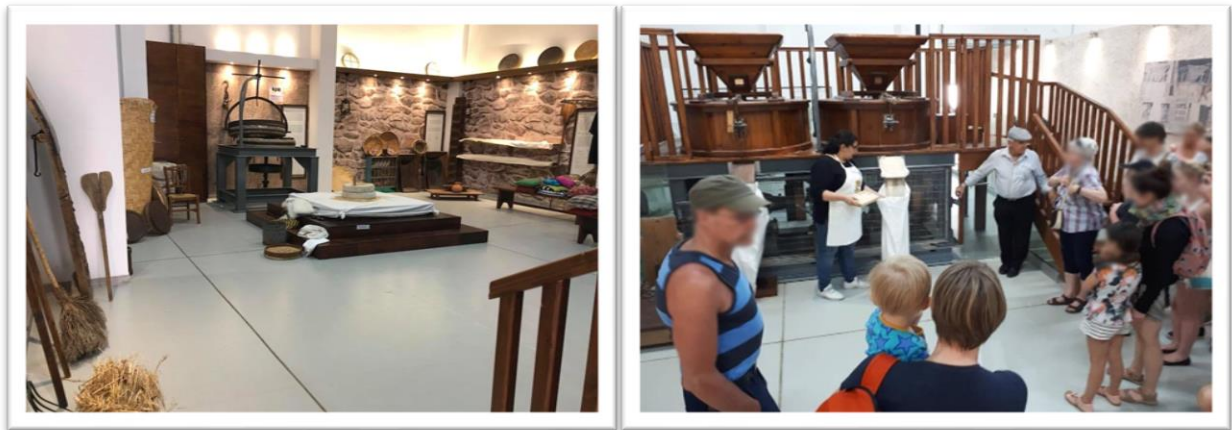
Το πρόγραμμα Γ «Με σ' ένα αλισβερίσι των τεχνών» απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Γ είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 5: Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική ως βίωμα
- Δραστηριότητα 6: Το Θέατρο Σκιών στο σήμερα

3.3.4. Δραστηριότητα 1: Περιήγηση στο Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη

Το Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη βρίσκεται εντός της σύγχρονης αλευροβιομηχανίας «Cyprus Millers by Hadjigiorkis» και αποτελεί ένα σημαντικό μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς. Η περιήγηση στο μουσείο είναι μια μοναδική διαδραστική εμπειρία. Οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα να μάθουν για όλα τα στάδια καλλιέργειας και επεξεργασίας των σιτηρών και συγκεκριμένα για το στάδιο του οργώματος, της σποράς, του θερισμού και του αλωνίσματος.

Η ξενάγηση στο μουσείο εμπλουτίζεται με βιωματικές δραστηριότητες όπως η άλεση σιταριού στον χειρόμυλο και στον πετρόμυλο.

Εικόνα 8: Φρέναρος – Μουσείο Μύλοι Χατζηγιώρκη

3.3.5. Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο παρασκευής πιττών με μέλι

Οι μαθητές/μαθήτριες θα εμπλακούν ενεργά στη διαδικασία παρασκευής παραδοσιακών πιττών με το μέλι. Θα ζυμώσουν, θα ανοίξουν φύλλο και στο τέλος θα γευτούν τις δημιουργίες τους.

Εικόνα 9: Φρέναρος – Παρασκευή πιττών με το μέλι

3.3.6. Δραστηριότητα 3: Ο κόσμος του μελιού

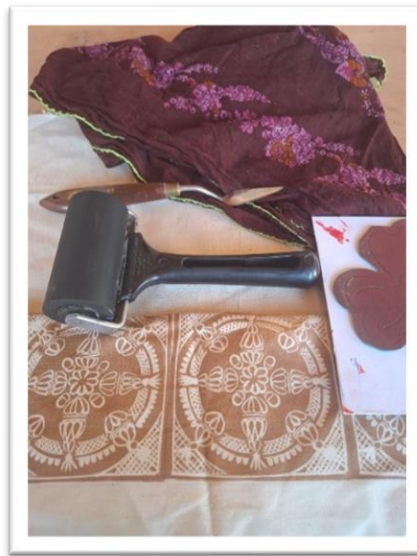
Φοράμε τη στολή του μελισσοκόμου και γνωρίζουμε το σύμπαν των μελισσών, στα μελίσσια του Μελισσοκομείου «Μυροφόρα», στον εκδρομικό χώρο της Παναγίας της Ασπροβουνιώτισσας, στο Φρέναρος. Οι μαθητές/μαθήτριες έχουν την δυνατότητα να γνωρίσουν τον κύκλο ζωής της μέλισσας, να δουν πώς οικοδομείται ένα μελίσσι και να μιλήσουν για την προσφορά αυτού του μικρού εντόμου στη διατήρηση της ζωής στον πλανήτη μας.

Εικόνα 10: Φρέναρος – Περιήγηση στα μελίσσια

3.3.7. Δραστηριότητα 4: Η λαϊκή τέχνη των σταμπωτών μαντηλιών

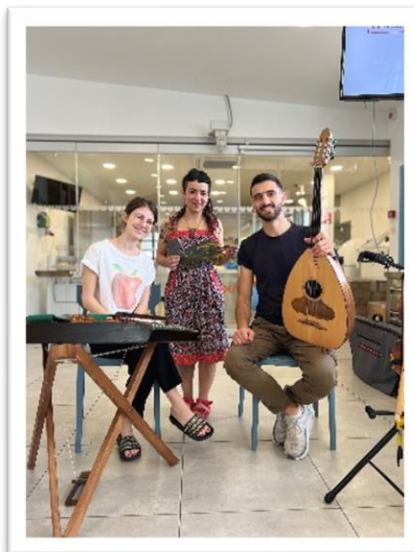
Παρουσίαση της λαϊκής τέχνης των σταμπωτών μαντηλιών στην Κύπρο και της συνδιαλλαγής της με άλλες κουλτούρες. Τα παιδιά θα γνωρίσουν τις τεχνικές χαρακτηριστικής που χρησιμοποιούνταν για το τύπωμα των μαντηλιών και παράλληλα θα διερευνήσουν τη σύγχρονη χρήση τους για καλλιτεχνική έκφραση. Θα δημιουργήσουν στάμπα με τη μέθοδο κολλαγραφίας, χρησιμοποιώντας μαλακό υλικό εύκολο προς χρήση, με σκοπό τη μείωση χρήσης εργαλείων που ενέχουν κίνδυνο τραυματισμού.

Εικόνα 11: Φρέναρος – Η λαϊκή τέχνη των σταμπωτών μαντηλιών

3.3.8. Δραστηριότητα 5: Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική ως βίωμα

Γνωρίζουμε τους ήχους και τους ρυθμούς της κυπριακής μουσικής καθώς και μια σειρά προσωπικοτήτων που σημάδεψαν το κυπριακό παραδοσιακό πεντάγραμμο. Τσιαπίζουμε δίστιχα και τετράστιχα. Το εργαστήριο μπορεί να προσαρμοστεί σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Εικόνα 12: Φρέναρος – Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική ως βίωμα

3.3.9. Δραστηριότητα 6: Το Θέατρο Σκιών στο σήμερα

Τα παιδιά θα γνωρίσουν την ιστορία της τέχνης του Θεάτρου Σκιών, θα φτιάξουν τη δική τους φιγούρα μέσω ενός παιχνιδιού φωτός και σκότους πίσω από το πανί, έχοντας την ευκαιρία να διηγηθούν την ιστορία της.

Εικόνα 13: Φρέναρος – Το θέατρο σκιών σήμερα

4. Κοινότητες επαρχίας Λάρνακας

4.1. Αγγλισίδες

Οι Αγγλισίδες βρίσκονται στη δυτική πλευρά της Λάρνακας, ανάμεσα στην πόλη της Λάρνακας και την Κοφίνου, αλλά και στη νότια πλευρά του Σταυροβουνίου. Η κοινότητα των Αγγλισίδων είναι ταυτισμένη με τη μακραίωνη παράδοση της καλλιέργειας της ελιάς και της παραγωγής λαδιού. Αξίζει να σημειωθεί πως οι Αγγλισίδες γνωρίζουν σημαντική ανάπτυξη και τείνουν να γίνουν το κεφαλοχώρι της περιοχής. Στις μέρες μας, οι κάτοικοι του χωριού ξεπερνούν τους 1700. Ξεχωριστή θέση ανάμεσα στις ομορφιές του χωριού κατέχει η αιωνόβια ελιά που εδώ και 700 χρόνια στέκει σαν άγρυπνος φρουρός στη γη των Αγγλισίδων και αποτελεί το διαχρονικό σύμβολο του χωριού. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Αγγλισίδων](#).

Η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα δραστηριοτήτων. Παρακάτω ακολουθούν πληροφορίες για το τι περιλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα, καθώς και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

Εικόνα 14: Αγγλισίδες – Η αιωνόβια ελιά

4.1.1. Πρόγραμμα Α

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Α απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες νηπιαγωγείου και δημοτικού και περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες:

- Δραστηριότητα 1: Καλωσόρισμα
- Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο Ελιάς
- Δραστηριότητα 3: Βιωματικό εργαστήριο τσάκισμα πράσινων ελιών
- Δραστηριότητα 4: Ζύμωμα παραδοσιακών ελαιοπιτών και ψήσιμό τους στον παραδοσιακό ξυλόφουρνο
- Δραστηριότητα 5: Κυπριακά παιχνίδια

4.1.2. Πρόγραμμα Β

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Β απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων και περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες:

- Δραστηριότητα 1: Καλωσόρισμα
- Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο Ελιάς
- Δραστηριότητα 3: Βιωματικό εργαστήριο τσάκισμα πράσινων ελιών
- Δραστηριότητα 4: Ζύμωμα παραδοσιακών ελαιοπιτών και ψήσιμό τους στον παραδοσιακό ξυλόφουρνο
- Δραστηριότητα 6: Ξενάγηση σε σύγχρονο ελαιοτριβείο

4.1.3. Δραστηριότητα 1: Καλωσόρισμα

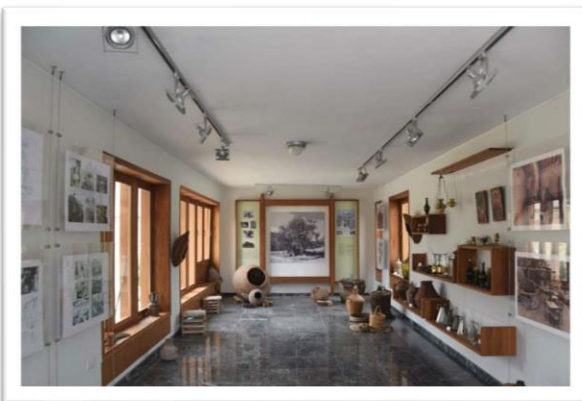
Το καλωσόρισμα είναι ένα παραδοσιακό έθιμο της κοινότητας το οποίο περιλαμβάνει το λεγόμενο «κάπνισμα» στην κυπριακή διάλεκτο, εννοώντας το λιβάνισμα το οποίο για τους χριστιανούς συμβολίζει την πίστη και την πνευματική καρποφορία, την ειρηνική διαβίωση και πλούσια ευλογία του Θεού στη ζωή των ανθρώπων. Τα φύλλα της ελιάς και το λάδι έχουν για τον άνθρωπο, πέρα από την καθημερινή διατροφική σημασία, μια σειρά από συμβολικές σημασίες.

Εικόνα 15: Αγγλίσιδες – «Κάπνισμα» με φύλλα ελιάς και λιβάνι

4.1.4. Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο Ελιάς

Το λαογραφικό μουσείο παρουσιάζει τη διαχρονική σχέση του ανθρώπου με την ελιά, τους τρόπους και την εξέλιξη της παραγωγής και της συγκομιδής της. Οι μαθητές/μαθήτριες θα έρθουν σε επαφή με διάφορα εργαλεία και οικιακά σκεύη, που χρησιμοποιούνταν στη διαδικασία του αλέσματος των ελιών για την παραγωγή του λαδιού στα παλιά χρόνια. Στον εξωτερικό χώρο του μουσείου οι μαθητές θα δουν από κοντά τη γνωστή αιωνόβια ελιά του χωριού και θα μπουν στην τεράστια κουφάλα της. Στην αυλή του μουσείου υπάρχει επίσης το παλιό ελαιοτριβείο που τοποθετήθηκε στις Αγγλίσιδες το 1947 και είναι το πρώτο μηχανοκίνητο ελαιοτριβείο.

Εικόνα 16: Αγγλίσιδες – Μουσείο Ελιάς

4.1.5. Δραστηριότητα 3: Βιωματικό εργαστήριο τσάκισμα πράσινων ελιών

Οι μαθητές/ μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να τσακίσουν πράσινες ελιές και να μάθουν τον τρόπο παρασκευής τους.

4.1.6. Δραστηριότητα 4: Ζύμωμα παραδοσιακών ελιοπιτών και ψήσιμό τους στον παραδοσιακό ξυλόφουρνο

Στον χώρο του μουσείου, δίπλα από την αιωνόβια ελιά οι μαθητές/μαθήτριες θα μάθουν να φτιάχνουν τις παραδοσιακές ελιόπιτες και θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τη διαδικασία του φουρνίσματος σε παραδοσιακό ξυλόφουρνο.

Εικόνα 17: Αγγλισίδες – Ψήσιμο παραδοσιακών ελιοπιτών σε παραδοσιακό ξυλόφουρνο

4.1.7. Δραστηριότητα 5: Κυπριακά παιχνίδια

Οι μαθητές/μαθήτριες έχουν την ευκαιρία να παίξουν και να μάθουν παραδοσιακά κυπριακά παιχνίδια

4.1.8. Δραστηριότητα 6: Ξενάγηση σε σύγχρονο ελαιοτριβείο

Οι μαθητές/μαθήτριες θα ξεναγηθούν σε σύγχρονο ελαιοτριβείο των Αγγλισίδων και θα έχουν τη δυνατότητα να συγκρίνουν την παραδοσιακή διαδικασία με τον σύγχρονο τρόπο εξαγωγής του ελαιόλαδου. Το σχολείο που θα επιλέξει το πρόγραμμα Β το οποίο περιλαμβάνει τη συγκεκριμένη δραστηριότητα να βεβαιωθεί μετά από επικοινωνία με την κοινότητα, ότι υπάρχει επάρκεια ελιών για την παραγωγή του λαδιού στο σύγχρονο ελαιοτριβείο.

Εικόνα 18: Αγγλίσιδες – Ξενάγηση σε σύγχρονο ελαιοτριβείο

4.2. Βάβλα – Δήμος Λευκάρων

Το μικρό ορεινό χωριό Βάβλα βρίσκεται 38 χιλιόμετρα δυτικά της Λάρνακας και έχει λιγότερους από 100 κατοίκους. Έχει κηρυχθεί ως διατηρητέο χωριό χάρη στα λευκά πέτρινα σπίτια και τα παραδοσιακά του χαρακτηριστικά. Στα σημαντικά αξιοθέατά του, περιλαμβάνονται η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στα βόρεια του χωριού και η εκκλησία του Αρχάγγελου Μιχαήλ στα νότια. Μία από τις κύριες ασχολίες των κατοίκων στη σημερινή εποχή είναι η μελισσοκομία, που με το νέκταρ από το θυμάρι και τα αγριολούλουδα του χωριού, παράγουν ανώτερης ποιότητας μέλι.

Μετά από μια σύντομη ξενάγηση (περίπατος) στα πετρόκτιστα δρομάκια της Βάβλας, οι μαθητές/μαθήτριες θα οδηγηθούν στο Κέντρο Μελίσσας & Φύσης Ecophys. Οι μαθητές/μαθήτριες θα συμμετάσχουν στη **Δραστηριότητα 1: Το βασίλειο των Μελισσών – Γευσιγνωσία κυπριακών μελιών** και στη συνέχεια θα μπορούν να επιλέξουν δυο εκ των τεσσάρων πιο κάτω δραστηριοτήτων.

- Δραστηριότητα 2: Παρασκευή παραδοσιακών πιτών με μέλι (πισιήες)
- Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κεριών από μελισσοκέρι
- Δραστηριότητα 4: Εξερεύνηση στον κόσμο των βοτάνων
- Δραστηριότητα 5: Παρασκευή παραδοσιακών πουρεκιών από αναρή και μέλι

Τις δραστηριότητες μπορούν να παρακολουθήσουν μαθητές/μαθήτριες από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση Γενική/Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση).

Εικόνα 19: Βάβλα – Τα στενά δρομάκια της κοινότητας Βάβλας

4.2.1. Δραστηριότητα 1: Το βασίλειο των Μελισσών – Γευσιγνωσία κυπριακών μελιών

Στους μαθητές/μαθήτριες προβάλλεται εκπαιδευτικό βίντεο διάρκειας επτά (7) λεπτών με τίτλο «Η ζωή των μελισσών» και εκπαιδευτικό βίντεο διάρκειας ενός (1) λεπτού με τίτλο «Τα προϊόντα των μελισσών». Μετά από τη συζήτηση που αφορά στα δυο εκπαιδευτικά βίντεο, τα παιδιά χωρίζονται σε μικρότερες ομάδες και γίνεται γευσιγνωσία δύο κυπριακών μελιών διαφορετικής ποιότητας (ανοιξιάτικο και καλοκαιρινό μέλι), δοκιμή φυσικής ενυδατικής κηραλοιφής στο χέρι των παιδιών, γνωριμία με τη στολή και τα εργαλεία του μελισσοκόμου, τη δομή της ξύλινης κυψέλης και της κηρήθρας που φτιάχνουν οι μέλισσες καθώς και ξενάγηση στο εμφιαλωτήριο μελιού. Η παρουσίαση και υλοποίηση του βιωματικού εργαστηρίου γίνεται βάσει του γνωστικού επιπέδου των παιδιών. Θα σταλεί έντυπο συγκατάθεσης γονέων το οποίο θα πρέπει να επιστραφεί υπογραμμένο από όλα τα παιδιά, ώστε να μπορούν να δοκιμάσουν το μέλι κατά τη διάρκεια των βιωματικών εργαστηρίων.

4.2.2. Δραστηριότητα 2: Παρασκευή παραδοσιακών πιτών με μέλι (πισιήες)

Διεξαγωγή βιωματικού εργαστηρίου «Παρασκευή παραδοσιακών πιτών με μέλι (πισιήες)» όπου παρέχεται ο απαραίτητος εξοπλισμός.

Εικόνα 20: Βάβλα – Βιωματικό εργαστήριο «Παρασκευή παραδοσιακών «πισιήων»

4.2.3. Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κεριών από μελισσοκέρι

Βιωματικό εργαστήριο «Κατασκευή κεριών από μελισσοκέρι» όπου παρέχεται ο απαραίτητος εξοπλισμός. Χρησιμοποιείται κρύο ή ζεστό μελισσοκέρι, αναλόγως της ηλικιακής ομάδας των παιδιών. Κάθε μαθητής/μαθήτρια θα πάρει το κεράκι που θα φτιάξει.

Εικόνα 21: Βάβλα – Βιωματικό εργαστήριο «Κατασκευή κεριών από μελισσοκέρι»

4.2.4. Δραστηριότητα 4: Εξερεύνηση στον κόσμο των βοτάνων

Στο εργαστήριο για τα βότανα γίνεται περιήγηση στο φυσικό βοτανόκηπο του κέντρου όπου οι μαθητές/μαθήτριες αναγνωρίζουν και μαζεύουν τρία είδη κυπριακών βοτάνων. Παράλληλα, για το κάθε βότανο γίνεται παρουσίαση για τα βιολογικά χαρακτηριστικά του, τη σημασία και τη χρήση του από τον άνθρωπο αναφέροντας παραδοσιακές και μοντέρνες χρήσεις. Ακολούθως, οι μαθητές/μαθήτριες χρησιμοποιούν τοπικό ελαιόλαδο και φτιάχνουν λάδι βοτάνων με ένα από τα τρία βότανα που μαζεύτηκαν. Κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το λάδι βοτάνων που θα φτιάξει ή σακουλάκι με βότανα αναλόγως της ηλικιακής ομάδας.

Εικόνα 22: Βάβλα – Βιωματικό εργαστήριο Εξερεύνηση στον κόσμο των βοτάνων

4.2.5. Δραστηριότητα 5: Παρασκευή παραδοσιακών πουρεκιών από αναρή και μέλι

Διεξαγωγή του βιωματικού εργαστηρίου «Παρασκευή παραδοσιακών πουρεκιών από αναρή και μέλι» όπου παρέχεται ο απαραίτητος εξοπλισμός.

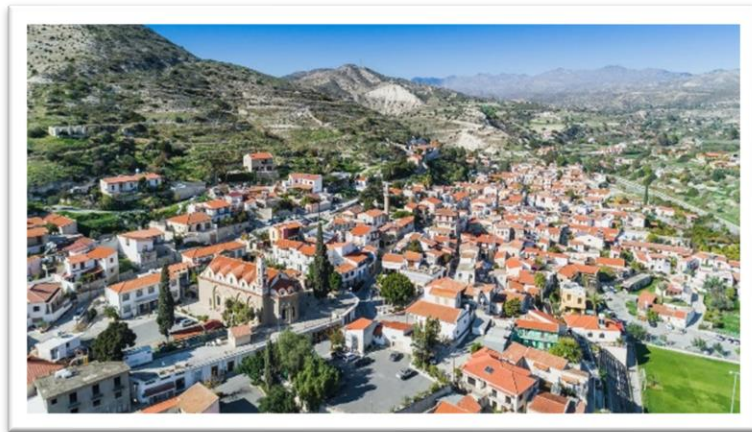

Εικόνα 23: : Βάβλα –Παρασκευή παραδοσιακών πουρεκιών από αναρή και μέλι

4.3. Καλαβασός

Το χωριό Καλαβασός βρίσκεται περίπου 40 χλμ νοτιοδυτικά της επαρχίας Λάρνακας και έχει περίπου την ίδια απόσταση από τη Λεμεσό και τη Λευκωσία. Η ονομασία του χωριού προέρχεται από τη λέξη καλός σε συνδυασμό με την αρχαία λέξη «βάσσα» που σημαίνει

δασώδης κοιλάδα. Από πληροφορίες κατά τις ανασκαφές, είναι πιθανόν ότι η Τέντα κατοικήθηκε για πρώτη φορά στην Πρώιμη Προκεραμική Νεολιθική φάση την περίοδο 7500 – 7000 π.Χ. Σύμφωνα με τους ντόπιους κατοίκους, η Τέντα ονομάστηκε έτσι από την Αγία Ελένη, η οποία έστησε τη σκηνή της στην περιοχή όταν επέστρεψε από τα Ιεροσόλυμα το 327μ.Χ. με τον Τίμιο Σταυρό. Εκτός από την εκκλησία που βρίσκεται στον πυρήνα του χωριού και είναι αφιερωμένη στην Παναγία, ο επισκέπτης βλέπει και το τζαμί το οποίο φανερώνει ότι ήταν μεικτό χωριό. Στις μέρες μας, οι κάτοικοι ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ πολλοί νέοι κατοικούν στο χωριό.

Εικόνα 24: Καλαβασός – Πανοραμική θέα του χωριού

Η κοινότητα προσφέρει δέκα δραστηριότητες, τις οποίες μπορούν να παρακολουθήσουν μαθητές/μαθήτριες και από τις τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση Γενική/Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση). Οι δραστηριότητες περιγράφονται αναλυτικά πιο κάτω.

4.3.1. Δραστηριότητα 1: Μικροί Κηπουροί – Φυτεύω και δημιουργώ

Σε αυτό το δημιουργικό εργαστήρι, τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον συναρπαστικό κόσμο των φυτών. Θα μάθουν για τον κύκλο ζωής τους, θα ανακαλύψουν τις βασικές τους ανάγκες και θα ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τη σημασία της φύσης και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Στη συνέχεια, κάθε παιδί θα παραλάβει το δικό του γλαστράκι και με οδηγό τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, τα παιδιά θα διακοσμήσουν τα γλαστράκια τους με χρώματα και

διάφορα διακοσμητικά υλικά. Ακολουθώντας, το κάθε παιδί θα φυτέψει έναν σπόρο, αναλαμβάνοντας τη φροντίδα του στο σπίτι και παρακολουθώντας την ανάπτυξή του. Παράλληλα, με οδηγό τη φαντασία τους επιλέγουν χρώματα, σχέδια και διακοσμητικά στοιχεία για να φτιάξουν το δικό τους μοναδικό λουλούδι, που δεν μαραίνεται και θα κρατήσει για πάντα.

Εικόνα 25: Καλαβασός – Μικροί Κηπουροί

4.3.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο παρασκευής μπισκότων

Η δραστηριότητα αφορά την παρασκευή μπισκότων μέσα σε ένα δημιουργικό και παιγνιώδες πλαίσιο. Μέσα από αυτή την δραστηριότητα τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν βασικά υλικά ζαχαροπλαστικής, να ανακαλύψουν πώς αυτά συνδυάζονται μεταξύ τους για να δημιουργήσουν μια ζύμη και να βιώσουν την χαρά της ομαδικής δημιουργίας μέσα από μια διασκεδαστική εμπειρία. Η διαδικασία θα ξεκινήσει με την παρουσίαση των υλικών και τη συζήτηση για την χρήση τους, ώστε τα παιδιά να αναπτύξουν αισθητηριακή επαφή με τα συστατικά και να κατανοήσουν τον ρόλο του κάθε υλικού. Στη συνέχεια, θα ετοιμαστεί η ζύμη και κάθε παιδί θα πάρει το δικό του κομμάτι για να το διακοσμήσει. Η δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων. Για λόγους ασφαλείας, δεν θα χρησιμοποιηθεί φούρνος στον χώρο του εργαστηρίου. Τα παιδιά θα ασχοληθούν με το πλάσιμο της ζύμης, δίνοντας στα μπισκότα τα σχήματα που επιθυμούν. Στο τέλος, θα προσφερθούν στα παιδιά ήδη ψημένα μπισκοτάκια ώστε να δοκιμάσουν την γεύση και να χαρούν το αποτέλεσμα της δημιουργικής διαδικασίας τους.

Εικόνα 26: Καλαβασός – Μπισκοτό-δημιουργίες

4.3.3. Δραστηριότητα 3: Δημιουργίες με την κλωστή του macramé

Σε αυτή τη δημιουργική δραστηριότητα, τα παιδιά γνωρίζουν την τεχνική μακραμέ (macramé) και μαθαίνουν να κατασκευάζουν το δικό τους βραχιόλι ή μπρελόκ χρησιμοποιώντας κλωστή και απλούς κόμπους, χωρίς τη χρήση βελόνας. Μέσα από τη διαδικασία της κατασκευής, εξασκούν τη λεπτή κινητικότητα, ενισχύουν τον συντονισμό ματιού-χεριού και καλλιεργούν τη συγκέντρωση, την υπομονή και τη δημιουργικότητά τους. Η δραστηριότητα απευθύνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, με προσαρμογή του βαθμού δυσκολίας ανάλογα με την ηλικία και τις δεξιότητες των συμμετεχόντων.

Εικόνα 27: Καλαβασός – Δημιουργίες με την κλωστή του macramé

4.3.4. Δραστηριότητα 4: Ο μαγικός κύκλος του μεταξιού

Ένα διαδραστικό και βιωματικό εργαστήριο που προσκαλεί τους μαθητές/μαθήτριες να ανακαλύψουν τον μαγευτικό κόσμο του μεταξοσκώληκα. Θα γνωρίσουν τον κόσμο των φυσικών ινών, εξερευνώντας το βαμβάκι, το λινάρι και το μαλλί, μέχρι να ανακαλύψουν το πολύτιμο μετάξι, τη μοναδική του προέλευση και τα μυστικά της παραγωγής του.

Στο τέλος του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα δημιουργήσει το δικό του μοναδικό καδράκι, αξιοποιώντας αληθινά κομμένα κουκούλια μεταξοσκώληκα. Μέσα από τη δημιουργική αυτή εμπειρία, θα μετατρέψει ένα φυσικό υλικό σε ένα ξεχωριστό έργο τέχνης, παίρνοντας μαζί του τη δική του χειροποίητη δημιουργία και όμορφες αναμνήσεις γεμάτες γνώση, έμπνευση και φαντασία.

Για τους μαθητές και τις μαθήτριες της Μέσης Εκπαίδευσης, θα γίνει επίσης αναφορά στη σύνδεση του μεταξιού με τη μόδα και την επιχειρηματικότητα. Μέσα από παραδείγματα Κυπρίων σχεδιαστών που ξεχώρισαν στον χώρο της μόδας, αλλά και μέσα από τις εντυπωσιακές μεταξωτές δημιουργίες διάσημων οίκων υψηλής ραπτικής, οι μαθητές/μαθήτριες θα ανακαλύψουν πώς ένα φυσικό υλικό μπορεί να μετατραπεί σε πηγή έμπνευσης, καινοτομίας και επαγγελματικής επιτυχίας.

Εικόνα 28: Καλαβασός – Εργαστήριο μεταξιού

4.3.5. Δραστηριότητα 5: Εργαστήρι: «Ξύλινες Δημιουργίες ή Μαγικές Μάσκες»

Στο εργαστήρι τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τη φαντασία και την καλλιτεχνική τους δημιουργικότητα, ζωγραφίζοντας και διακοσμώντας ξύλινες κατασκευές ή δημιουργώντας τη δική τους μοναδική μάσκα εμπνευσμένη από τη φαντασία τους, το καρναβάλι ή τους αγαπημένους τους χαρακτήρες.

Κάθε παιδί θα μπορεί να επιλέξει μία από τις ακόλουθες δημιουργίες:

- Ξύλινος σελιδοδείκτης
- Ξύλινο κρεμαστό διακοσμητικό/ μαγνήτης
- Ξύλινη κρεμαστή μάνταλα / μαγνήτης
- Μαγική Μάσκα

Μέσα από τη δημιουργική αυτή διαδικασία, τα παιδιά θα πειραματιστούν με διαφορετικά υλικά, χρώματα και τεχνικές διακόσμησης. Στο τέλος του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα πάρει μαζί του τη χειροποίητη δημιουργία του, την οποία θα μπορεί να κρατήσει ως αναμνηστικό.

Εικόνα 29: Καλαβασός – Εργαστήριο ξύλινες δημιουργίες ή Μαγικές μάσκες

4.3.6. Δραστηριότητα 6: Ζωγραφική σε βότσαλα

Σε αυτό το εργαστήριο οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να μεταμορφώσουν απλά βότσαλα σε μικρούς πίνακες ζωγραφικής χρησιμοποιώντας τη φαντασία, τα χρώματα και τη δημιουργικότητά τους. Παράλληλα, θα γνωρίσουν την αξία της αξιοποίησης φυσικών υλικών στην τέχνη και θα καλλιεργήσουν την οικολογική τους συνείδηση, ανακαλύπτοντας πώς στοιχεία της φύσης μπορούν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για πρωτότυπες δημιουργίες. Στο τέλος του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το δικό του ξεχωριστό έργο τέχνης, ως ενθύμιο μιας εμπειρίας γεμάτης χρώμα, φαντασία και δημιουργική έκφραση.

Η δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες Δημοτικού.

Εικόνα 30: Καλαβασός – Ζωγραφική σε βότσαλα

4.3.7. Δραστηριότητα 7: Εργαστήριο αποξηραμένων λουλουδιών ή Κουίλινγκ (Quilling) – Χαρτοπλεκτική

Στο εργαστήριο, τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν ανάμεσα σε δύο δημιουργικές δραστηριότητες: να φιλοτεχνήσουν τις δικές τους μοναδικές συνθέσεις με αποξηραμένα λουλούδια, ή να γνωρίσουν την τεχνική του κουίλινγκ (quilling), δημιουργώντας πολύχρωμα σχέδια και πρωτότυπα έργα τέχνης μέσα από το τύλιγμα και τη διαμόρφωση λεπτών λωρίδων χαρτιού. Και στις δύο επιλογές, η φαντασία και η δημιουργικότητα γίνονται τα βασικά εργαλεία για την έκφραση και την προσωπική δημιουργία. Απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείων και Δημοτικών.

Εικόνα 31: Καλαβασός – Εργαστήριο αποξηραμένων λουλουδιών και χαρτοπλεκτική

4.3.8. Δραστηριότητα 8: Παραδοσιακή τοξοβολία

Λένε πως η καλύτερη γνώση προέρχεται μέσα από τα βιώματα και την εμπειρία. Όταν η γνώση συνδυάζεται και με διασκέδαση και αναζωογόνηση τότε δεν έχεις πάρα να διαλέξεις το πάρκο

του Τοξότη και να δοκιμάσεις την παραδοσιακή τοξοβολία. Το πάρκο του Τοξότη βρίσκεται μεταξύ του χωριού Καλαβασός και του αρχαιολογικού χώρου Τέντα. Είναι ένας χώρος 3500 εκταρίων μέσα στο πράσινο και τα φρουτόδεντρα. Στο χώρο θα υπάρχουν εγκεκριμένοι πτυχιούχοι εκπαιδευτές και βοηθοί ντυμένοι με παραδοσιακές στολές όπως Ρόμπιν Χούντ κτλ. που θα επιβλέπουν και θα εξασφαλίζουν την ασφάλεια των μαθητών/μαθητριών. Τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις σκοπευτικές τους ικανότητες σε ένα όμορφο περιβάλλον.

Εικόνα 32 Καλαβασός – Τοξοβολία

4.3.9. Δραστηριότητα 9: Μια ώρα στο μουσείο

Ένα συναρπαστικό ταξίδι στον κόσμο της αρχαιολογίας περιμένει τους μικρούς και μεγάλους μας εξερευνητές. Μέσα από παιχνίδι και δημιουργία, τα παιδιά θα γνωρίσουν τα αρχαία αγγεία, θα παρατηρήσουν τα σχήματα, τα σχέδια και τις ιστορίες που κρύβουν και θα τα αποτυπώσουν με τα δικά τους χρώματα. Στη συνέχεια, θα εμπνευστούν από την περίφημη τοιχογραφία της Τέντας και θα δημιουργήσουν τα δικά τους μοναδικά έργα τέχνης σε μορφή κάρτας, ανακαλύπτοντας πως η ιστορία μπορεί να γίνει μια ξεχωριστή πηγή φαντασίας και δημιουργικής έκφρασης.

4.3.10. Δραστηριότητα 10: Ψυχοεκπαιδευτικό Εργαστήριο: «Το ανθρωπάκι της Τέντας – Δημιουργώντας τους δεσμούς του χρόνου» ή «Η τάφος και τα όρια της κοινότητας – Από τη σύγκρουση στη συνεργασία»

Η δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες νηπιαγωγείου και δημοτικού. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, μπορεί να επιλεγεί μία από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

Επιλογή 1: «Το ανθρωπάκι της Τέντας – Δημιουργώντας τους δεσμούς του χρόνου»

Στο βιωματικό αυτό εργαστήριο, τα παιδιά ταξιδεύουν 9000 χρόνια πίσω, αντλώντας έμπνευση από τον νεολιθικό οικισμό της Τέντας στην Καλαβασό και τις ανθρωπόμορφες παραστάσεις του. Μέσα από την αφή, έρχονται σε επαφή με την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου και κατασκευάζουν τη δική τους φιγούρα, καλλιεργώντας τη λεπτή κινητικότητα και τη συγκέντρωσή τους. Στη συνέχεια, γεμίζουν τη δημιουργία τους με αρωματικά βότανα και θετικές ευχές, μετατρέποντάς την σε ένα προσωπικό φυλαχτό.

Επιλογή 2: «Η Τάφος και τα Όρια της Κοινότητας – Από τη Σύγκρουση στη Συνεργασία»

Το εργαστήριο αξιοποιεί την τοπική ιστορία της Καλαβασού και της Τέντας ως αφετηρία για την αναγνώριση και την έκφραση των συναισθημάτων, ενώ χρησιμοποιεί τις οχυρωματικές τάφρους ως συμβολική αναφορά για την κατανόηση της αξίας των υγιών προσωπικών ορίων. Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, τα παιδιά θα καλλιεργήσουν δεξιότητες συναισθηματικής ρύθμισης και διεκδικητικής επικοινωνίας και θα γνωρίσουν βασικές αρχές της αποκαταστατικής δικαιοσύνης, με στόχο την ειρηνική επίλυση συγκρούσεων και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην ομάδα.

4.4. Κάτω-Δρυς

Ο Κάτω Δρυς βρίσκεται στα Νοτιοδυτικά της πόλης της Λάρνακας στο μέσο τριών πόλεων. Είναι κτισμένος σε υψόμετρο 520 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Το λοφώδες ανάγλυφο του χωριού με τις στενές βαθιές κοιλάδες, είναι διαμελισμένο από τον ποταμό του Αγίου Μηνά.

Μεγάλη Μορφή του Κάτω Δρυ, είναι ο Άγιος Νεόφυτος, ο οποίος γεννήθηκε στον Κάτω Δρυ το 1134. Το σπίτι που γεννήθηκε σώζεται μέχρι και σήμερα. Σύμφωνα με την παράδοση, μεταξύ του Κάτω Δρυ και των Λευκάρων, υπήρχε ένας άλλος οικισμός που ονομαζόταν Απλίκι και εγκαταλείφθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα, εξαιτίας συχνών κατολισθήσεων και καθίζησης του εδάφους. Από τον οικισμό αυτόν, σύμφωνα πάντοτε με την παράδοση, κατάγονταν οι γονείς του Αγίου Νεοφύτου, οι οποίοι μετακινήθηκαν και κατοίκησαν στον Κάτω Δρυ όπου γεννήθηκε ο Άγιος. Περισσότερες πληροφορίες που αφορούν στην κοινότητα υπάρχουν στην

ιστοσελίδα του [Κοινοτικού Συμβουλίου Κάτω Δρυ](#). Η κοινότητα προσφέρει τρεις δραστηριότητες για μαθητές/μαθήτριες νηπιαγωγείων, δημοτικών σχολείων και γυμνασίων. Σε κάθε επίσκεψη το σχολείο θα πρέπει να επιλέγει δύο εκ των τριών δραστηριοτήτων. Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

Εικόνα 33: Κάτω Δρυς – Άποψη του χωριού

4.4.1. Δραστηριότητα 1: Δημιουργίες με επαναχρησιμοποιημένα υλικά

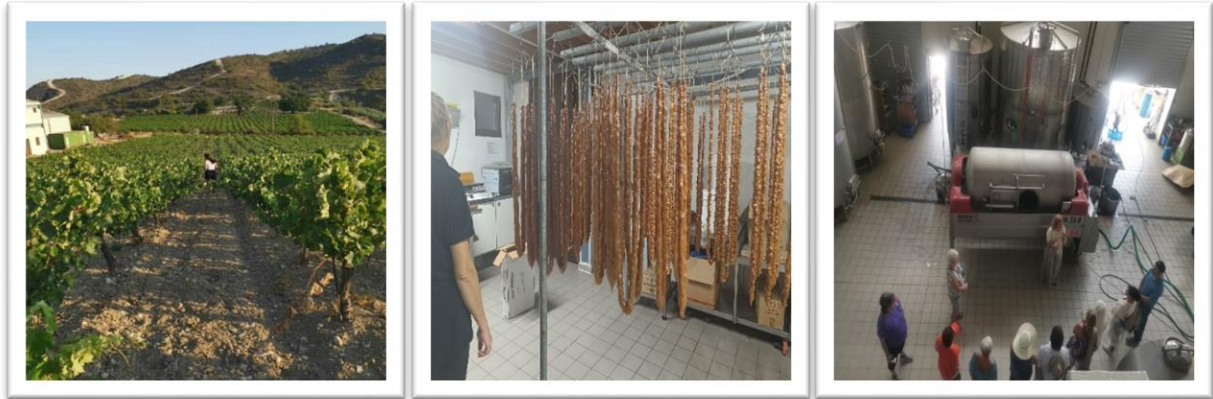
Στον ανακαινισμένο χώρο του παλαιού Δημοτικού Σχολείου Κάτω δρυ τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να κατασκευάσουν διακοσμητικά αντικείμενα από διάφορα ανακυκλώσιμα υλικά όπως καπέλα – μινιατούρες, κουμπαραδες ή να ζωγραφίσουν σε παλιό ξύλο ή πέτρα. Το εργαστήριο θα πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια της αυτοδίδακτης ζωγράφου- χειροτέχνη, που στόχος της είναι η σύνδεση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με την τέχνη.

Εικόνα 34: Κάτω Δρυς – Δημιουργίες με επαναχρησιμοποιημένα υλικά

4.4.2. Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο οινοποιείο Χριστούδια

Στους αμπελώνες του οινοποιείου οι μαθητές/μαθήτριες θα ενημερωθούν για την εξέλιξη που έχει ο αμπελώνας σε κάθε εποχή και τι μπορεί να προσφέρει στον άνθρωπο (σταφύλι, φύλλα, κρασί, σιουσιουκο κ.α.). Θα ακολουθήσει παρουσίαση για το πώς φτιάχνεται ο σιουσίουκκος και τα παράγωγά του.

Εικόνα 35: Κάτω Δρυς – Επίσκεψη στο οινοποιείο Χριστούδια

4.5. Μαζωτός

Ο Μαζωτός είναι χωριό της επαρχίας Λάρνακας, κτισμένο στην παράκτια πεδιάδα σε μέσο υψόμετρο 35 μ. Η περιοχή διατηρεί έντονο γεωργικό χαρακτήρα, με κύριες καλλιέργειες τα αμπέλια, τις ελιές, τις χαρουπιές, τα εσπεριδοειδή, τα σιτηρά και διάφορα λαχανικά. Παράλληλα, ο Μαζωτός διαθέτει αξιόλογη ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, με αρχαιολογικά κατάλοιπα ρωμαϊκών χρόνων και σημαντική παρουσία κατά τη μεσαιωνική περίοδο, ενώ στην παραλία του συνδέεται και η ιστορική ναυμαχία της Κεραμαίας το 747 μ.Χ.

Σημαντική θέση στη σύγχρονη ταυτότητα της κοινότητας κατέχει ο γλύπτης Κώστας Αργυρού, ο οποίος καταγόταν από τον Μαζωτό και ξεκινώντας την καλλιτεχνική του πορεία σε ηλικία 52 ετών, αναδείχθηκε ως ο πρώτος επώνυμος Κύπριος ναΐφ καλλιτέχνης. Το έργο εκτίθεται στο Μουσείο Κώστα Αργυρού, στη γενέτειρά του, το οποίο αποτελεί σημαντικό χώρο τέχνης, πολιτισμού και βιωματικής μάθησης. Στο πλαίσιο του ΔΡΑ.Σ.Ε., εντάσσεται ως χώρος υλοποίησης δύο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

4.5.1. Δραστηριότητα 1: Θεατροπαιδαγωγικό πρόγραμμα: «Τα γλυπτά ζωντανεύουν μέσα από το θέατρο στο Μουσείο Κώστα Αργυρού»

Το Μουσείο Κώστα Αργυρού προσκαλεί μαθητές και μαθήτριες της Προδημοτικής και της Δημοτικής Εκπαίδευσης να γνωρίσουν τα γλυπτά του Κώστα Αργυρού μέσα από το θεατροπαιδαγωγικό πρόγραμμα «Τα γλυπτά ζωντανεύουν μέσα από το θέατρο στο Μουσείο Κώστα Αργυρού».

Το πρόγραμμα πραγματοποιείται **κάθε Παρασκευή** στο Μουσείο. Απευθύνεται σε παιδιά 4–12 ετών και στους/στις εκπαιδευτικούς τους και περιλαμβάνει δραστηριότητες δράματος, θεάτρου και δημιουργικών τεχνών, οργανωμένες σε δύο θεματικές ενότητες:

A. «Ο Διγενής Ακρίτας και ο Πενταδάκτυλος»

Απευθύνεται σε μαθητές της Προδημοτικής (διάρκεια Προγράμματος 60 λεπτά), και σε μαθητές Α, Β και Γ Δημοτικού (διάρκεια Προγράμματος: 80 λεπτά).

Οι μαθητές και οι μαθήτριες εξερευνούν τον θρύλο του Διγενή Ακρίτα μέσα από συμβάσεις Δράματος και Θεάτρου, καθώς μέσα από δραστηριότητες Δημιουργικών Τεχνών. Συμμετέχουν σε δραματοποιημένη αφήγηση, αυτοσχεδιασμούς, παγωμένες εικόνες, και αργότερα στην τάξη τους δημιουργούν εικαστικά έργα εμπνευσμένα από το ομώνυμο γλυπτό.

B. «Ο Χατζηδημήτρης Καβαλάρης ενώ φέρνει στον Μαζωτό την εικόνα του Αγίου Ξενοφώντος»

Απευθύνεται σε μαθητές Γ, Δ, Ε και ΣΤ Δημοτικού (διάρκεια Προγράμματος: 80 λεπτά). Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση της φαντασίας και της δημιουργικότητας μέσα από συμβάσεις Δράματος και Θεάτρου, καθώς και μέσα από δραστηριότητες Δημιουργικών Τεχνών. Το Πρόγραμμα είναι βασισμένο στην πραγματική ιστορία του Χατζηδημήτρη, που είδε όνειρο τον Άγιο Ξενοφώντα και ξεκίνησε καβαλάρης από τον Μαζωτό για να φέρει την εικόνα του Αγίου από την Καρπασία. Οι μαθητές και οι μαθήτριες εμπλέκονται σε δραματοποιημένη αφήγηση, αυτοσχεδιασμούς, παγωμένες εικόνες, και αργότερα στην τάξη τους δημιουργούν εικαστικά έργα εμπνευσμένα από το ομώνυμο γλυπτό.

Εικόνα 36: Μαζωτός – θεατροπαιδαγωγικό πρόγραμμα

4.5.2. Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο πηλού: «Από τη γεωμετρική φόρμα στη μορφή»

Η δράση προσφέρεται κάθε Παρασκευή στο Μουσείο Κώστα Αργυρού και έχει διάρκεια 60 λεπτά. Αντλεί έμπνευση από το έργο του Κύπριου ναΐφ γλύπτη Κώστα Αργυρού, με ιδιαίτερη αναφορά στη φύση και στο ζωικό βασίλειο.

Μέσα από την άμεση επαφή με τον πηλό, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τις ιδιότητες του υλικού, να πειραματιστούν με την αφή και το πλάσιμο και να ανακαλύψουν πώς απλές γεωμετρικές φόρμες μπορούν να μεταμορφωθούν σε γνώριμες μορφές ζώων και πτηνών. Η δράση, διάρκειας μίας ώρας, ξεκινά με τη δημιουργία βασικών γεωμετρικών σχημάτων, όπως η σφαίρα, ο κύλινδρος, ο κώνος και το ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο. Στη συνέχεια, τα παιδιά συνδυάζουν και μετασχηματίζουν τις φόρμες αυτές, προσθέτοντας χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε ένα ζώο ή πτηνό της επιλογής τους. Μέσα από απλά αποτυπώματα, χαράξεις και λεπτομέρειες, ολοκληρώνουν τη δημιουργία τους, αποδίδοντας στη μορφή στοιχεία που την κάνουν να μοιάζει ζωντανή και οικεία.

Η δραστηριότητα ενθαρρύνει την ελεύθερη έκφραση, τη δημιουργικότητα και τον πειραματισμό, ενώ παράλληλα φέρνει τα παιδιά σε βιωματική επαφή με τη γλυπτική και το έργο του Κώστα Αργυρού.

Εικόνα 37: Μαζωτός – Βιωματικό εργαστήριο πηλού

4.6. Τρούλλοι – Δήμος Αραδίππου

Οι Τρούλλοι είναι ένα από τα τέσσερα χωριά που είναι εντός της πράσινης γραμμής, δηλαδή την αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη μεταξύ των κατεχόμενων και των ελεύθερων περιοχών της

Κύπρου που ελέγχεται από τα Ηνωμένα Έθνη. Το χωριό είναι περιτριγυρισμένο από λόφους που μοιάζουν με τρούλους εκκλησίας. Η ιδιαίτερη αυτή μορφολογία του τοπίου ενδέχεται να συνδέεται με την προέλευση της ονομασίας του χωριού.

4.6.1. Πρόγραμμα Α

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Α απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στους Τρούλλους «Ένα ταξίδι στο χώρο, το χρόνο και τη μνήμη του τόπου»

- Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο -Παρασκευή του παραδοσιακού κυπριακού χειροποίητου ζυμαρικού «Μακαρόνια του σιερκού»
- Δραστηριότητα 3: Θεατρικό παιχνίδι με θέμα «Ζωντανεύοντας τον μύθο του Ηφαίστου»

4.6.2. Πρόγραμμα Β

Το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Β απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στους Τρούλλους «Ένα ταξίδι στο χώρο, το χρόνο και τη μνήμη του τόπου»
- Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο -Παρασκευή του παραδοσιακού κυπριακού χειροποίητου ζυμαρικού «Μακαρόνια του σιερκού»
- Δραστηριότητα 4: Ζωγραφίζω και δημιουργώ με «Τέρρα Όμπρα»

4.6.3. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στους Τρούλλους «Ένα ταξίδι στο χώρο, το χρόνο και τη μνήμη του τόπου»

Η ξενάγηση στους Τρούλλους προσφέρει στους μαθητές και στις μαθήτριες την ευκαιρία να γνωρίσουν την ιστορία, τις παραδόσεις και την παραγωγική δραστηριότητα του χωριού. Μέσα από τους σταθμούς της ξενάγησης, τα παιδιά θα ενημερωθούν για τη Νεκρή Ζώνη και τον ρόλο της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην περιοχή, θα γνωρίσουν την ιστορία του μεταλλείου και την αξιοποίηση των μετάλλων και θα ανακαλύψουν την τοπική παράδοση που συνδέει τους Τρούλλους με τον θεό Ήφαιστο. Παράλληλα, θα μάθουν πώς το φαιόχωμα της περιοχής μετατρέπεται, μέσα από διαφορετικά στάδια επεξεργασίας, σε υλικό με ποικίλες χρήσεις. Έτσι, θα κατανοήσουν πώς η γεωγραφική θέση και ο φυσικός πλούτος του τόπου έχουν επηρεάσει την ιστορία και τη ζωή των κατοίκων του.

Η ξενάγηση θα πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της διαδρομής, όσο οι μαθητές και οι μαθήτριες βρίσκονται μέσα στο λεωφορείο. Στους διαφορετικούς σταθμούς του προγράμματος, τα παιδιά θα αποβιβάζονται για να γνωρίσουν από κοντά τους χώρους και να συμμετάσχουν στις προγραμματισμένες δραστηριότητες.

1. Πράσινη Γραμμή – Νεκρή Ζώνη

Πρώτος σταθμός της ξενάγησης είναι η περιοχή κοντά στην Πράσινη Γραμμή και τη Νεκρή Ζώνη. Οι Τρούλλοι, ως ακριτικό χωριό, βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τη γραμμή κατάπαυσης του πυρός. Τα παιδιά θα ενημερωθούν για τη Νεκρή Ζώνη, ενώ εκπρόσωπος της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο θα παρουσιάσει τον ρόλο και τη δράση της στην περιοχή, εξηγώντας τη σημασία της παρουσίας της στο χωριό και της διατήρησης της ειρήνης.

2. Μεταλλείο Τρούλλων

Στο Μεταλλείο Τρούλλων, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα γνωρίσουν την ιστορία του χαλκού και θα ανακαλύψουν τη μεταλλευτική δραστηριότητα του χωριού. Μέσα από την παρατήρηση των πετρωμάτων και των καταλοίπων των παλιών εργασιών, θα μάθουν πώς εξορύσσονταν και αξιοποιούνταν ο χαλκός, ο χρυσός και ο άργυρος. Παράλληλα, θα γνωρίσουν τη σύνδεση του μεταλλείου με την ιστορία, την εργασία και την καθημερινή ζωή των κατοίκων του χωριού, ανακαλύπτοντας πώς η γη μπορεί να αποτελέσει πηγή γνώσης και δημιουργίας.

3. «Σπήλιοι» – Το εργαστήριο του θεού Ηφαίστου

Επόμενος σταθμός είναι το «Σπήλαιο του Ηφαίστου», όπου τα παιδιά θα γνωρίσουν την τοπική παράδοση που συνδέει τους Τρούλλους με τον θεό της φωτιάς και της μεταλλουργίας. Θα παρατηρήσουν τον χώρο και το φυσικό τοπίο που τον περιβάλλει και θα ακούσουν μια ηχογραφημένη αφήγηση, στην οποία ο ίδιος ο Ήφαιστος θα τους διηγηθεί την ιστορία του. Η επίσκεψη θα συνδυάσει τη γνωριμία με την τοπική παράδοση με τη φαντασία και τη μυθολογία.

Εικόνα 38: Τρούλλοι – «Σπήλιοι» - το εργαστήριο του Θεού Ηφαίστου

4. Εργοστάσιο Φαιοχώματος «Τέρρα Όμπρα»

Η ξενάγηση ολοκληρώνεται στο εργοστάσιο φαιοχώματος «Τέρρα Όμπρα». Με την καθοδήγηση του υπεύθυνου λειτουργού του εργοστασίου, κ. Ευάγγελου, τα παιδιά θα γνωρίσουν ένα φυσικό υλικό που προέρχεται από τη γη των Τρούλλων και θα ενημερωθούν για τα στάδια επεξεργασίας του και τις διαφορετικές μορφές του. Θα παρατηρήσουν το φαιόχωμα πριν και μετά τη θερμική επεξεργασία και θα γνωρίσουν τη διαδικασία άλεσης, με την οποία μετατρέπεται σε λεπτή σκόνη. Μέσα από αυτή την εμπειρία, θα κατανοήσουν πώς η ανθρώπινη εργασία μεταμορφώνει ένα υλικό της γης, δίνοντάς του νέες δυνατότητες και χρήσεις.

Εικόνα 39: Τρούλλοι – Εργοστάσιο φαιοχώματος «Τέρρα Όμπρα»

4.6.4. Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο -Παρασκευή του παραδοσιακού κυπριακού χειροποίητου ζυμαρικού «Μακαρόνια του σιερκού»

Τα παιδιά θα γνωρίσουν τον παραδοσιακό τρόπο παρασκευής μακαρονιών συμμετέχοντας ενεργά στη διαδικασία. Με τα χέρια τους θα ζυμώσουν, θα πλάσουν και θα δημιουργήσουν τα δικά τους μακαρόνια, γνωρίζοντας τα υλικά, τα εργαλεία και τις τεχνικές που χρησιμοποιούσαν παλαιότερα. Μέσα από τη βιωματική αυτή δράση, θα έρθουν σε επαφή με τη γαστρονομική παράδοση των Τρούλλων και θα ανακαλύψουν πώς μια απλή καθημερινή πρακτική μπορεί να διατηρεί ζωντανές γνώσεις, μνήμες και οικογενειακές ιστορίες.

Εικόνα 40: Τρούλλοι – Βιωματικό εργαστήριο « Μακαρόνια του σιερκού»

4.6.5. Δραστηριότητα 3: Θεατρικό παιχνίδι με θέμα «Ζωντανεύοντας τον μύθο του Ηφαίστου»

Στο πλαίσιο της δραστηριότητας, οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον μύθο του Ηφαίστου και να αναπτύξουν τη φαντασία τους, αναζητώντας τους λόγους για τους οποίους ο μυθικός θεός επέλεξε τους Τρούλλους για να δημιουργήσει το εργαστήριό του.

Μέσα από ένα δημιουργικό θεατρικό παιχνίδι, θα εξερευνήσουν την προσωπικότητα, τις ιδιαίτερες ικανότητες και χαρακτηριστικά του Ηφαίστου, πλάθοντας τις δικές τους ιστορίες γύρω από την επιλογή του συγκεκριμένου τόπου. Εργαζόμενοι σε ομάδες, θα δημιουργήσουν και θα παρουσιάσουν τη δική τους εκδοχή του μύθου, αξιοποιώντας την κίνηση, τη φωνή, τη μουσική και τα μουσικά όργανα, σε ένα ευφάνταστο σκηνικό με παιχνίδια φωτός και σκιών.

Με αυτόν τον τρόπο, ο μύθος θα ζωντανέψει μέσα από μια συλλογική θεατρική δημιουργία, ενισχύοντας τη φαντασία, την ελεύθερη έκφραση, τη συνεργασία και τη δημιουργικότητα των παιδιών.

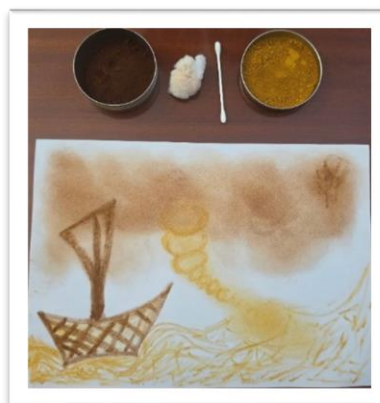

Εικόνα 41: Τρούλλοι – Θεατρικό Παιχνίδι

4.6.6. Δραστηριότητα 4: Ζωγραφίζω και δημιουργώ με «Τέρρα Όμπρα»

Αξιοποιώντας τις εμπειρίες και τις γνώσεις που θα αποκτήσουν από την επίσκεψη στο εργοστάσιο φαιοχώματος, θα πειραματιστούν με την Τέρρα Όμπρα, μετατρέποντας τη σκόνη του φαιοχώματος σε υλικό ζωγραφικής. Μέσα από τη δημιουργική αυτή διαδικασία, θα ανακαλύψουν πώς ένα φυσικό υλικό μπορεί να μεταμορφωθεί σε μέσο καλλιτεχνικής έκφρασης και θα δημιουργήσουν τα δικά τους εικαστικά έργα, χρησιμοποιώντας την Τέρρα Όμπρα ως φυσική χρωστική.

Πειραματιζόμενα με τις αποχρώσεις, τις υφές και τις δυνατότητες του υλικού, τα παιδιά θα καλλιεργήσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, ανακαλύπτοντας παράλληλα τη σύνδεση της τοπικής φυσικής κληρονομιάς με την τέχνη.

Εικόνα 42: Τρούλλοι – Ζωγραφίζω και δημιουργώ με Τερρα Ομπρα

5. Κοινότητες επαρχίας Λεμεσού

5.1. Άγιος Μάμας

Ταξιδεύοντας από Λεμεσό προς Τρόδος 25 χιλιόμετρα διαδρομής, ανατολικά στους πρόποδες του βουνού Ζάλακα σε υψόμετρο 600 μέτρων βρίσκεται το χωριό Άγιος Μάμας. Ένα χωριό πλούσιο σε ιστορία και παράδοση. Πιστεύεται πως ιδρύθηκε τον 7ον με 10ον αιώνα από τους βυζαντινούς Ακρίτες όταν αυτοί προστάτευαν την Κύπρο από τις Αραβικές επιδρομές. Έτσι έδωσαν στο χωριό το όνομα Άγιος Μάμας καθότι ήταν ο προστάτης Άγιος των Ακριτών. Κατά τους βυζαντινούς τότε χρόνους ήταν ένα αξιόλογο Φέουδο για την περιοχή. Το 1571μ.χ. έγινε κατάληψη της Κύπρου από τους Τούρκους Οθωμανούς και οι κάτοικοι εγκατέλειψαν το χωριό και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή Φοινίτζι βορειοανατολικά του χωριού για 145 χρόνια. Εκεί που σήμερα είναι κτισμένο το ξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου. Με τη βοήθεια του Αγίου οι χριστιανοί επέστρεψαν πίσω στο χωριό τους και άρχισαν να κτίζουν την εκκλησία στο ψηλότερο σημείο του χωριού εκεί που δεσπόζει μέχρι σήμερα. Η εκκλησία καθώς κτιζόταν είχε τελειώσει το νερό και συνέχισαν να την κτίζουν με κρασί. Τότε ο Άγιος φανερώθηκε στον ύπνο ενός πιστού Χριστιανού που έκτιζε την εκκλησία και τον πρόσταξε να ρίξει το μυστήρι του και εκεί που θα πέσει να ανοίξουν λάκκο και θα βρουν νερό. Πράγματι έτσι έγινε και υπάρχει μέχρι σήμερα το πηγάδι στην αυλή της εκκλησίας.

Ο Άγιος Μάμας προσφέρει τρεις δραστηριότητες για μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα σχολεία που θα επισκεφθούν την κοινότητα θα πρέπει να επιλέξουν δύο εκ των τριών προσφερόμενων δραστηριοτήτων.

Εικόνα 43: Άγιος Μάμας – Είσοδος του χωριού

5.1.1. Δραστηριότητα 1: Μουσείο οινοποιείο κουμανδαρίας

Το χωριό φημιζόταν παλιά, για την ποιότητα αλλά και για την ποσότητα της κουμανδαρίας και έτσι στα παλαιότερα χρόνια υπήρχαν ληνοί για την παρασκευή του φημισμένου αυτού γλυκού ποτού. Θα ξεναγηθούν στο μουσείο οινοποιείο «Ρεβέκκα» και θα γνωρίσουν όλα τα στάδια μέχρι και την τελική παραγωγή της κουμανδαρίας.

5.1.2. Δραστηριότητα 2: Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας

Στο βιωματικό εργαστήριο κατασκευής κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη διαδικασία παραγωγής κεριού. Τα παιδιά θα δουλέψουν με φυσικά υλικά για να δημιουργήσουν το δικό τους το κεριό, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τη φαντασία τους και καλλιεργώντας τις δεξιότητές τους.

Εικόνα 44: Άγιος Μάμας – Κατασκευή από κεριό

5.1.3. Δραστηριότητα 3: Παρασκευή παλουζέ

Τα παιδιά, μέσα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν το αμπέλι και να ανακαλύψουν την πορεία του σταφυλιού, από τη φύτευση του αμπελιού μέχρι την παρασκευή του παραδοσιακού παλουζέ. Αρχικά, θα γνωρίσουν πώς φυτεύεται και αναπτύσσεται το αμπέλι, καθώς και τα στάδια της καλλιέργειάς του μέχρι την εποχή του τρύγου. Στη συνέχεια, θα μάθουν πώς γίνεται ο τρύγος και πώς τα σταφύλια μετατρέπονται σε χυμό, μέσα από τις παραδοσιακές διαδικασίες άλεσμα και σφίξιμο.

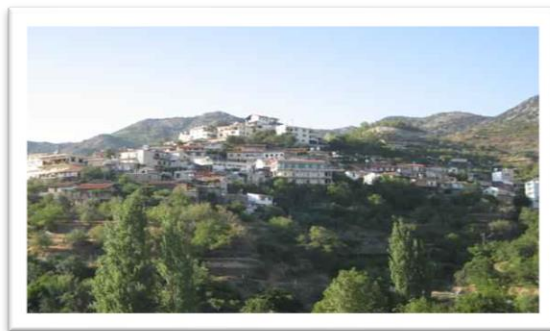
Έπειτα, θα γνωρίσουν τα επόμενα στάδια παρασκευής του παλουζέ. Ο χυμός των σταφυλιών βράζει μαζί με ειδικό χώμα, σύμφωνα με την παραδοσιακή μέθοδο. Αφού κατεβεί από τη φωτιά, αφήνεται μέχρι την επόμενη μέρα, οπότε και γίνεται το σούρωμα, για να καθαρίσει. Ακολουθεί το δεύτερο βράσιμο, κατά το οποίο προστίθεται αλεύρι και το μείγμα ανακατεύεται μέχρι να αποκτήσει την κατάλληλη πυκνότητα και υφή, ώστε να δημιουργηθεί ο παραδοσιακός παλουζές

Μέσα από αυτή τη βιωματική γνωριμία, τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με την κυπριακή παράδοση, θα γνωρίσουν παλιές γεωργικές πρακτικές και θα ανακαλύψουν πώς τα σταφύλια μετατρέπονται σε ένα παραδοσιακό τοπικό έδεσμα, που συνδέει τη φύση, την καλλιέργεια, τη διατροφή και την πολιτιστική μας κληρονομιά.

5.2. Αγρός

Ο Αγρός βρίσκεται στην οροσειρά του Τροόδους, στην περιοχή της Πιτσιλιάς και διοικητικά υπάγεται στην επαρχία Λεμεσού. Το χωριό είναι κτισμένο σε θεατρική διάταξη, ανάμεσα στα βουνά, με πανοραμική θέα.

Το χωριό έχει διατηρήσει τον παραδοσιακό χαρακτήρα του, τα ήθη και έθιμά του. Περισσότερες πληροφορίες για τον Αγρό βρίσκονται στον σύνδεσμο [κοινότητα Αγρού](#).

Εικόνα 45: Αγρός – Πανοραμική θέα του χωριού

Για την Εναλλακτική Εκπαίδευση η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα. Πιο κάτω ακολουθεί αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

5.2.1. Πρόγραμμα Α

Το πρόγραμμα Α αφορά μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής ΚΒ΄, Μέσης Γενικής/Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται οι εξής δραστηριότητες:

- Επιλογή μιας εκ των τριών δραστηριοτήτων: Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε βιοτεχνία γλυκών ή Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε βιοτεχνίες τριαντάφυλλου ή Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε βιοτεχνία αλλαντικών
- Δραστηριότητα 4: Το άθλημα της τοξοβολίας

5.2.2. Πρόγραμμα Β

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β αφορούν μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής, Μέσης Γενικής/Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι δραστηριότητες του προγράμματος Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε βιοτεχνία γλυκών
- Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε βιοτεχνίες τριαντάφυλλου
- Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε βιοτεχνία αλλαντικών

5.2.3. Πρόγραμμα Γ

- Επιλογή δύο εκ των τεσσάρων δραστηριοτήτων: Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε βιοτεχνία γλυκών ή Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε βιοτεχνίες τριαντάφυλλου ή Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε βιοτεχνία αλλαντικών ή Δραστηριότητα 4: Το άθλημα της τοξοβολίας
- Δραστηριότητα 5: Ξενάγηση στο συσκευαστήριο νερού

5.2.4. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε βιοτεχνία γλυκών

Ξενάγηση σε ευρωπαϊκών προδιαγραφών σύγχρονη βιοτεχνία όπου παράγονται γνήσια παραδοσιακά προϊόντα, όπως γλυκά του κουταλιού, μαρμελάδες, σιουσιούκος, χαρουπόμελο και άλλα πολλά παραδοσιακά είδη.

Οι επισκέπτες στο εργαστήριο θα ξεναγηθούν στους χώρους της βιοτεχνίας και θα παρακολουθήσουν πώς παράγονται τα προϊόντα.

5.2.5. Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε βιοτεχνίες τριαντάφυλλου

Το χωριό Αγρός, εκτός των άλλων, φημίζεται κυρίως για τα μυρωδάτα τριαντάφυλλα που καλλιεργούνται στην περιοχή και από τα οποία γίνεται η απόσταξη του ροδοστάγματος Αγρού. Το ροδόσταγμα Αγρού αποτελεί σήμα κατατεθέν για τον Αγρό.

Η διαδικασία για την παραγωγή ροδοστάγματος είναι συγκεκριμένη. Η συγκομιδή των τριαντάφυλλων, που θα δώσουν το ροδόσταγμα Αγρού, γίνεται τις πρωινές ώρες, για να μη χαθούν τα αιθέρια έλαια. Ακολούθως, τα πέταλα, τα σέπαλα και η ανθοκεφαλή, τοποθετούνται αυθημερόν μαζί με νερό σε σύγχρονο αποστακτήρα χωρητικότητας 600 κιλών τριαντάφυλλων. Αφού ολοκληρωθεί η απόσταξη, το ροδόσταγμα αποθηκεύεται σε μεγάλα ντεπόζιτα και έπειτα εμφιαλώνεται. Κατά την παραγωγή του ροδοστάγματος Αγρού, δεν προστίθεται κανένα συντηρητικό.

Κατά την επίσκεψή τους στη βιομηχανία τριαντάφυλλου, οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν τα οφέλη του τριαντάφυλλου, τη διαδικασία συγκομιδής και απόσταξης και θα κεραστούν τριαντάφυλλο και διάφορα άλλα εδέσματα από τριαντάφυλλο.

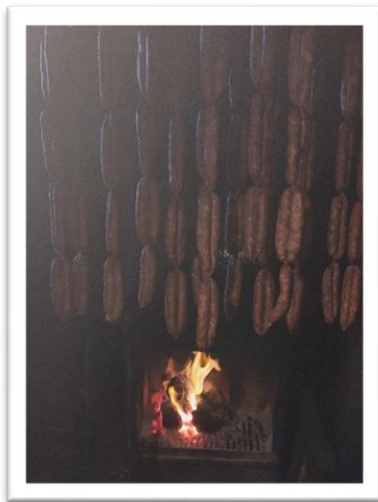

Εικόνα 46: Αγρός – Αποστακτήριο τριαντάφυλλων και εμφιάλωση ροδοστάγματος

5.2.6. Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε βιοτεχνία αλλαντικών

Ξενάγηση σε οικογενειακή επιχείρηση, όπου κατασκευάζονται καπνιστά-κρασάτα αλλαντικά με τον πατροπαράδοτο τρόπο. Τα αλλαντικά παράγονται αποκλειστικά από κρέατα κυπριακής προέλευσης που ωριμάζουν φυσικά με αλάτι, κρασί της περιοχής Πιτσιλιάς και καπνίζονται παραδοσιακά με ξύλα, διατηρώντας τα έτσι για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς προσθήκη

συντηρητικών. Κατά την ξενάγηση στη βιοτεχνία, οι μαθητές/μαθήτριες θα ενημερωθούν για τον τρόπο παραγωγής των αλλαντικών και θα δοκιμάσουν όλα τα προϊόντα.

Εικόνα 47: Αγρός – Κάπνισμα λουκάνικων

5.2.7. Δραστηριότητα 4: Το άθλημα της τοξοβολίας

Οι μαθητές θα γνωρίσουν το άθλημα της τοξοβολίας που αποτελεί και ολυμπιακό άθλημα. Η δραστηριότητα θα γίνεται στο χώρο του Απεήτειου Γυμνασίου Αγρού με την παρουσία εκπαιδευτή εγγεγραμμένου στην Κυπριακή Ομοσπονδία Τοξοβολίας. Η δραστηριότητα αφορά μαθητές/μαθήτριες δημοτικού Δ΄-Στ τάξεων και μαθητές/μαθήτριες Μέσης Γενικής / Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

5.2.8. Δραστηριότητα 5: Ξενάγηση στο συσκευαστήριο νερού

Εικόνα 48 Αγρός – Ξενάγηση στο συσκευαστήριο νερού

5.3. Ανώγυρα

Η Ανώγυρα είναι χωριό της επαρχίας Λεμεσού. Απέχει περίπου 45 χιλιόμετρα από την πόλη της Λεμεσού και βρίσκεται σε μια όμορφη τοποθεσία κατάφυτη από χαρουπιές, αμυγδαλιές και αμπέλια. Υπάρχουν πολλές θεωρίες για την προέλευση του ονόματος του χωριού. Η Ανώγυρα έχει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά. Είναι ένα χωριό που διατηρεί τις παραδόσεις του και κατοικείται από φιλόξενους ανθρώπους που είναι περήφανοι για αυτές τις παραδόσεις και τις εκτιμούν ιδιαίτερα. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://anogyravillage.cyl/>.

Η Ανώγυρα προσφέρει τρεις δραστηριότητες οι οποίες προσφέρονται για μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα σχολεία που θα επισκεφθούν την κοινότητα θα πρέπει να επιλέξουν δύο εκ των τριών προσφερόμενων δραστηριοτήτων.

5.3.1. Δραστηριότητα 1: Κουλουράκια από χαρουπόμελο

Στην δραστηριότητα αυτή τα παιδιά θα αποκτήσουν γνώσεις, μέσα από μια σύντομη προβολή βίντεο, για το χαρούπι, την ιστορία του ως γεωργικό προϊόν της κοινότητας και τη θρεπτική του αξία. Στη συνέχεια θα φτιάξουν τα κουλουράκια με χαρουπόμελο. Τα παιδιά μέσω αυτής της βιωματικής εμπειρίας θα έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με το ζυμάρι, να το επεξεργαστούν και να μάθουν να πλάθουν κουλουράκια. Αργότερα θα παρακολουθήσουν τη διαδικασία ψησίματός τους μέσα στο χαρουπόμελο και ταυτόχρονα να δοκιμάσουν προϊόντα με βάση το χαρούπι και φυσικά τα νόστιμα παραδοσιακά κουλουράκια της Ανώγυρας. Η δραστηριότητα αυτή θα πραγματοποιείται στο παστελοποιείο «ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ»

5.3.2. Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη στο Anagyris Park

Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές θα επισκεφτούν το [Anagyris Park](#), ένα τοπίο με μαγευτική θέα και μια μεγάλη ποικιλία βλάστησης με ελιές, χαρουπιές, θάμνους αλλά και πολλά αρωματικά φυτά. Κατά την επίσκεψή τους στο πάρκο οι μαθητές θα επιλέξουν μια εκ των δύο επιλογών, οι οποίες ενσωματώνουν τη διασκέδαση, τη μάθηση και τη δημιουργικότητα, ενώ παράλληλα εξοικειώνουν τα παιδιά με τη φύση και τα αρωματικά φυτά. Αξίζει να σημειωθεί ότι, το βοτανικό πάρκο διαθέτει όμορφες πετρόκτιστες λιμνούλες με διάφορα ψάρια και χελώνες, τα οποία οι μαθητές/μαθήτριες έχουν την ευκαιρία να χαρούν.

Επιλογή 1: Ξενάγηση και Φύτευση Αρωματικών Φυτών

- Τα παιδιά θα ξεναγηθούν στον κήπο με τα αρωματικά φυτά και θα μάθουν για κάθε φυτό (ρίγανη, δεντρολίβανο, θυμάρι, μέντα, λουίζα, κ.λ.π.).
- Κάθε παιδί θα επιλέξει ένα φυτό, θα το φυτέψει σε γλαστράκι και θα το πάρει μαζί του.

Θα εξηγηθεί στα παιδιά πώς μπορούν να φροντίσουν το φυτό στο σπίτι τους, πώς να το ποτίζουν, πότε να το συλλέγουν και πώς θα το πολλαπλασιάσουν.

- Θα συζητηθούν οι ιδιότητες και οι χρήσεις τους στη μαγειρική, την αρωματοθεραπεία και την καθημερινή ζωή.
- Διαγωνισμός αναγνώρισης αρωμάτων. Τα παιδιά θα παίξουν ένα παιχνίδι για να αναγνωρίσουν τα φυτά από το άρωμά τους. Το παιδί που θα κερδίσει θα πάρει ένα μικρό δώρο.

Επιλογή 2: Συλλογή, Απόσταξη και Δημιουργία Μυστικής Φόρμουλας Τσαγιού

- Συλλογή αρωματικών φυτών: Τα παιδιά θα μαζέψουν αρωματικά φυτά από τους κήπους (π.χ., λουίζα, βασιλικό, τσάι του βουνού) και θα τα προετοιμάσουν για απόσταξη.
- Απόσταξη: Θα γίνει επίδειξη της διαδικασίας απόσταξης αιθέριων ελαίων από τα φυτά που έχουν συλλέξει τα παιδιά. Θα εξηγηθούν οι χρήσεις των αιθέριων ελαίων στην αρωματοθεραπεία και στην καθημερινή ζωή.
- Δημιουργία «Μυστικής Φόρμουλας» τσαγιού: Τα παιδιά θα δημιουργήσουν τη δική τους συνταγή τσαγιού για χαλάρωση, χρησιμοποιώντας αρωματικά φυτά όπως λουίζα, μέντα και τσάι του βουνού, προσθέτοντας χαρούπι για γλυκύτητα. Θα μάθουν πώς τα διάφορα φυτά βοηθούν στη χαλάρωση και τη διατήρηση της ευεξίας.
- Διαγωνισμός συνταγών τσαγιού: Τα παιδιά θα διαγωνιστούν για την καλύτερη συνταγή τσαγιού και η πιο ενδιαφέρουσα «μυστική φόρμουλα» θα κερδίσει ένα δώρο

Εικόνα 49: Ανώγυρα – Επίσκεψη στο πάρκο Anagyris Park

5.3.3. Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κούκλας με άρωμα λεβάντας ή διαδραστική εμπειρία χαρουπιού

Η δραστηριότητα θα πραγματοποιηθεί στο πρώην Δημοτικό σχολείο Ανώγυρας. Μέσα από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα τα παιδιά θα γνωρίσουν τις βασικές ιδιότητες της λεβάντας και θα φτιάξουν μια κούκλα μπρελόκ με μαλλί και λεβάντα.

Εικόνα 50: Ανώγυρα – Κατασκευή κούκλας με άρωμα λεβάντας

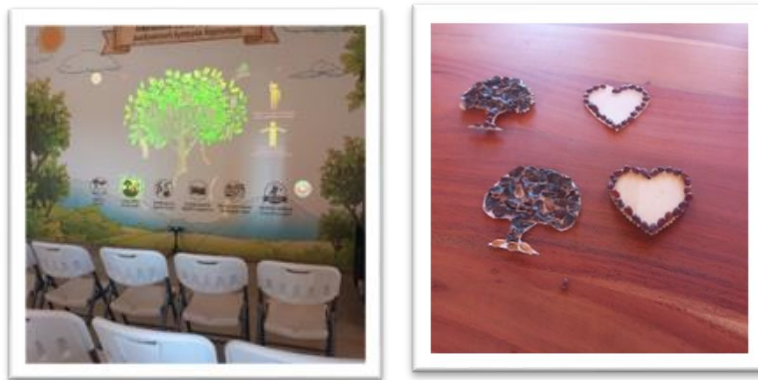
Εναλλακτικά τα παιδιά μπορούν να συμμετέχουν στη «Διαδραστική Εμπειρία Χαρουπιού» που είναι μια σύγχρονη ψηφιακή εγκατάσταση που έχει σχεδιαστεί για να παρουσιάζει με ελκυστικό και κατανοητό τρόπο την ιστορία και την αξία του χαρουπιού στην Ανώγυρα.

Πρόκειται για μια διαδραστική προβολή (projection mapping) σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, όπου οι επισκέπτες δεν παρακολουθούν απλώς, αλλά συμμετέχουν ενεργά. Μέσα από κινούμενα γραφικά, αφήγηση και διαδραστικά σημεία, παρουσιάζονται:

- Η ιστορία του χαρουπιού και η σημασία του για την τοπική κοινωνία
- Η διαδικασία συγκομιδής
- Η παραγωγή προϊόντων όπως το χαρουπόμελο και το παστέλι
- Η διατροφική αξία του χαρουπιού
- Τα είδη χαρουπιού και τα χαρακτηριστικά τους
- Οπτικοακουστικό υλικό από το Φεστιβάλ Παστελιού

Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αλληλεπιδρούν με το περιεχόμενο (π.χ. να “μαζεύουν” χαρούπια ή να επιλέγουν στάδια παραγωγής), μετατρέποντας την εμπειρία σε ένα εκπαιδευτικό και διασκεδαστικό ταξίδι.

Η ψηφιακή εγκατάσταση απευθύνεται σε όλες τις ηλικίες και συνδυάζει τεχνολογία και πολιτισμό, με στόχο να αναδείξει την τοπική κληρονομιά της Ανώγυρας με έναν σύγχρονο και βιωματικό τρόπο. Τα παιδιά θα προχωρούν μετά στην κατασκευή αναμνηστικού με θέμα το χαρούπι.

Εικόνα 51: Ανώγυρα – Διαδραστική εμπειρία χαρουπιού

5.4. Άρσος

Το Άρσος, ένα από τα πιο γραφικά χωριά της Κύπρου, απλώνεται στην πλαγιά του βουνού Λαόνα, σε υψόμετρο 850 μέτρων. Φημισμένο και ξακουστό κρασοχώρι της Κύπρου, όπου μέχρι σήμερα παρασκευάζονται με τον παραδοσιακό τρόπο το αρσιώτικο κρασί και η ζιβανία.

Η κοινότητα προσφέρει τέσσερις δραστηριότητες που αφορούν στην παραδοσιακή ζωή του τόπου μας. Τα σχολεία που θα επισκέπτονται την κοινότητα θα πρέπει να επιλέξουν δύο εκ των τεσσάρων προσφερόμενων δραστηριοτήτων.

Εικόνα 52: Άρσος – Πανοραμική θέα του χωριού

5.4.1. Δραστηριότητα 1: Γνωριμία με τη βιοτεχνία παρασκευής προϊόντων που έχουν σχέση με το σταφύλι

Παρουσίαση της διαδικασίας παρασκευής «παλουζέ» και συμμετοχή των μαθητών σε εργαστήριο παρασκευής του παραδοσιακού εδέσματος «κουλουρούθκια με το έψημα» στο Εργαστήριο «ΤΟ ΣΤΑΦΥΛΙ ΑΛΛΩΣ ΠΩΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ». Οι μαθητές θα συμμετέχουν ενεργά, θα γευτούν και θα μυρίσουν.

Εικόνα 53: Άρσος – Βιοτεχνία παρασκευής προϊόντων σταφυλιού

5.4.2. Δραστηριότητα 2: Μαυρόασπρες μνήμες

Οι μαθητές αφού επισκεφτούν τη μόνιμη έκθεση μαυρόασπρης φωτογραφίας «ΤΟ ΑΡΣΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ» θα χωριστούν σε μικρές ομάδες. Στην κάθε ομάδα θα δοθεί ταμπλέτα και ο απαραίτητος χρόνος να περιδιαβεί την κοινότητα και να φωτογραφήσει, βάση του

θέματος – έκπληξη που θα τους δοθεί. Στο χώρο της έκθεσης θα υπάρχει ο απαραίτητος εξοπλισμός ώστε να παρουσιαστούν όλες οι φωτογραφίες των μαθητών και μετά από ψηφοφορία η καλύτερη θα τυπωθεί, θα μπει σε κορνίζα και θα αποσταλεί στο σχολείο. Θα παραμείνει και ένα αντίγραφο στον χώρο της έκθεσης και μετά το τέλος της περιόδου των δράσεων της σχολικής χρονιάς, θα γίνεται εκ νέου επιλογή της καλύτερης φωτογραφίας και θα δοθεί μια τιμητική αναμνηστική πλακέτα στο σχολείο που θα έχει την καλύτερη φωτογραφία.

5.4.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο κεραμικής

Στο εργαστήριο κεραμικής τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την πανάρχαια τέχνη της κεραμικής στην οποία η Κύπρος έχει να επιδείξει μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά. Στην αρχή του μαθήματος γίνεται μια μικρή εισαγωγή γύρω από τον πηλό και τη διαδικασία που απαιτείται για να γίνει ένα ολοκληρωμένο κεραμικό. Ακολούθως γίνεται αναφορά στην κεραμική του Φοινιού, της Λαπήθου, του Κόρνου και του Βαρωσιού με τη χρήση εποπτικών μέσων, ενώ αναφέρονται οι διάφορες τεχνικές της κεραμικής.

Στη συνέχεια τα παιδιά επεξεργάζονται τον πηλό με τα χέρια τους και με καθοδήγηση φτιάχνουν το δικό τους μοναδικό κεραμικό, εμπνευσμένο από την κυπριακή κεραμική μας παράδοση. Στο τέλος μπορούν να το πάρουν μαζί τους ως ενθύμιο.

5.4.4. Δραστηριότητα 4: Εργαστήριο ψηφιδωτού

Στο εργαστήριο ψηφιδωτού τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την πανάρχαια τέχνη του ψηφιδωτού στην οποία η Κύπρος έχει να επιδείξει μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά. Στην αρχή γίνεται μια μικρή εισαγωγή γύρω από το ψηφιδωτό και τη διαδικασία που απαιτείται για να γίνει ένα ολοκληρωμένο έργο. Ακολούθως γίνεται αναφορά στην αρχαία τέχνη αλλά και την εκκλησιαστική.

Στη συνέχεια τα παιδιά με τα χέρια τους και με καθοδήγηση φτιάχνουν το δικό τους μοναδικό ψηφιδωτό. Στο τέλος μπορούν να το πάρουν μαζί τους ως ενθύμιο.

Εικόνα 54: Άρσος –Εργαστήρι ψηφιδωτού

5.5. Βουνί

5.5.1. Δραστηριότητα 1: Βουνί μια ζωντανή ιστορία

Ξενάγηση στα λιθόστρωτα δρομάκια του Βουνιού. Οι μαθητές θα περιδιαβούν στην κοινότητα και θα έχουν την ευκαιρία να δουν την Ενετική οκτάγωνη χαβούζα, τη χαβούζα επί Τουρκοκρατίας, τις βρύσες επί Αγγλοκρατίας, τη σπηλιά του έρωτα, το Λαϊκό μουσείο, τον παλιό ελιόμυλο, την εκκλησία με τις αγιογραφίες μαζί με το εκκλησιαστικό μουσείο, το παλιό σχολείο και γενικά την αρχιτεκτονική της κοινότητας που είναι διατηρητέα.

Εικόνα 55: Βουνί – Λιθόστρωτα δρομάκια και η σπηλιά του έρωτα

5.5.2. Δραστηριότητα 2: Φτιάχνω, μυρίζω, γεύομαι...

Οι μαθητές κατά την επίσκεψη θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν πώς παρασκευάζονται διάφορα παραδοσιακά γλυκά και αρτοσκευάσματα. Θα φτιάξουν, θα μυρίσουν και θα δοκιμάσουν καττιμέρια, κουλουράκια με το έψημα, τζιερτζιελούθκια, χαλλουμωτές και ελιωτές.

5.5.3. Δραστηριότητα 3: Το Βουνί ως ζωγραφιά

Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δομή του χωριού, τις πόρτες, τα παράθυρα, τις ασχολίες των κατοίκων κυρίως με το αμπέλι, το σταφύλι και το κρασί οι μαθητές θα προχωρήσουν στο εργαστήρι τέχνης. Εκεί θα φτιάξουν σελιδοδείκτες, φελλούς μαγνητάκια, coasters. Θα χρησιμοποιήσουν διάφορες τεχνικές και υλικά όπως ακουαρέλα, μαρκαδόρους και πενάκια.

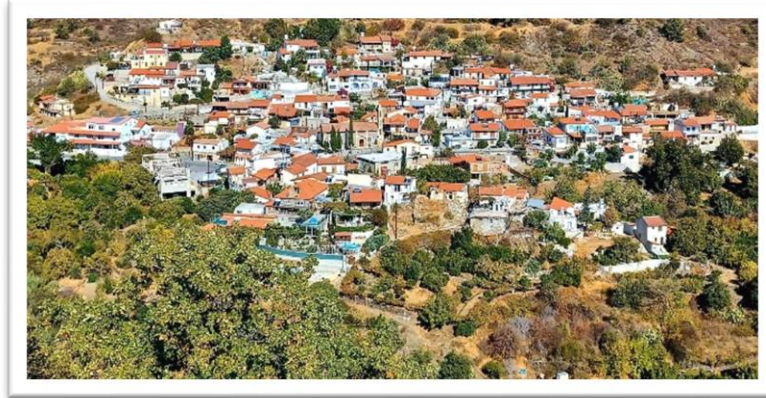

Εικόνα 56: Βουνί – Εργαστήριο παραδοσιακών προϊόντων και εργαστήρι τέχνης

5.6. Καλό Χωριό

Το Καλό Χωριό Λεμεσού ή της Ζωοπηγής είναι ένα ορεινό χωριό που απέχει 21 χιλιόμετρα από την πόλη της Λεμεσού. Ανήκει στη γεωγραφική περιφέρεια της Πιτσιλιάς και είναι κτισμένο σε υψόμετρο 700 μέτρων. Φημίζεται για το γλυκόπιτο κρασί του με την εξαιρετική γεύση και το θαυμάσιο άρωμά του την Κουμανταρία. Είναι το μεγαλύτερο από τα 14 Κουμανταροχώρια της Επαρχίας Λεμεσού. Με την ονομασία Καλό Χωριό υπάρχουν πέντε παγκύπρια και είναι το μεγαλύτερο από αυτά.

Η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα δραστηριοτήτων για μαθητές/μαθήτριες δημοτικών σχολείων. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

Εικόνα 57: Καλό Χωριό – Άποψη του χωριού

5.6.1. Πρόγραμμα Α

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Η εκκλησιαστική ιστορία της κοινότητας και η ιστορία του λαδιού και της ελιάς
- Δραστηριότητα 2: Παραδοσιακές Δημιουργίες από κουκούλι ή χειροποίητες δημιουργίες από πορσελάνη χαρτιού σε καμβά

5.6.2. Πρόγραμμα Β

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Η εκκλησιαστική ιστορία της κοινότητας και η ιστορία του λαδιού και της ελιάς
- Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας ή φυτοκεφαλάκι

5.6.3. Πρόγραμμα Γ

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Γ είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 4: Φάρμα ψαριών GoingKoi – Koi Fish

- Δραστηριότητα 5: Μουσείο Λαϊκής Παράδοσης & Πολιτιστικής Κληρονομιάς «ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΤΟΥ ΜΑΥΡΙΔΚΙΩΤΗ»

5.6.4. Δραστηριότητα 1: Η εκκλησιαστική ιστορία της κοινότητας και η ιστορία του λαδιού και της ελιάς

- Επίσκεψη – ξενάγηση στην πετρόκτιστη ξυλόστεγη εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που ανάγεται στα μέσα του 18ου αιώνα.
- Επίσκεψη – ξενάγηση στον παλιό Ελαιομύλο (Ελαιοτριβείο) με τις μεγάλες μυλόπετρες, τα ζεμπίλια, την παραδοσιακή πρακτική του λαδιού.
- Ιστορία του λαδιού και της ελιάς.
- Χρήσεις και παραδόσεις του ευλογημένου αυτού καρπού.
- Δυνατότητα να γευτούμε την παραδοσιακή καπήρα με λάδι και ρίγανη.

Εικόνα 58: Καλό Χωριό – Η πετρόκτιστη εκκλησία του Αγίου Γεωργίου (αριστερά) και το παλιό Ελαιοτριβείο

5.6.5. Δραστηριότητα 2: Παραδοσιακές Δημιουργίες από κουκούλι ή χειροποίητες δημιουργίες από πορσελάνη χαρτιού σε καμβά

Το εργαστήρι αρχίζει με τη γνωριμία των μαθητών/μαθητριών με τη μεταξένια κλωστή. Στη συνέχεια το κάθε παιδί φτιάχνει χειροποίητες παραδοσιακές κατασκευές με κουκούλι όπως τις κατασκεύαζαν οι γιαγιάδες μας τα παλιά τα χρόνια.

Ως δεύτερη επιλογή τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να αξιοποιήσουν την πορσελάνη χαρτιού, ένα εύπλαστο υλικό που προκύπτει από την ειδική επεξεργασία χαρτιού και επιτρέπει τη δημιουργία τρισδιάστατων διακοσμητικών συνθέσεων.

Η εκπαιδεύτρια προετοιμάζει κατάλληλα το υλικό και καθοδηγεί τα παιδιά στη διαδικασία δημιουργίας. Τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να φτιάξουν τα δικά τους διακοσμητικά στοιχεία και να τα τοποθετήσουν σε καμβά που τους παρέχεται, ώστε να δημιουργήσουν ένα μοναδικό τρισδιάστατο έργο τέχνης.

Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα έχει δημιουργήσει το δικό του έργο, το οποίο θα πάρει μαζί του στο σπίτι ως προσωπικό ενθύμιο.

Εικόνα 59: Καλό Χωριό – Χειροποίητες δημιουργίες από πορσελάνη χαρτιού

5.6.6. Δραστηριότητα 3: Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας ή φυτοκεφαλάκι

Ως πρώτη επιλογή στο βιωματικό εργαστήριο κατασκευής κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη διαδικασία παραγωγής κεριού. Τα παιδιά θα δουλέψουν με φυσικά υλικά για να δημιουργήσουν το δικό τους το κέρι, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τη φαντασία τους και καλλιεργώντας τις δεξιότητές τους.

Ως δεύτερη επιλογή σε αυτό το δημιουργικό και διασκεδαστικό εργαστήριο, τα παιδιά φτιάχνουν τα δικά τους “φυτοκεφαλάκια” – προσωπάκια με σπόρους που φυτρώνουν σαν μαλλιά! Μέσα από τη διαδικασία μαθαίνουν βασικές έννοιες για τη βλάστηση και τον κύκλο ζωής των φυτών, πειραματίζονται με το χώμα και το νερό, αναπτύσσουν τη φαντασία τους και εξασκούν τη λεπτή κινητικότητα. Ένα εργαστήριο που ενώνει τη χαρά της κατασκευής με την παρατήρηση της φύσης, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και την υπευθυνότητα μέσα από τη φροντίδα του δικού τους “πράσινου” φίλου!

Εικόνα 60: Καλό Χωριό – Κατασκευή κεριού από φύλλα κεριού μέλισσας

5.6.7. Δραστηριότητα 4: Φάρμα ψαριών GoingKoi – Koi Fish

Κατά την επίσκεψή τους στη φάρμα ψαριών GoingKoi – Koi fish, οι μαθητές, θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τα εντυπωσιακά ψάρια Koi. Θα μάθουν για την πλούσια ιστορία τους και τα διάφορα είδη που υπάρχουν, όπως τα Kohaku, Benigoι και Goshiki. Επιπλέον θα ενημερωθούν για το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζουν, τη διατροφή τους και τις μεθόδους φροντίδας τους. Τέλος, θα ανακαλύψουν τη συμβολική σημασία των ψαριών Koi στην Ιαπωνία και τον υπόλοιπο κόσμο, κατανοώντας γιατί αυτά τα ψάρια θεωρούνται σύμβολα καλής τύχης και ευημερίας.

Εικόνα 61: Καλό Χωριό – Φάρμα ψαριών Koi fish

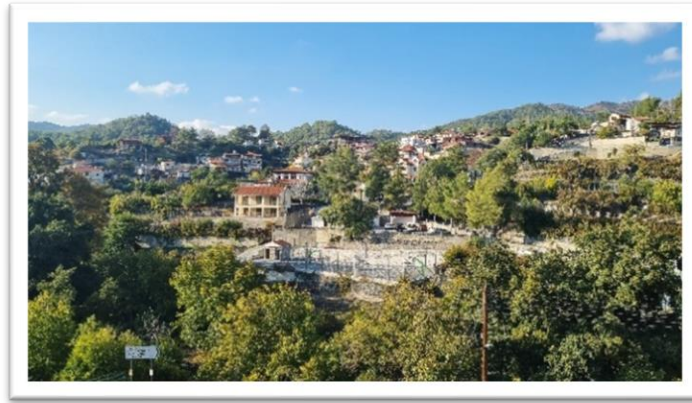
5.6.8. Δραστηριότητα 5: Μουσείο Λαϊκής Παράδοσης & Πολιτιστικής Κληρονομιάς «ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΤΟΥ ΜΑΥΡΙΔΚΙΩΤΗ»

Στο Μουσείο Λαϊκής Παράδοσης και Πολιτιστικής Κληρονομιάς «Το Καζάνι του Μαυριδικιώτη», τα παιδιά μπορούν να ανακαλύψουν την καθημερινή ζωή των παλαιότερων εποχών μέσα από εκθέματα όπως παραδοσιακές στολές, εργαλεία, χειροποίητα αντικείμενα και σκεύη. Θα δουν πώς ήταν τα παλιά εργαλεία καλλιέργειας της γης, τα παραδοσιακά επαγγέλματα και οι παραδοσιακές τέχνες. Μέσα από διάφορα παιχνίδια και εργαστήρια, τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με την παράδοση και την ιστορία του τόπου μας στο όμορφα διαρρυθμισμένο περιβάλλον του Μουσείου.

5.7. Κάτω Μύλος

Ο [Κάτω Μύλος](#) είναι χωριό της επαρχίας Λεμεσού, το οποίο ανήκει στη γεωγραφική περιοχή της Πιτσιλιάς και είναι κτισμένο 810 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Πρόκειται για μια πανέμορφη κοινότητα με φυσικές ομορφιές και φιλόξενους κατοίκους.

Σύμφωνα με την παράδοση, κατά τα παλαιά χρόνια στην περιοχή υπήρχαν δύο νερόμυλοι, ο άνω και ο κάτω νερόμυλος. Το χωριό Κάτω Μύλος ιδρύθηκε το 1692, την περίοδο που στην Κύπρο επικρατούσε μια θανατηφόρα επιδημία, πιθανόν της χολέρας. Τότε, κάτοικοι του παρακείμενου χωριού Αλωνάτζια εγκατέλειψαν το χωριό τους και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Κάτω Μύλου, όπου αναπτύχθηκε ο οικισμός που πήρε την ονομασία Κάτω Μύλος. Κάνοντας κανείς μια βόλτα στα στενά σοκάκια του Κάτω Μύλου θα μαγευτεί, από τα πανέμορφα και γραφικά σπιτάκια που ξεπροβάλλουν το ένα πλάι στο άλλο, ακολουθώντας την λαϊκή κυπριακή αρχιτεκτονική.

Εικόνα 62: Κάτω Μύλος – Άποψη του χωριού

Η κοινότητα προσφέρει τρία προγράμματα δραστηριοτήτων για μαθητές/μαθήτριες νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

5.7.1. Πρόγραμμα Α

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Μονοπάτι της φύσης – “Αλωνάτζια”
- Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Τρέχει τρέχει το νερό”

5.7.2. Πρόγραμμα Β

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 3: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Από το σάρι στο ψωμί”
- Δραστηριότητα 7: Παιχνίδια επιβίωσης ή Δραστηριότητα 8: Ομαδικά παιχνίδια συνεργασίας

5.7.3. Πρόγραμμα Γ

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Γ είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 4: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Ο μαγικός κόσμος των μελισσών” ή Δραστηριότητα 5: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα – “Αρώματα και βότανα της Κύπρου”
- Δραστηριότητα 7: Παιχνίδια επιβίωσης ή Δραστηριότητα 8: Ομαδικά παιχνίδια συνεργασίας

5.7.4. Πρόγραμμα Δ

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Δ είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 6: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα – “Περιδιάβαση στο χωριό μέσα από το παραμύθι”
- Δραστηριότητα 7: Παιχνίδια επιβίωσης ή Δραστηριότητα 8: Ομαδικά παιχνίδια συνεργασίας

5.7.5. Δραστηριότητα 1: Μονοπάτι της φύσης – “Αλωνάτζια”

Στο χωριό υπάρχει ένα καταπράσινο μονοπάτι μελέτης της φύσης που φέρει το όνομα [«Αλωνάτζια»](#). Το μονοπάτι που είναι σκαμμένο ουσιαστικά στον σκληρό βράχο της επικλινούς πλαγιάς αποτελεί έναν καταπληκτικό βιότοπο. Στην πορεία για το μονοπάτι συναντά κανείς το εξωκκλήσι της Αγίας Παρασκευής και του Αρχάγγελου Μιχαήλ, την πέτρινη βρύση και τρεις ξύλινες γέφυρες. Το μονοπάτι είναι γραμμικό, αλλά πολύ εύκολα μπορεί να περπατηθεί και να μετατραπεί σε «κυκλικό».

Εικόνα 63: Κάτω Μύλος – Μονοπάτι της φύσης και εκδρομικός χώρος “Αλωνάτζια”

5.7.6. Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Τρέχει τρέχει το νερό”

Ένα μαγικό “ταξίδι” ξεκινά. Μέσα από τις τέχνες της αφήγησης και της μουσικής, καθώς επίσης και με διαδραστικές, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, η φύση ζωντανεύει και μας διδάσκει τα μυστικά της! Ένα ταξίδι λοιπόν στη φύση! Ένας υδατοφράκτης μας διηγείται την ιστορία της δημιουργίας του και ζητά τη βοήθειά μας για να νικήσει τον δράκο του νερού! Κάτω από το δροσερό θρόισμα των δέντρων που συνομιλούν με τις ακτίνες του ήλιου, οι μικροί μας φίλοι θα γνωρίσουν τους μυστήριους κατοίκους του δάσους, που ζουν μέσα και έξω από το νερό!

5.7.7. Δραστηριότητα 3: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Από το στάρι στο ψωμί”

Ένα γευστικό μοσχομυριστό “ταξίδι” ξεκινά! Μέσα από τις τέχνες της αφήγησης και της μουσικής και τις διαδραστικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατάλληλα σχεδιασμένες για παιδιά Δημοτικής Εκπαίδευσης, η παρασκευή ψωμιού γίνεται παιχνίδι! Συντροφιά αποτελούν τα αληθινά αντικείμενα της παράδοσής μας και υλικά που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ψωμιού.

5.7.8. Δραστηριότητα 4: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα– “Ο μαγικός κόσμος των μελισσών”

Τα παιδιά θα μάθουν τη σημασία των μελισσών για το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα. Θα ακολουθήσει μια εικονική περιήγηση στην κυψέλη και θα ανακαλύψουν όλα όσα γίνονται μέσα σε αυτή. Θα έχουν την ευκαιρία να ντυθούν ως μελισσοκόμοι να γνωρίσουν τα εργαλεία και να πραγματοποιήσουν εικονική επιθεώρηση της κυψέλης. Τέλος θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν διαφορετικές ποικιλίες μελιού.

Εικόνα 64: Κάτω Μύλος – «Ο μαγικός κόσμος των μελισσών»

5.7.9. Δραστηριότητα 5: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα – “Αρώματα και βότανα της Κύπρου”

Τα παιδιά θα γνωρίσουν τα κυπριακά βότανα και τη σημασία τους στη φύση, την παράδοση και την καθημερινή μας ζωή. Θα γνωρίσουν τα κυριότερα κυπριακά βοτάνια και θα μάθουν τις ιδιότητές τους και τις χρήσεις τους. Παραλαμβάνουν ερωτηματολόγιο για την εξερεύνηση στην αυλή όπου θα αναγνωρίσουν, θα αγγίξουν και θα μυρίσουν τα φυτά. Τέλος θα φυτέψουν το δικό τους βότανο και θα μάθουν πώς θα το φροντίζουν για να μεγαλώσει.

Εικόνα 65: Κάτω Μύλος – Αρώματα και βότανα της Κύπρου

5.7.10. Δραστηριότητα 6: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα – “Περιδιάβαση στο χωριό μέσα από το παραμύθι”

Το παραμύθι «Βόλτα στον Κάτω Μύλο» γράφτηκε αποκλειστικά γι’ αυτό το βιωματικό εργαστήριο. Το παραμύθι θα χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη γνωριμία των παιδιών με το χωριό Κάτω Μύλος. Ο στόχος είναι τα παιδιά να γνωρίσουν το παρόν και το παρελθόν του χωριού και μέσα από δραστηριότητες, να έρθουν σε επαφή με τη φύση και όλα τα καλά που προσφέρει όπως:

- την αξία και σημασία του νερού
- τη συμβολή των ζώων στη φύση και στη ζωή των ανθρώπων
- την αξία της αγροτικής παραγωγής

Κατά τη διάρκεια της αφήγησης του παραμυθιού μέσα στους δρόμους του χωριού, θα γίνονται παράλληλα δραστηριότητες για τους/τις μαθητές/μαθήτριες.

Εικόνα 66: Κάτω Μύλος – Πολιτιστικό κέντρο ροδακινιά και δρόμος του χωριού

5.7.11. Δραστηριότητα 7: Παιχνίδια επιβίωσης

Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές/μαθήτριες παίζουν, διασκεδάζουν, εκτονώνονται, μαθαίνουν να συνεργάζονται, μαθαίνουν να κερδίζουν και να χάνουν. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να διασχίσουν μια περιπετειώδη διαδρομή αγωνιζόμενοι είτε ατομικά είτε σε ομάδες.

5.7.12. Δραστηριότητα 8: Ομαδικά παιχνίδια συνεργασίας

Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές/μαθήτριες παίζουν, διασκεδάζουν, εκτονώνονται, μαθαίνουν να συνεργάζονται, μαθαίνουν να κερδίζουν και να χάνουν. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να διασχίσουν μια περιπετειώδη διαδρομή αγωνιζόμενοι σε ομάδες

5.8. Κοιλάνι

Το Κοιλάνι είναι Κοινότητα της Επαρχίας Λεμεσού και βρίσκεται 36 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Λεμεσού σε υψόμετρο 820 μέτρων. Η ονομασία του προέρχεται από την αρχαία πόλη

Κυλλήνη της Πελοποννήσου. Η άλλη εκδοχή είναι ότι πήρε το όνομά του από τη θέση του χωριού το οποίο βρίσκεται σε μία κοιλάδα.

Το Κοιλάνι αποτελεί ένα από τα κυριότερα χωριά παραγωγής σταφυλιού στην Κύπρο και είναι διάσημο για το κρασί και τα παράγωγα προϊόντα του σταφυλιού. Το Κοιλάνι υπήρξε για πολλά χρόνια ακμάζουσα, ευημερούσα κοινότητα που διατηρούσε τον ρόλο του Διοικητικού κέντρου.

Στο Κοιλάνι σήμερα ο επισκέπτης μπορεί να μεταβεί στην Αγία Μαύρη για προσκύνημα και να απολαύσει το καφεδάκι του στη δροσιά του αιωνόβιου πλάτανου που αγκαλιάζει ολόκληρη την περιοχή. Μπορεί να επισκεφτεί τα οινοποιεία και να γευτεί τα κρασιά που έχουν βραβευτεί, να προσκυνήσει στην εκκλησία του Μονογενή Χριστού που είναι η μοναδική εκκλησία στην Κύπρο αφιερωμένη στον Μονογενή Χριστό. Να περπατήσει στα στενά δρομάκια και να απολαύσει την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της κοινότητας πηγαίνοντας προς το Αμπελουργικό Μουσείο. Να αγοράσει τα παραδοσιακά αρκατένα και γλυτζιηστά και τέλος να καθίσει και να απολαύσει την παραδοσιακή κουζίνα στις ταβέρνες του χωριού.

5.8.1. Δραστηριότητα 1: Περιδιάβαση στο παραδοσιακό Οινοποιείο

Στο οινοποιείο τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για το κρασί. Να δουν μέσα στα πιθάρια, να μυρίσουν και να γευτούν τα παράγωγα του σταφυλιού όπως παλουζέ, σταφίδες, κκιοφτέρκα, σιουσσιούκκο. Επίσης να δουν τις κλωστές με τις κούννες αμυγδάλου κρεμασμένες και τέλος να απολαύσουν το θέαμα όπου οι κλωστές έχουν μεταμορφωθεί σε σιουσσιούκκο που μοιάζει με λαμπάδα από κερί.

Εικόνα 67: Κοιλάνι – Παραδοσιακό οινοποιείο

5.8.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι Γλυτζιηστού

Στο εργαστήρι γλυτζιηστού θα γίνει παρουσίαση για το πως φτιάχνεται το γλυτζιηστό. Το γλυτζιηστό είναι φτιαγμένο από ζυμάρι σε λωρίδες, τηγανίζεται και μελώνεται. Τα παιδιά μπορούν να παίξουν με το ζυμάρι φτιάχνοντας το δικό τους γλυτζιηστό το οποίο θα πάρουν μαζί τους φεύγοντας από το χωριό.

Εικόνα 68: Κοιλάνι – Εργαστήρι Γλυτζιηστού

5.8.3. Δραστηριότητα 3: Μουσείο παραμυθκιού

Στο μουσείο παραμυθκιού τα παιδιά ταξιδεύουν σε ένα κόσμο μαγικό γεμάτο παραμύθια βγαλμένα από τη ζωή. Ξεφυλλίζουν τα παραμύθια και ονειρεύονται έναν κόσμο χωρίς πολέμους, ένα κόσμο μόνο αγάπη. Οι μαθητές/μαθήτριες έρχονται σε επαφή με τα κυπριακά παραμύθια, τη λαϊκή παράδοση και με διάφορα λαϊκά αντικείμενα μέσω μιας διαδραστικής διαδικασίας.

5.9. Λάνια

Η Λάνια είναι ένα χωριό της επαρχίας Λεμεσού που απέχει μόλις 25 χιλιόμετρα από την πόλη. Ένας ημιορεινός οικισμός σε υψόμετρο 575 μέτρων, χτισμένος στη βορειοανατολική πλαγιά της κοιλάδας του ποταμού Κούρη και στους πρόποδες του Τροόδους, είναι ένα μικρό και πανέμορφο κουμανταροχώρι της Κύπρου με 280 περίπου κατοίκους. Η μικρή και περιποιημένη κοινότητα με τα λιθόστρωτα δρομάκια και τα πολλά λουλούδια στις αυλές των σπιτιών είναι από τους πλέον ιδανικούς προορισμούς για περιήγηση, καθώς ο επισκέπτης

έχει την ευκαιρία να επισκεφθεί μουσεία και γκαλερί, να απολαύσει το υπέροχο φυσικό τοπίο και την απόλυτα εναρμονισμένη εικόνα του χωριού σε αυτό.

Η Λάνια σήμερα προσφέρει πολλά στον επισκέπτη της και θα τον κερδίσει αναμφισβήτητα. Στην είσοδο του χωριού υπάρχει η παραδοσιακή βρύση που έδινε το νερό στους κατοίκους και αποτελεί σημείο αναφοράς, μέσα στο χωριό διατηρούνται τα Μουσεία του Ληνού (που χτίστηκε το 1822), του παλαιού Ελαιοτριβείου, του Σκαρπάρη, του Παραδοσιακού Σπιτιού και το Θεματικό Μουσείο Αποθήκευσης Κουμανταρίας, επίσης ο επισκέπτης θα ανακαλύψει τις τεράστιες αφίσες με ιστορικές φωτογραφίες από τις παλιές γενιές κατοίκων που εκτίθενται σε διάφορα σημεία του χωριού.

Η Λάνια δικαίως χαρακτηρίζεται και ως το χωριό των καλλιτεχνών, καθώς η ομορφιά του τοπίου και η ηρεμία της εξοχής ενέπνευσαν διακεκριμένους καλλιτέχνες, μερικοί από τους οποίους εγκατασταθηκαν στο χωριό. Εξερευνήστε το γραφικό χωριό, διακοσμημένο με παραδοσιακά πέτρινα σπίτια που χρωματίζονται από τους πολύχρωμους κήπους τους και μοιάζουν με πίνακα ζωγραφικής!

Εικόνα 69: Λάνια – Άποψη του χωριού

5.9.1. Δραστηριότητα 1: Βιωματική αφηγηματική περιήγηση

Τα παιδιά συμμετέχουν σε μια βιωματική αφηγηματική περιήγηση, βασισμένη στο παραμύθι "Οι Ανεράδες της Κοραλίας και του Λεωνίδα". Ακολουθώντας τις περιπέτειες, του σκανδαλιάρη Λεωνίδα και της ξαδέρφης του, της ονειροπόλας Κοραλίας, γινόμαστε συνοδοιπόροι των δύο ηρώων και ανακαλύπτουμε τον τρόπο ζωής, τα επαγγέλματα και τις καθημερινές συνήθειες των κατοίκων μιας άλλης εποχής.

Η ιστορία ξεδιπλώνεται μέσα από διαδοχικούς σταθμούς του χωριού, όπου κάθε χώρος αποκαλύπτει ένα νέο κεφάλαιο της αφήγησης. Τα παιδιά παρατηρούν, διερευνούν, αλληλοεπιδρούν με τον χώρο, συμμετέχουν σε σύντομες βιωματικές δράσεις και συμβάλλουν στην εξέλιξη της ιστορίας, ανακαλύπτοντας σταδιακά την πολιτιστική και ιστορική ταυτότητα του τόπου.

Η διαδρομή περιλαμβάνει επίσκεψη στην πλατεία του πλάτανου, στο μουσείο του Σκαρπάρη, στο μουσείο Αποθήκευσης Κουμανταρίας, στον Ληνό, στην παραδοσιακή αυλή κατοικίας και στο παλιό ελαιοτριβείο. Ένα πολύχρωμο ταξίδι στον χρόνο, που η ιστορία ζωντανεύει, μέσα από έναν περίπατο στα παραδοσιακά λιθόστρωτα δρομάκια, που ενώνουν το παρελθόν με το παρόν.

Εικόνα 70: Λάνια – Βιωματική αφηγηματική περιήγηση

5.9.2. Δραστηριότητα 2: Παιχνίδι «Το ξωπόρτι»

Τα παιδιά συμμετέχουν σε ένα παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού, βασισμένο στις παραδοσιακές πόρτες και παράθυρα του χωριού. Το παιχνίδι εξελίσσεται σε πέντε σταθμούς (σε καθορισμένη διαδρομή/απόσταση), και ο κάθε σταθμός αποτελείται από τέσσερα σημεία.

Στην αφετηρία τα παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες και ακολουθώντας τις οδηγίες του εκπαιδευτή, προσπαθούν να λύσουν τους γρίφους που οδηγούν στο κάθε σημείο. Το παιδί που ανακαλύπτει πρώτο τον κάθε ένα "θησαυρό" κερδίζει βαθμό για την ομάδα του και βγάζει φωτογραφία το σημείο, χρησιμοποιώντας τη φωτογραφική στιγμιαίας εκτύπωσης (μαυρόασπρη φωτογραφία), που του παραχωρείται από τον εκπαιδευτή. Νικήτρια η ομάδα που θα συγκεντρώσει τους περισσότερους βαθμούς κατά την ολοκλήρωση των πέντε σταθμών και των είκοσι αποστολών, στον τερματισμό της διαδρομής.

Ακολουθεί εργαστήριο ζωγραφικής: χρωμάτισμα ξύλινης πόρτας (μινιατούρα με μαγνητάκι) που θα δοθεί ως αναμνηστικό δώρο σε κάθε συμμετέχοντα.

Οι φωτογραφίες από το κυνήγι θησαυρού θα παραδίδονται στον εκπαιδευτικό της τάξης και οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν με αυτές μία αφίσα, ως ενθύμιο της επίσκεψής τους στο χωριό μας, που μπορεί να αναρτηθεί στην πινακίδα της τάξης.

5.10. Λουβαράς

Ο Λουβαράς είναι χωριό της επαρχίας Λεμεσού, το οποίο απέχει από την πόλη περίπου 28 χιλιόμετρα. Το χωριό είναι κτισμένο σε υψόμετρο 850 μέτρων, στην οροσειρά του Τροόδους και ανήκει στη γραφική περιοχή της Πιτσιλιάς.

Για την εναλλακτική εκπαίδευση τα σχολεία θα επιλέγουν μία δραστηριότητα από τις 1,2,3 και μία δραστηριότητα από τις 4 και 5.

5.10.1. Δραστηριότητα 1: Κοπιάστε στο σπίτι της παράδοσης

Στο βιωματικό εργαστήριο παρασκευής παλουζέ ή παραδοσιακών πουρεκκιών, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη διαδικασία ετοιμασίας των παραδοσιακών εδεσμάτων. Τα παιδιά θα εμπλακούν σε όλη τη διαδικασία και θα γνωρίσουν όλα τα στάδια μέχρι να φτάσουν στο τελικό προϊόν καλλιεργώντας τις δεξιότητές τους. Στο τέλος θα πάρουν και μια γεύση από τα παραδοσιακά αυτά προϊόντα.

5.10.2. Δραστηριότητα 2: Παρασκευή χαλουμιού

Στο βιωματικό εργαστήριο παρασκευής χαλουμιού, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη διαδικασία παραγωγής χαλουμιού και αναρής. Τα παιδιά θα εμπλακούν σε όλη τη διαδικασία και θα γνωρίσουν όλα τα στάδια μέχρι να φτάσουν στο τελικό προϊόν καλλιεργώντας τις δεξιότητές τους. Στο τέλος θα πάρουν και μια γεύση από το παραδοσιακό αυτό προϊόν.

Εικόνα 71: Λουβαράς – Παρασκευή Χαλουμιού

5.10.3. Δραστηριότητα 3: Σπιτικά μπισκότα

Στο βιωματικό εργαστήριο παρασκευής μπισκότων, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη διαδικασία ετοιμασίας μπισκότων με παραδοσιακές συνταγές. Τα παιδιά θα εμπλακούν σε όλη τη διαδικασία και θα γνωρίσουν όλα τα στάδια μέχρι να φτάσουν στο τελικό προϊόν καλλιεργώντας τις δεξιότητές τους. Στο τέλος θα πάρουν και μια γεύση από το παραδοσιακό αυτό προϊόν.

5.10.4. Δραστηριότητα 4: Η τέχνη του αργαλειού

Τα παιδιά θα μάθουν για τον αργαλειό και θα έχουν την ευκαιρία να φτιάξουν το δικό τους υφαντό.

Εικόνα 72: Λουβαράς – Η τέχνη του αργαλειού

5.10.5. Δραστηριότητα 5: Χειροτεχνικές δημιουργίες

Τα παιδιά θα ασχοληθούν με τη χειροτεχνία κατασκευάζοντας είτε συρμάτινο δεντράκι είτε ψηφιδωτό.

Εικόνα 73: : Λουβαράς – Χειροτεχνικές δημιουργίες

5.11. Λόφου

Η Λόφου είναι χωριό της ημιορεινής Λεμεσού. Βρίσκεται 26 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Λεμεσού και ανήκει στην περιφέρεια των Κρασχωριών. Η Λόφου είναι ιδιαίτερα γνωστή για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της την οποία διατηρεί σχεδόν άριστα. Ολόκληρο το χωριό έχει μετατραπεί σε χώρο πολιτιστικής κληρονομιάς και αποτελεί ένα σπουδαίο δείγμα για τον τρόπο κτισίματος ενός χωριού κατά τον 12^ο αιώνα μ.Χ., όταν οι κάτοικοι της Λεμεσού κινήθηκαν προς τις ορεινές περιοχές για να αποφύγουν τις αραβικές επιδρομές. Η Λόφου ήταν κατοικημένη από την εποχή του Χαλκού κάτι που διαφαίνεται από την ανεύρεση αγγείων στην περιοχή. Οι αρχαιολόγοι υποστηρίζουν ότι η Λόφου ήταν κατοικημένη από το 2.500 π.Χ.

Για την εναλλακτική εκπαίδευση, η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα ως εξής:

5.11.1. Πρόγραμμα Α

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Α είναι μόνο για μαθητές/μαθήτριες Α΄ - ΣΤ΄ τάξεων δημοτικών σχολείων και είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Η Λόφου ΕΤΣΙ
- Δραστηριότητα 2: Παρασκευή ψωμιού ή παραδοσιακά παιχνίδια ή μπρελόκ με βελονάκι (σμιλί) ή κατασκευή κάδρου από κουκούλια ή μωσαϊκή τέχνη – κατασκευή μπρελόκ ή κεραμική - δημιουργία με πηλό

5.11.2. Πρόγραμμα Β

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Β είναι μόνο για μαθητές/μαθήτριες Γυμνασίων και Λυκείων και είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Η Λόφου ΕΤΣΙ
- Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο σχεδιαστικής σκέψης

5.11.3. Δραστηριότητα 1: Η Λόφου ΕΤΣΙ

Οι μαθητές/τριες θα γνωρίσουν τη γνωστή και «άγνωστη» Λόφου μέσα από βιωματικά εργαστήρια. Αρχικά θα συγκεντρωθούν στο σχολείο της Λόφου όπου θα γίνει σύντομο καλωσόρισμα από τους/τις εκπαιδευτές/εκπαιδευτριες. Στη συνέχεια, θα ξεναγηθούν στους χώρους του σχολείου, και θα περιηγηθούν στο χωριό όπου θα παρατηρήσουν και θα έρθουν σε επαφή με τα κυριότερα χαρακτηριστικά της λαϊκής αρχιτεκτονικής της Λόφου, τα σημεία αναφοράς, καθώς και με παραδοσιακά επαγγέλματα. Τα παιδιά παρακολουθούν τη διαδρομή σε χάρτη που θα τους δοθεί, αναπτύσσοντας έτσι και τη χωρική νοημοσύνη.

Εικόνα 74: Λόφου – Άποψη του χωριού

5.11.4. Δραστηριότητα 2: Παρασκευή ψωμιού ή παραδοσιακά παιχνίδια ή μπρελόκ με βελονάκι (σμιλί) ή κατασκευή κάδρου από κουκούλια ή μωσαϊκή τέχνη – κατασκευή μπρελόκ ή κεραμική - δημιουργία με πηλό

Με το πέρας της ξενάγησης τα παιδιά επιστρέφουν στον χώρο του σχολείου όπου έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε ένα εκ των τριών βιωματικών εργαστηρίων: παρασκευής ψωμιού ή διακόσμησης κολοκύθας ή παραδοσιακά παιχνίδια. Πιο αναλυτικά:

Παρασκευή ψωμιού: Με τη βοήθεια του ιδιοκτήτη του φούρνου του χωριού, οι μαθητές/τριες παρακολουθούν τη διαδικασία ζυμώματος παραδοσιακού προζυμένιου ψωμιού. Γίνεται συζήτηση για την αξία του προζυμιού, και τα παιδιά φτιάχνουν το δικό τους ψωμάκι.

Εικόνα 75: Λόφου – Εργαστήρι παρασκευής ψωμιού

Παραδοσιακά παιχνίδια: Τα παιδιά συμμετέχουν σε παραδοσιακά παιχνίδια. Έρχονται σε επαφή με τους τρόπους ψυχαγωγίας μιας άλλης εποχής. Τα παραδοσιακά παιχνίδια, όπως το μαντήλι και το σχοινί και πολλά άλλα βοηθούν τα παιδιά να γνωρίσουν έναν πιο απλό, αλλά ουσιαστικό τρόπο ψυχαγωγίας. Μέσα από την κίνηση, τη συνεργασία και το γέλιο, αναβιώνουν παιχνίδια που έπαιζαν οι παλαιότερες γενιές, ενισχύοντας το αίσθημα κοινότητας και τη σύνδεσή τους με τον πολιτισμό και τις ρίζες του τόπου τους.

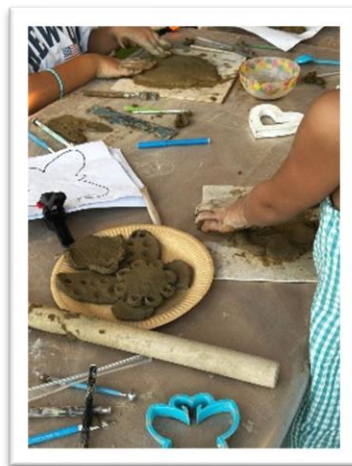
Δημιουργία μπρελόκ με βελονάκι (σμιλί) : Τα παιδιά θα γνωρίσουν την παραδοσιακή τέχνη του βελονιού (σμιλιού) και θα ανακαλύψουν βασικές τεχνικές πλεξίματος. Με την καθοδήγηση του εκπαιδευτή, θα δημιουργήσουν το δικό τους χειροποίητο μπρελόκ, γνωρίζοντας ένα

σημαντικό στοιχείο της κυπριακής λαϊκής παράδοσης και χειροτεχνίας. Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το μπρελόκ που θα έχει φτιάξει.

Κατασκευή κάδρου από κουκούλια :Τα παιδιά θα γνωρίσουν μια ιδιαίτερη παραδοσιακή χειροτεχνία, δημιουργώντας ένα καδράκι από κουκούλια. Με την καθοδήγηση του εκπαιδευτή, θα μάθουν για τα φυσικά υλικά και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται και θα συμμετέχουν ενεργά σε όλα τα στάδια της κατασκευής. Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το καδράκι που θα έχει δημιουργήσει.

Μωσαϊκή Τέχνη – Κατασκευή μπρελόκ :Τα παιδιά θα γνωρίσουν τη μωσαϊκή τέχνη και τις βασικές αρχές της μέσα από μια δημιουργική δραστηριότητα. Με την καθοδήγηση του εκπαιδευτή, θα επιλέξουν και θα τοποθετήσουν τα υλικά τους, δημιουργώντας το δικό τους μοναδικό σχέδιο σε μορφή μπρελόκ. Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το χειροποίητο μπρελόκ που θα έχει.

Κεραμική – Δημιουργία με πηλό : Τα παιδιά θα γνωρίσουν την τέχνη της κεραμικής και τις βασικές τεχνικές διαμόρφωσης του πηλού. Με την καθοδήγηση του εκπαιδευτή, θα πειραματιστούν με το φυσικό υλικό, θα πλάσουν τη δική τους δημιουργία και θα εκφράσουν τη φαντασία τους μέσα από την τέχνη. Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, κάθε παιδί θα πάρει μαζί του το έργο που θα έχει δημιουργήσει.

Εικόνα 76: Λόφου – Κεραμική – Δημιουργία με πηλό

5.11.5. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο σχεδιαστικής σκέψης

Οι μαθητές/τριες επιστρέφουν στο σχολείο από τη ξενάγηση στο χωριό και χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων. Ακολουθεί εργαστήριο σχεδιαστικής σκέψης κατά το οποίο κάθε ομάδα καλείται να προβληματιστεί σχετικά με:

- τι είδε στο χωριό και θέλει να το βελτιώσει ή
- τι δεν είδε στο χωριό και θεωρεί ότι πρέπει να δημιουργηθεί.

Οι μαθητές/τριες εργάζονται σε ομάδες για μία ώρα και προτείνουν πιθανές λύσεις στις προκλήσεις που εντόπισαν κατά την περιήγηση. Υποστηρίζονται από τους/τις εκπαιδευτές/τριες. Κατά το τελευταίο στάδιο της δραστηριότητας, τα παιδιά παρουσιάζουν στην ολομέλεια τις ιδέες τους. Ο/η εκπαιδευτής/τρια ζητάει από τα παιδιά να τροchioδρομήσουν ή όπου είναι εφικτό να πραγματοποιήσουν την ιδέα τους και να παραστούν σαν τάξη στο Φεστιβάλ Παιδιών και Νέων Λόφου με τίτλο «Η Λόφου έτσι...τζι' αλλιώς» που θα πραγματοποιηθεί τέλη Μαΐου/αρχές Ιουνίου στη Λόφου. Οι εκπαιδευτές/τριες δίνουν πρόσκληση στα παιδιά με τις λεπτομέρειες του Φεστιβάλ και αναφέρουν ότι «Θα τα ξαναπούμε στη Λόφου». Κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ, θα υπάρχει έκθεση με τις ιδέες των μαθητικών ομάδων.

5.12. Πάχνα

Η Πάχνα είναι ένα από τα μεγαλύτερα χωριά της περιοχής των Κρασοχωριών της Λεμεσού, που εκτός από την αμπελοκαλλιέργεια και τις άλλες γεωργικές δραστηριότητες, κρατά ακόμα ζωντανή τη χιλιόχρονη ιστορία και παράδοση της κτηνοτροφίας. Γι' αυτό και δεν είναι τυχαίο που ακόμα και σήμερα, που η βιομηχανοποίηση των τροφίμων έχει κυριαρχήσει, οι κτηνοτρόφοι της Πάχνας και της ευρύτερης περιοχής, δουλεύοντας με παραδοσιακό τρόπο και στις περισσότερες περιπτώσεις σε οικογενειακά πλαίσια, παράγουν και διαθέτουν στην ντόπια αγορά γαλακτοκομικά προϊόντα φημισμένα για τη γνησιότητά τους. Φημισμένα προϊόντα της: χαλλούμι, αναρή, σταφύλια, κρασί, παλουζές, σουσσιούκκος, έψημα σταφυλιού, ζιβανία. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Πάχνας](#).

5.12.1. Δραστηριότητα 1: Εκπαιδευτική επίσκεψη σε γαλακτοκομείο

Τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να δουν από κοντά την παρασκευή χαλλουμιού και αναρής

Εικόνα 77: Πάχνα – Επίσκεψη σε τοπικό γαλακτοκομείο

5.12.2. Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτική επίσκεψη στο μουσείο Κατεχομένων και Λαογραφίας "Μνήμες Πάχνας"

Οι μαθητές/μαθήτριες θα επισκεφθούν το Μουσείο Κατεχομένων και Λαογραφίας "Μνήμες Πάχνας". Ανάμεσα στα εκθέματα του μουσείου είναι κειμήλια και οικογενειακά αντικείμενα Παχنيωτών, με στόχο τη διάσωση, διατήρηση και προβολή της λαογραφικής κληρονομιάς της κοινότητας κι ευρύτερα της Κύπρου. Παράλληλα, το μουσείο φιλοξενεί τρισδιάστατο φωτογραφικό και άλλο υλικό από τους κατεχόμενους Δήμους μας, με στόχο τη διατήρηση της ιστορικής μας μνήμης και της μεταλαμπάδευσής της στους νεότερους.

Εικόνα 78: Πάχνα – Μουσείο κατεχομένων και λαογραφίας "Μνήμες Πάχνας"

5.13. Πραστειό Αυδήμου

Το Πραστειό (Αυδήμου) βρίσκεται 38 χιλιόμετρα δυτικά της Λεμεσού ανάμεσα στις πόλεις Λεμεσό και Πάφο. Η ονομασία του χωριού είναι Πραστειό αλλά λόγω της γειτνίασής του με το χωριό Αυδήμου είναι γνωστό και σαν Πραστειό Αυδήμου. Συνορεύει στα βόρεια με το χωριό Πάχνα, στα νοτιοδυτικά με το χωριό Αυδήμου και στα δυτικά με το χωριό Ανώγυρα. Η κοινότητα είναι ταυτισμένη με τη γεωργία και την κτηνοτροφία από τα παλιά χρόνια και ανήκει στα χωριά που αποτελούν το δρόμο του γάλακτος ή διαφορετικά Milky Way. Στο χωριό υπάρχουν τρία γαλακτοκομεία που δραστηριοποιούνται τόσο στην Κύπρο, όσο και στο εξωτερικό.

Για την εναλλακτική εκπαίδευση, η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα ως εξής:

5.13.1. Πρόγραμμα Α

- Δραστηριότητα 1: Εκθεσιακός χώρος
- Δραστηριότητα 2: Γερόβρυση του χωριού

5.13.2. Πρόγραμμα Β

- Δραστηριότητα 3: Ένα μυρωδάτο ταξίδι από τον σπόρο στο ψωμί
- Δραστηριότητα 4: Αρμέγω το γάλα και φτιάχνω το χαλλούμι

5.13.3. Δραστηριότητα 1: Εκθεσιακός χώρος

Οι μαθητές/τριες μέσα από την ξενάγηση στον εκθεσιακό χώρο, έρχονται σε άμεση επαφή με οικογενειακά κειμήλια και αντικείμενα των χωριανών τα οποία σκοπό έχουν τη διατήρηση και προβολή της λαογραφικής κληρονομιάς της κοινότητας. Μια μικρογραφία παραδοσιακού σπιτιού καθώς και κάποια από τα παραδοσιακά επαγγέλματα και τις ασχολίες των κατοίκων. Η ξενάγηση γίνεται με δημιουργικό τρόπο (Βλέπω – Μυρίζω – Αισθάνομαι) και κατά τη διάρκεια της, οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία:

- Να αναγνωρίσουν τα παράγωγα του γάλακτος μέσα από ένα μικρής διάρκειας βίντεο που αφορά στην παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων
- Να δοκιμάσουν γαλακτοκομικά προϊόντα όπως τυρί και χαλλούμι

- Να έρθουν σε άμεση επαφή με πρόβατα καθώς στον χώρο θα υπάρχει μικρογραφία φάρμας και τα παιδιά θα μπορούν να τα αγγίξουν και να τα ταΐσουν
- Να πλύνουν τα χέρια τους με σαπούνι από κατσικίσιο γάλα και να γνωρίσουν τις ιδιότητές του
- Να κατασκευάσουν σαπούνια από κατσικίσιο γάλα τα οποία θα αποτελούν και το δώρο το οποίο θα δοθεί στο τέλος της ξενάγησης στον/στην κάθε μαθητή/τρια

Εικόνα 79: Πραστειό Αυδήμου – Ξενάγηση σε παραδοσιακό σπίτι

5.13.4. Δραστηριότητα 2: Γερόβρυση του χωριού

Οι μαθητές/τριες μέσα από την ξενάγηση στον χώρο, θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με την ιστορία της βρύσης του χωριού. Θα γίνεται αναφορά στη χρήση της, ενώ παράλληλα θα τονίζεται η απαραίτητη για όλους μας εξοικονόμηση του νερού και οι τρόποι με τους οποίους μπορούμε να την επιτύχουμε. Κατά τη διάρκεια της ξενάγησης, οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία:

- Να αναβιώσουν τον παραδοσιακό τρόπο γεμίσματος νερού σε ομοίωμα παλιάς στάμνας με συνοδεία κυπριακής μουσικής (τραγούδι «Στείλε με μάνα στο νερό») έχοντας εάν θέλουν την ευκαιρία να επιδείξουν τις χορευτικές τους ικανότητες
- Να αναβιώσουν τον παραδοσιακό τρόπο πλυσίματος των ρούχων στις παλιές πέτρινες γούρνες του χωριού, χρησιμοποιώντας τη στάμνα που τα ίδια τα παιδιά θα γεμίσουν από τη βρύση
- Να δοκιμάσουν κρύο τσάι από την πήλινη στάμνα του οποίου συσκευασία θα δίνεται ως δώρο στους μαθητές/τριες (εναλλακτικό του τσαγιού το νερό)

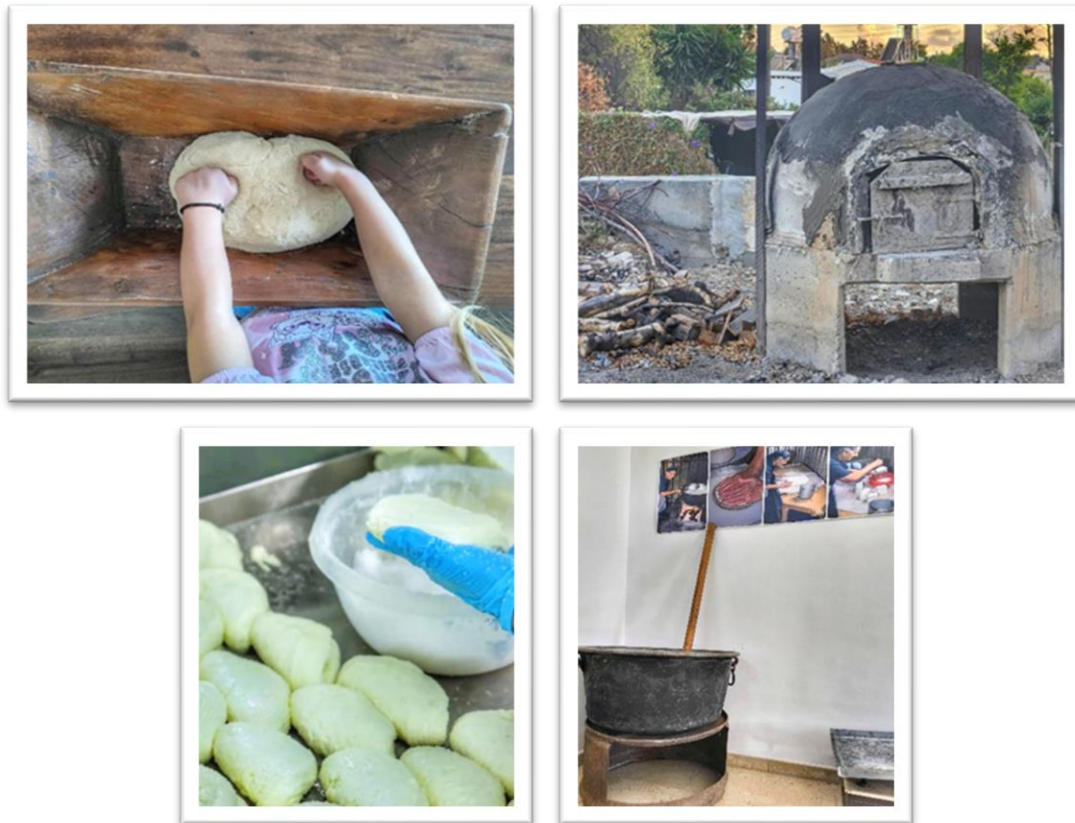
Εικόνα 80: Πραστειό Αυδήμου – Γερόβρυση του χωριού

5.13.5. Δραστηριότητα 3: Ένα μυρωδάτο ταξίδι από τον σπόρο στο ψωμί

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τα παραδοσιακά εργαλεία, από το όργωμα του χωραφιού μέχρι την παρασκευή του ψωμιού και φτιάχνουν τα δικά τους ψωμάκια στον ξυλόφουρνο.

5.13.6. Δραστηριότητα 4: Αρμέγω το γάλα και φτιάχνω το χαλλούμι

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με προβατάκια και επί τόπου παρατηρούν πως γίνεται το άρμεγμα. Μαθαίνουν τα παράγωγα του γάλακτος και τη διατροφική αξία των γαλακτοκομικών προϊόντων. Επίσης, παρακολουθούν την όλη διαδικασία παρασκευής χαλλουμιού και φτιάχνουν το δικό τους χαλλούμι.

Εικόνα 81: Πραστιό Αυδήμου – Παρασκευή Χαλλουμιού

5.14. Σιλίκου

Η Σιλίκου είναι μια κοινότητα της ημιορεινής Λεμεσού. Βρίσκεται στην εκτεταμένη δυτική όχθη της κοιλάδας του Κούρη, σε υψόμετρο που κυμαίνεται από 550 έως και 1000 μέτρα. Είναι κοινότητα με παράδοση στην παραγωγή προϊόντων από σταφύλι. Είναι γνωστή ακόμα για τις αιωνόβιες ελιάς της.

Η πρότασή μας βασίζεται στη βιωματική και μαθητοκεντρική προσέγγιση και έχει ως στόχο οι μαθητές να γνωρίσουν τη Σιλίκου μέσα από την ιστορία, τον πολιτισμό, τη φύση, την παράδοση και τη σύγχρονη τεχνολογία.

Για τον σκοπό αυτό, η κοινότητα Σιλίκου προσφέρει τρία προγράμματα δραστηριοτήτων από τα οποία θα επιλεγούν τα δύο. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που περιλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα, αλλά και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

5.14.1. Δραστηριότητα 1: «Ανακαλύπτω τη Σιλίκου» – Ψηφιακή βιωματική περιήγηση

Η δράση θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με την ****Explorentia****, αξιοποιώντας την υφιστάμενη ψηφιακή διαδρομή της Κοινότητας. Σε επιλεγμένα σημεία ενδιαφέροντος της Σιλίκου έχουν ήδη τοποθετηθεί QR Codes, τα οποία οι μαθητές θα μπορούν να σαρώνουν με tablets κατά τη διάρκεια της περιήγησής τους. Μέσα από τα QR Codes, οι μαθητές θα έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό για τα σημεία που επισκέπτονται, μετατρέποντας την περιήγηση σε μια διαδραστική διαδικασία ανακάλυψης.

Οι μαθητές θα χωριστούν σε μικρότερες ομάδες και θα έχουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία. Κατά τη διάρκεια της περιήγησης θα:

- παρατηρούν το φυσικό και δομημένο περιβάλλον,
- χρησιμοποιούν τα tablets για να εξερευνούν τα σημεία ενδιαφέροντος,
- σαρώνουν τα QR Codes,
- αναζητούν πληροφορίες,
- φωτογραφίζουν,
- συζητούν και συνεργάζονται,
- επιλέγουν το σημείο που τους έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση.

Στο τέλος της περιήγησης, κάθε ομάδα θα επιλέγει το σημείο της Σιλίκου που της έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση και θα δημιουργεί ένα μικρό προσωπικό ψηφιακό ή έντυπο αναμνηστικό, με φωτογραφία, τίτλο και ένα σύντομο κείμενο που θα αποτυπώνει την εμπειρία της. Έτσι, ο/η μαθητής/μαθήτρια δεν παραμένει απλός επισκέπτης/πτρια, αλλά γίνεται εξερευνητής/εξερευνήτρια του τόπου, μαθαίνοντας μέσα από την παρατήρηση, την αναζήτηση, τη συνεργασία και την προσωπική δημιουργία.

Εικόνα 82: Σιλίκου – “Ανακαλύπτω τη Σιλίκου”

5.14.2. Δραστηριότητα 2: «Η αιωνόβια ελιά – Η ελιά σε ένα καδράκι»

Η δεύτερη πρόταση έχει ως κεντρικό θέμα την αιωνόβια ελιά της Σιλίκου, ένα ζωντανό στοιχείο της ιστορίας, της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς του χωριού. Η δραστηριότητα θα πραγματοποιείται στο Πολιτιστικό Κέντρο «Οδύσειο». Αρχικά θα πραγματοποιείται σύντομη οπτικοακουστική παρουσίαση σχετικά με την αιωνόβια ελιά, την ιστορία της, τη σημασία της για τη Σιλίκου και τη σχέση της με την τοπική πολιτιστική κληρονομιά.

Στη συνέχεια θα πραγματοποιείται δημιουργικό βιωματικό εργαστήριο. Οι μαθητές/μαθήτριες θα χρησιμοποιούν μικρά φυσικά και χρωματιστά πετραδάκια και άλλα υλικά, δημιουργώντας τη δική τους καλλιτεχνική σύνθεση με θέμα την ελιά. Μέσα από τη δραστηριότητα οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία:

- να εκφραστούν δημιουργικά,
- να εργαστούν με φυσικά υλικά,
- να συνεργαστούν,
- να συνδέσουν την τέχνη με τη φύση και την τοπική παράδοση,
- να δημιουργήσουν ένα προσωπικό έργο.

Κάθε μαθητής θα ολοκληρώνει το δικό του έργο και θα το παίρνει μαζί του ως προσωπικό αναμνηστικό από τη Σιλίκου

Εικόνα 83: Σιλίκου – Η ελιά σε ένα καδράκι

5.14.3. Δραστηριότητα 3: «Από την κυψέλη στο μέλι – Ανακαλύπτω τον κόσμο της μέλισσας»

Η δράση θα πραγματοποιείται στο Μελισσοκομείο της Κοινότητας Σιλίκου, όπου οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν οργανωμένη περιήγηση στον χώρο. Μέσα από την ξενάγηση και την παρουσίαση, οι μαθητές θα γνωρίσουν:

- τη ζωή και την οργάνωση της κοινωνίας των μελισσών,
- τον ρόλο της μέλισσας στη φύση και στο οικοσύστημα,
- τη λειτουργία μιας κυψέλης,
- τη διαδικασία παραγωγής του μελιού,
- τα προϊόντα της μέλισσας,
- τη σημασία της μελισσοκομίας,
- τη σχέση της μελισσοκομίας με την κυπριακή ύπαιθρο και την τοπική παράδοση.

Η δραστηριότητα θα έχει έντονα βιωματικό και διερευνητικό χαρακτήρα. Οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν, να ακούσουν, να θέσουν ερωτήσεις και να γνωρίσουν από κοντά έναν πραγματικό χώρο μελισσοκομικής δραστηριότητας. Στόχος είναι να αντιληφθούν ότι πίσω από ένα προϊόν που γνωρίζουν, όπως το μέλι, υπάρχει ένας ολόκληρος φυσικός κύκλος ζωής, συνεργασίας και παραγωγής.

Εικόνα 84: Σιλίκου – Από την κυψέλη στο μέλι

5.15. Φασούλα

Το χωριό Φασούλα βρίσκεται στην επαρχία Λεμεσού σε απόσταση περίπου 7 χιλιάμετρα βόρεια της πόλης, σε υψόμετρο 400 μέτρων. Στην περιοχή καλλιεργούνται χαρουπιές,

αμυγδαλιές, ελιές, λίγα αμπέλια και σιτηρά. Το χωριό υφίστατο κατά τα μεσαιωνικά χρόνια με την ίδια ονομασία. Αρκετές είναι οι εκδοχές για την ονομασία της κοινότητας. Η επικρατέστερη είναι ότι ο πρώτος οικιστής ονομαζόταν Φασούλας ή ότι η ονομασία προήλθε από τα φασόλια που καλλιεργούνταν στην περιοχή. Μια άλλη πιθανή εκδοχή, αναφέρει πως το χωριό πήρε το όνομά του από το παραδοσιακό γεωργικό εργαλείο του θερισμού των δημητριακών, φασούλα. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Φασούλας](#).

Η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα δραστηριοτήτων. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που περιλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα, αλλά και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

5.15.1. Πρόγραμμα Α

Το πρόγραμμα Α απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείων, Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου και Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών. Οι δραστηριότητες για το πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο πάρκο γλυπτικής του Φίλιππου Γιαπάνη – Μικρή Σαλαμίνα
- Δραστηριότητα 2: Δημιουργικό εργαστήριο στο πάρκο γλυπτικής του Φίλιππου Γιαπάνη – Μικρή Σαλαμίνα

5.15.2. Πρόγραμμα Β

Το πρόγραμμα Β απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού. Οι δραστηριότητες για το πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση στα τρία μουσεία της κοινότητας – Λαογραφικό Μουσείο – Γεωργικό Μουσείο – Ελαιόμυλος
- Δραστηριότητα 4: Παρασκευή παραδοσιακών κουλουριών
- Δραστηριότητα 5: Παραδοσιακά Παιχνίδια

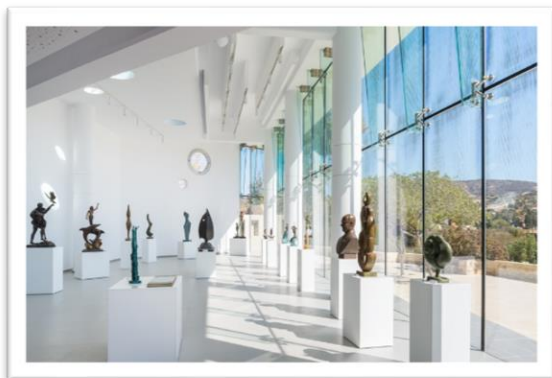
5.15.3. Πρόγραμμα Γ

Το πρόγραμμα Γ αφορά μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής Εκπαίδευσης. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται οι εξής δύο δραστηριότητες:

- Δραστηριότητα 6: Γνωρίζω τα βότανα του τόπου μου – Παράδοση και Φύση
- Δραστηριότητα 7: Δημιουργικό Εργαστήριο & Διαδραστικό παιχνίδι

5.15.4. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στο πάρκο γλυπτικής του Φίλιππου Γιαπάνη – Μικρή Σαλαμίνα

Ο Φίλιππος Γιαπάνης είναι ένας από τους σημαντικότερους γλύπτες του τόπου μας. Γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1957 και όταν ήταν 17 χρόνων αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την πόλη του εξαιτίας της τουρκικής εισβολής. Συνελήφθη ως αιχμάλωτος πολέμου και πέρασε 38 ημέρες σε φυλακή στην Τουρκία. Η ανάγκη του να εκφράσει τα συναισθήματά του ήταν το κίνητρό του για να ξεκινήσει να δημιουργεί γλυπτά.

Εικόνα 85: Φασούλα – Πάρκο γλυπτικής Φίλιππος Γιαπάνης – Μικρή Σαλαμίνα

Στο πάρκο γλυπτικής οι μαθητές/μαθήτριες θα ξεναγηθούν από τον ίδιο τον καλλιτέχνη. Ο Φίλιππος Γιαπάνης, ένα ανήσυχο πνεύμα, ένας καλλιτέχνης με σεβασμό και αγάπη στον

άνθρωπο και κυρίως τους νέους, συνομιλεί, παρουσιάζει και αναλύει τα γλυπτά του, αλλά κυρίως μέσα από τα έργα του παρακινεί τους/τις μαθητές/μαθήτριες για κριτικό προβληματισμό σε θέματα που αφορούν στην πατρίδα μας και γενικότερα την ανθρώπινη ύπαρξη. Η ξενάγηση από τον γλύπτη είναι πάντοτε ένα αξέχαστο και συγκινησιακό ταξίδι στις ανθρώπινες αξίες της αγάπης και σεβασμού που οφείλει να έχει ο άνθρωπος για τον τόπο του. Πληροφορίες για το πάρκο γλυπτικής υπάρχουν στον σύνδεσμο [Art Nest – Φίλιππος Γιαπάνης](#)

5.15.5. Δραστηριότητα 2: Δημιουργικό εργαστήριο στο πάρκο γλυπτικής του Φίλιππου Γιαπάνη – Μικρή Σαλαμίνα

Το δημιουργικό εργαστήριο απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου και Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών. Με αφορμή τα γλυπτά του Φίλιππου Γιαπάνη οι μαθητές/μαθήτριες παρατηρούν, αναλύουν και συνθέτουν με απώτερο στόχο τη διεύρυνση των γνώσεών τους σε εικαστικά θέματα, τη διέγερση και απελευθέρωση της δημιουργικότητάς τους και την καλλιέργεια των δεξιοτήτων τους.

Πριν την επίσκεψη των μαθητών/ριών, τα σχολεία θα πρέπει να τυπώσουν το βιβλιário που αντιστοιχεί στη βαθμίδα εκπαίδευσης των μαθητών/ριών του σχολείου τους και να το διανείμουν στους/στις μαθητές/μαθήτριες κατά την επίσκεψή τους στο Πάρκο Γλυπτικής. Το βιβλιário για την κάθε βαθμίδα είναι σε μορφή word, έτσι ώστε οι εκπαιδευτικοί να έχουν τη δυνατότητα να το εμπλουτίσουν με επιπρόσθετες δραστηριότητες, εάν το επιθυμούν.

- [Βιβλιário για μαθητές/μαθήτριες Δημοτικών Σχολείων](#)
- [Βιβλιário για μαθητές/μαθήτριες Μέσης Εκπαίδευσης](#)

5.15.6. Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση στα τρία μουσεία της κοινότητας – Λαογραφικό Μουσείο – Γεωργικό Μουσείο – Ελαιόμυλος

Στο λαογραφικό μουσείο οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να δουν οικιακά σκεύη και γενικά τη διαμόρφωση μιας παραδοσιακής κατοικίας κατά τα παλιά χρόνια. Στο γεωργικό μουσείο υπάρχουν διάφορα εργαλεία που εξυπηρετούσαν τις γεωργικές ασχολίες των κατοίκων. Στον παλιό ελαιόμυλο θα γίνεται αναπαράσταση αλέσματος ελιών για την παραγωγή λαδιού.

Εικόνα 86: Φασούλα – Λαογραφικό μουσείο

5.15.7. Δραστηριότητα 4: Παρασκευή παραδοσιακών κουλουριών

Οι μαθητές/μαθήτριες θα παρασκευάσουν παραδοσιακά κουλουράκια από χαρουπόμελο.

5.15.8. Δραστηριότητα 5: Παραδοσιακά Παιχνίδια

Παρουσίαση και διεξαγωγή παραδοσιακών κυπριακών παιχνιδιών όπως: Κολοτζιά, αυκά - αυκά πουλώ τα, πουν' το δαχτυλίδι, βασιλιτζιά τζαι μυριτζιά, αυγουλοδρομίες, το λουκούμι (λίζον), μαντηλάκι, ο μυλωνάς.

Σε περίπτωση που ο καιρός δεν επιτρέπει τη διεξαγωγή των παραδοσιακών παιχνιδιών στον εξωτερικό χώρο της κοινότητας, τα παιδιά θα μπορούν να παρακολουθήσουν σε κλειστή αίθουσα ένα μικρό απόσπασμα από κυπριώτικο σκετς. Ακολούθως τα παιδιά θα χωρίζονται σε 2 ομάδες και μέσα από παντομίμα και αυτοσχεδιασμό θα προσπαθήσουν να μαντέψουν ανάμεσα σε 3 λέξεις τη σωστή κυπριακή λέξη. Με αυτή την δραστηριότητα τα παιδιά θα γνωρίσουν την κυπριακή ντοπιολαλιά και την έννοια της κάθε λέξης.

5.15.9. Δραστηριότητα 6: Γνωρίζω τα βότανα του τόπου μου – Παράδοση και Φύση

Ξεκινούμε με γνωριμία με το πάρκο, παρουσιάζεται ο σκοπός της επίσκεψης. Στη συνέχεια γίνεται περιήγηση στα μονοπάτια με στάσεις σε επιλεγμένα φυτά (ρίγανη, δάφνη, δεντρολίβανο, χαρούπι). Αφηγήσεις λαϊκών παραδόσεων για κάθε φυτό και γίνεται σύνδεση φυσικού περιβάλλοντος με πολιτιστική κληρονομιά. Τα παιδιά θα χωριστούν σε 2 ομάδες και θα ακολουθήσουν διαφορετική πορεία στο πάρκο.

5.15.10. Δραστηριότητα 7: Δημιουργικό Εργαστήριο & Διαδραστικό παιχνίδι

Στο δημιουργικό εργαστήριο τα παιδιά θα αποτυπώσουν εικαστικά το αγαπημένο τους φυτό και θα λάβουν μέρος σε διάφορα παιχνίδια. Στόχος είναι μέσα από την ομαδική συνεργασία και το παιχνίδι να ενισχύσουν τις γνώσεις τους και να ψυχαγωγηθούν και να επιτύχουν τη σύνδεση της γνώσης με τέχνη.

6. Κοινότητες επαρχίας Λευκωσίας

6.1. Γούρρι

Η κοινότητα [Γουρρίου](#) τοποθετείται στην ανατολική πλευρά της οροσειράς του Τροόδους, στους πρόποδες του δάσους του Μαχαιρά, 35 μόλις χιλιόμετρα μακριά από τη Λευκωσία. Η κοινότητα διαθέτει πλούσιο γεωγραφικό ορεινό ανάγλυφο και διαρρέεται από παραποτάμους του ποταμού «Σερράχη». Πρόκειται για ένα γραφικό χωριό με φυσική ομορφιά, λαϊκή αρχιτεκτονική, πληθώρα αρχαιολογικών ευρημάτων και μακραίωνη ιστορία, η οποία τοποθετείται στον 5^ο αιώνα π.Χ.

Η κοινότητα προσφέρει τέσσερις δραστηριότητες που αφορούν στην εξερεύνηση της φυσικής ομορφιάς του χωριού, όπως επίσης και τη γνωριμία με την παραδοσιακή ζωή των κατοίκων της. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις ηλικιακές ομάδες στις οποίες απευθύνεται η καθεμιά..

6.1.1. Δραστηριότητα 1: Υφαντική σε παραδοσιακό Αργαλειό

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες απ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση - Γυμνάσιο, Λύκειο και Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές).

Στο Εργαστήριο Παραδοσιακής Υφαντικής του χωριού, οι μαθητές/μαθήτριες γνωρίζουν τον παραδοσιακό αργαλειό. Έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ζωντανά την επίδειξη της υφαντικής τέχνης, να έρθουν σε επαφή με εργαλεία που είναι απαραίτητα για την υφαντική, να αγγίξουν και να περιεργαστούν έτοιμα παραδοσιακά υφαντά. Ακολούθως, καλούνται να εφαρμόσουν όσα παρακολούθησαν, χρησιμοποιώντας τον μεγάλο παραδοσιακό αργαλειό, ένα μικρό χειροκίνητο επιτραπέζιο αργαλειό ή ένα μικρό παιδικό αργαλειό, ανάλογα με την ηλικία τους, με σκοπό να υφάνουν με την καθοδήγηση της εκπαιδεύτριας ένα μικρό υφαντό.

Εικόνα 87: Γούρρι – Παραδοσιακός Αργαλειός (αριστερά), Χειροκίνητος Αργαλειός (Δεξιά)

6.1.2. Δραστηριότητα 2: «Δάσος και Αγάπη»

Πρόκειται για βιωματική δραστηριότητα που απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες απ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση - Γυμνάσιο, Λύκειο και Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές). Η διάρκειά της, καθορίζεται ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα των συμμετεχόντων.

Η περιδιάβαση των μαθητών/μαθητριών ξεκινά και καταλήγει στο Λαϊκό Μουσείο Τέχνης του χωριού. Το σύνολο των δραστηριοτήτων διαδραματίζονται στο μονοπάτι της Φύσης, όπου οι συμμετέχοντες έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε ποικίλες ασκήσεις δανεισμένες από το θέατρο και την ψυχολογία, με σκοπό την ενεργοποίηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως είναι η αυτοπεποίθηση, το αίσθημα της ομάδας, η αυτονομία και η ενσυναίσθηση σχετικά με τα διάφορα είδη ζωής που συνυπάρχουν στη φύση (άνθρωποι, ζώα, φυτά).

Κατά τη διάρκεια της περιδιάβασης, έχουν την ευκαιρία να ενεργοποιήσουν όλες τους τις αισθήσεις, αφού έρχονται σε επαφή με την τοπική χλωρίδα, την αυτοφυή τοπική βλάστηση και τους ήχους της φύσης, όπως αυτά συνυπάρχουν στο ποτάμι που διαρρέει το μονοπάτι και τον μικρό καταρράκτη στον οποίο καταλήγει. Τέλος, απολαμβάνουν πικ – νικ, σε ένα όμορφο μέρος του μονοπατιού, ούτως ώστε να αποφορτιστούν μέσω της επαφής με τη φύση.

Εικόνα 88: Γούρρι – Μονοπάτι της φύσης

6.1.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο Γεωλογίας

Η δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής Εκπαίδευσης (Δ΄-Στ΄ Δημοτικού) και Μέσης Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο, Λύκειο και Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές).

Μέσα στο βιωματικό εργαστήριο τα παιδιά/νεαροί εξερευνητές, θα έχουν την επιλογή να περπατήσουν μέσα από ηφαιστειογενή και φλεβικά/βαθυγενή πετρώματα, να εξετάσουν τα πετρώματα και τους κρυστάλλους και να κάνουν τις δικές τους γεωλογικές παρατηρήσεις.

Το εργαστήριο αποτελείται από 3 μέρη:

1. Εισαγωγή στη γεωλογία του Ωκεάνιου φλοιού, οφιόλιθου
2. Περπάτημα και αναγνώριση πετρωμάτων και γεωλογικών σχηματισμών στην ύπαιθρο. Η χρήση της γεωλογικής πυξίδας και η σημασία της στην χαρτογράφηση. | Συλλογή Δειγμάτων, Πετρωμάτων και δεδομένων (σχεδιασμός και οργάνωση δειγματοληψίας).
3. Επεξεργασία δεδομένων, πετρολογική ανάλυση και σύνθεση μικρής γεωλογικής έκθεσης.

6.1.4. Δραστηριότητα 4: Κόκκινη κλωστή δεμένη την παράδοση υφαίνει

Το συγκεκριμένο εργαστήριο απευθύνεται σε παιδιά Προδημοτικής (4-6 χρονών) και Δημοτικής εκπαίδευσης (Α΄- Στ΄ Δημοτικού).

Τα μικρά παιδιά έχουν την ευκαιρία να κάνουν ένα ταξίδι στο παρελθόν μέσω θεατρικού παιχνιδιού και να χρησιμοποιήσουν τις αισθήσεις τους, με σκοπό να γνωρίσουν την παράδοση και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα που συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά. Μέσα από το συγκεκριμένο βιωματικό θεατρικό εργαστήριο, γνωρίζουν τις δουλειές που έκαναν οι άνθρωποι παλιά, τα παιχνίδια που έπαιζαν τα παιδιά, τον θερισμό, το ζύμωμα, την υφαντική τέχνη αλληλοεπιδρώντας με τον αργαλειό.

Ανάλογα με την εποχή της επίσκεψης (π.χ. Χριστούγεννα, Πάσχα) τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν ήθη και έθιμα των ημερών, όπως για παράδειγμα το ζύμωμα των φλαούνων και το βάψιμο των αυγών. Εναλλακτικά, βιώνουν το πάτημα των σταφυλιών, τη δημιουργία του παραδοσιακού παλουζέ και του σουτζούκκου.

Εικόνα 89: Γούρρι – Παραδοσιακό σπίτι

6.2. Καλοπαναγιώτης

Ο Καλοπαναγιώτης είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα θέρετρα της Κύπρου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας και σε απόσταση μόνο 70 χιλιομέτρων από την πρωτεύουσα Λευκωσία και τη Λεμεσό. Πόλος έλξης και σήμα κατατεθέν του χωριού είναι το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή.

Η κοινότητα προσφέρει δύο διαφορετικές δραστηριότητες, που απευθύνονται σε μαθητές/μαθήτριες όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες καθώς και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων. Περισσότερες πληροφορίες που αφορούν στην κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Καλοπαναγιώτη](#).

6.2.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση σε εργαστήριο παρασκευής Σιουσσιούκκου

Οι μαθητές/μαθήτριες γνωρίζουν τα προϊόντα του σταφυλιού και παρακολουθούν τη διαδικασία παρασκευής σουτζούκκου. Παράλληλα, γεύονται τον μούστο, μυρίζουν το άρωμά του, δοκιμάζουν ζεστό παλουζέ και σιουσσιούκκο.

Εικόνα 90: Καλοπαναγιώτης – Εργαστήριο παρασκευής σιουσσιούκκου

6.2.2. Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε εργαστήριο παρασκευής μελιού

Οι μαθητές/μαθήτριες γνωρίζουν τη μέλισσα, τα φυτά που επισκέπτεται η μέλισσα για να συλλέξει μέλι, ενώ μαθαίνουν για το μέλι και τα παράγωγά του. Επισκέπτονται το μελισσοκομείο πλησίον του εργαστηρίου για να «γνωρίσουν» τον κηφήνα και τη βασίλισσα, να παρακολουθήσουν τη διαδικασία επεξεργασίας του μελιού και να δοκιμάσουν προϊόντα κυψέλης, όπως μέλι, γύρη, πρόπολη, κερί.

Επιπρόσθετα, έχουν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για τη δημιουργία μελιού από τις μέλισσες, τον εξοπλισμό του μελισσοκόμου, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους ο παραγωγός παίρνει το μέλι, το συσκευάζει και το εμπορεύεται. Τέλος, αναφέρονται και συζητούνται οι ωφέλειες του μελιού.

Εικόνα 91: Καλοπαναγιώτης – Εργαστήριο παρασκευής μελιού

6.3. Λυθροδόντας

Ο Λυθροδόντας είναι κτισμένος στους πρόποδες του Μαχειρά και είναι γνωστός για τη μεγάλη έκταση ελαιώνων. Η περιοχή του χωριού χαρακτηρίζεται από ψηλές βουνοκορφές που το ύψος τους σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνά τα 700 μέτρα. Θεωρείται ότι η ονομασία του χωριού προήλθε από τον πρώτο οικιστή του, που ονομαζόταν *Ερυθροδόντας* (=ο έχων ερυθρά δόντια), πράγμα που σημαίνει ότι η ίδρυσή του τοποθετείται στα βυζαντινά χρόνια. Στην περιοχή του χωριού υπάρχουν και αρχαία κατάλοιπα (μεταξύ αυτών και κατάλοιπα των ελληνιστικών χρόνων) που αποδεικνύουν ότι η περιοχή κατοικείτο από την εποχή της αρχαιότητας. Περισσότερες πληροφορίες που αφορούν στην κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Λυθροδόντα](#).

Οι δραστηριότητες της κοινότητας λαμβάνουν χώρα στον [Ιππικό Όμιλο Λυθροδόντα – Π. Τσακίρης](#). Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε τρεις ομάδες και εκ περιτροπής περνούν από τις πιο κάτω δραστηριότητες. Η επίσκεψη στη σχολή ιππασίας προσφέρεται σε μαθητές/μαθήτριες όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

6.3.1. Δραστηριότητα 1: Ιππασία

Οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν την εμπειρία ιππασίας σε άλογο με προπονητή ιππασίας και με βοηθό για κάθε μαθητή/μαθήτρια ξεχωριστά. Υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός ασφαλείας. Τα παιδιά θα πρέπει να φορούν άνετα ρούχα (παντελόνι). Είναι απαραίτητη η εξασφάλιση συγκατάθεσης από γονέα/ κηδεμόνα για τη συμμετοχή του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας.

Εικόνα 92: Λυθροδόντας – Ιππασία

6.3.2. Δραστηριότητα 2: Περιποίηση αλόγου και ξενάγηση

Η δραστηριότητα θα γίνει σε μικρές ομάδες μαθητών/ριών και περιλαμβάνει φροντίδα αλόγου (καθαριότητα και μπάνιο αλόγου), καθώς και θεωρία σε σχέση με τα άλογα και την ιππασία. Θα υπάρχει προπονήτρια αλόγων και βοηθοί για κάθε άλογο.

Εικόνα 93: Λυθροδόντας – Περιποίηση αλόγου και ξενάγηση

6.3.3. Δραστηριότητα 3: Διακόσμηση πετάλων αλόγου

Οι μαθητές/μαθήτριες θα διακοσμήσουν με διάφορα υλικά το δικό τους πέταλο αλόγου, το οποίο θα κρατήσουν και ως αναμνηστικό δώρο. Η δραστηριότητα θα γίνεται σε εσωτερικό ή

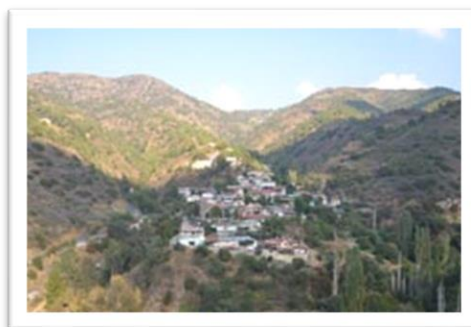
εξωτερικό χώρο ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, με εκπαιδεύτρια, η οποία κατέχει πτυχίο Επιστημών της Αγωγής και είναι και προπονήτρια αλόγων.

Εικόνα 94: Λυθροδόοντας – Διακόσμηση πετάλου αλόγου

6.4. Οίκος Μαραθάσας

Ο Οίκος είναι ένα μικρό γραφικό χωριό της επαρχίας Λευκωσίας, που είναι κτισμένο σε πλαγιά, στην κοιλάδα της Μαραθάσας. Πρόκειται για μια κοινότητα με φυσικές ομορφιές, ρυάκια τρέχουν από τις πλαγιές του βουνού, ενώ τα σπίτια λαϊκής αρχιτεκτονικής που δομούνται στο χωριό δίνουν την εντύπωση πως το ένα είναι κτισμένο πάνω στο άλλο, επιτρέποντας στον επισκέπτη να απολαμβάνει υπέροχη θέα. Η κοινότητα προσφέρει δύο δραστηριότητες, που απευθύνονται σε μαθητές/μαθήτριες όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης.

Εικόνα 95: Οίκος Μαραθάσας – Πανοραμική άποψη του χωριού

6.4.1. Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στον Ερευνητικό Σταθμό, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στον χώρο και να ενημερωθούν για τον σκοπό και τις εργασίες του. Παράλληλα, έρχονται σε επαφή και γνωρίζουν τα είδη ψαριών που καλλιεργούνται στο ιχθυοτροφείο (πέστροφα και οξύρρυγχος), καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθενός από αυτά. Αν οι επισκέψεις πραγματοποιηθούν κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου, οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τη διαδικασία τεχνητής αναπαραγωγής/γονιμοποίησης της πέστροφας.

Εικόνα 96: Οίκος Μαραθάσας – Ερευνητικός σταθμός Υδατοκαλλιέργειας γλυκού νερού

6.4.2. Δραστηριότητα 2: Επίσκεψη σε βιοτεχνία επεξεργασίας ξηρών καρπών

Οι μαθητές/μαθήτριες επισκέπτονται βιοτεχνία επεξεργασίας ξηρών καρπών και παρασκευής παραδοσιακών προϊόντων, όπου παρακολουθούν την παρασκευή μάντολας, βουτύρων από ξηρούς καρπούς, κ.λ.π. Ακολουθώντας, ενημερώνονται για τη διαδικασία παρασκευής σουτζούκου, ενώ παράλληλα μπορούν να συμμετάσχουν σε αυτή. Τέλος, δοκιμάζουν διάφορες γεύσεις σουτζούκου και επιλέγουν (ξηρούς καρπούς, σουτζούκο), ως κέρασμα.

6.5. Παλιομέτοχο

Το Παλιομέτοχο είναι κτισμένο κοντά στη δυτική όχθη του ρυακιού Μερικά, παραπόταμου του ποταμού Σερράχη, σε μέσο υψόμετρο 230 μέτρων. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα θα βρείτε στον σύνδεσμο [κοινότητα Παλιομέτοχου](#)

Οι δραστηριότητες της κοινότητας πραγματοποιούνται στο αγρόκτημα "THE ROYAL GOAT FARM". Στόχος του προγράμματος είναι να πληροφορήσει μαθητές/ριες και εκπαιδευτικούς, με βιωματικό τρόπο, για τη λειτουργία και την παραγωγή ενός σύγχρονου και ταυτόχρονα παραδοσιακού αγροκτήματος καθώς και πώς αυτή συνδέεται με την ισορροπημένη υγιεινή διατροφή. Έχει τη μορφή περιήγησης στις παραγωγικές υποδομές του αγροκτήματος. Απευθύνεται σε σχολικές ομάδες όλων των βαθμίδων, με ανάλογη προσαρμογή στην κάθε βαθμίδα. Υλοποιείται από εκπαιδευμένα άτομα.

Εικόνα 97: Παλιομέτοχο – THE ROYAL GOAT FARM

6.5.1. Δραστηριότητα 1: Γαλακτοκομείο - Τυροκομείο

Επίσκεψη στο γαλακτοκομείο–τυροκομείο του αγροκτήματος και ενημέρωση για την επεξεργασία του γάλακτος, του τρόπου παρασκευής παραδοσιακών τυροκομικών προϊόντων και τη διατροφική τους αξία. Γευσιγνωσία ενός τυροκομικού προϊόντος. Υπάρχει πιθανότητα κατά τη διάρκεια της επίσκεψης το εργαστήριο να βρίσκεται σε λειτουργία παραγωγής.

6.5.2. Δραστηριότητα 2: Αρτοποιείο

Στο αρτοποιείο τα παιδιά γνωρίζουν τον τρόπο παρασκευής του παραδοσιακού κυπριακού ψωμιού και άλλων παραδοσιακών αρτοποιημάτων. Στη συνέχεια μαθαίνουν για τον τρόπο

ψησίματος στους ξυλόφουρνους. Στο τέλος γίνεται εργαστήριο παρασκευής μελόπιτας, κατά το οποίο κάθε παιδί φτιάχνει και απολαμβάνει την δική του μελόπιτα. Υπάρχει πιθανότητα κατά τη διάρκεια της επίσκεψης το εργαστήριο να βρίσκεται σε λειτουργία παραγωγής.

Εικόνα 98: Παλιομέτοχο – Αρτοποιείο

6.5.3. Δραστηριότητα 3: Περιήγηση στο αγρόκτημα

Θερμοκήπιο - περιβόλι: Στο θερμοκήπιο ή στο περιβόλι του αγροκτήματος γίνεται ενημέρωση για τον τρόπο παραγωγής λαχανικών και τη δυνατότητα να ικανοποιεί τις ανάγκες του αγροκτήματος. Στο τέλος του προγράμματος γίνεται διαδραστικό εργαστήριο φυτέματος σε γλαστράκι, το οποία παίρνει το κάθε παιδί μαζί του.

Ελαιώνας – Οπωρώνας: Πέρασμα από τον οπωρώνα και τον ελαιώνα. Παρατήρηση των δέντρων και πληροφόρηση για την καλλιέργειά τους. Πληροφορίες για την ελιά, τα προϊόντα της, τη φροντίδα της, τη σημαντικότητά της στη μεσογειακή διατροφή.

Μικρό πτηνοτροφείο οικιακής οικονομίας: Οι μαθητές/ριες έχουν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν μικρό πτηνοτροφείο οικιακής οικονομίας, δηλαδή το παραδοσιακό κοτέτσι όπως και όλα τα πτηνά της φάρμας τα οποία βόσκουν ελεύθερα στο χώρο, όπως χήνες και γαλοπούλες.

Ακολουθεί η στάση των αιγοπροβάτων όπου δίνονται πληροφορίες για την εκτροφή, τη φροντίδα και την παραγωγή τους. Για λόγους βιοασφάλειας δεν είναι δυνατή η άμεση επαφή με τα ζώα (άγγιγμα ζώων).

Αρμεκτήριο: Παρουσίαση του μικρού σύγχρονου αρμεκτηρίου του αγροκτήματος και του τρόπου λειτουργίας του.

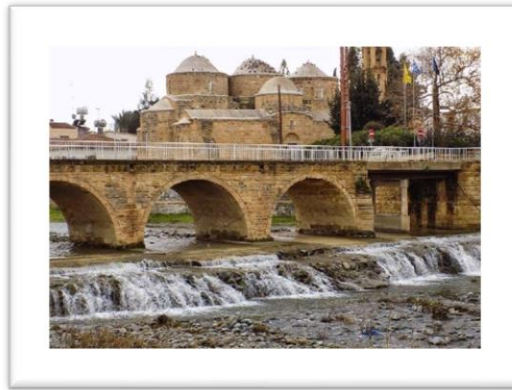
Εικόνα 99: Παλιομέτοχο – Περιήγηση στο αγρόκτημα

6.5.4. Δραστηριότητα 4: Μουσικοκινητική δραστηριότητα «Η φύση ζωντανεύει μέσα από τη μουσική»

Με οδηγό τη μουσική, την κίνηση και το παιχνίδι ρόλων, τα παιδιά ανακαλύπτουν τη φύση με έναν δημιουργικό και βιωματικό τρόπο. Παράλληλα, καλλιεργούν τη μουσική τους αντίληψη, εξερευνώντας βασικές μουσικές έννοιες.

6.6. Περιστερώνα

Η Περιστερώνα είναι ένα μεγάλο μεικτό χωριό της επαρχίας Λευκωσίας. Είναι κτισμένη στους πρόποδες της οροσειράς του Τροόδους, κοντά στη δυτική όχθη του ομώνυμου ποταμού, που είναι παραπόταμος του Σερράχη. Η επίσκεψη στην Περιστερώνα περιλαμβάνει ξενάγηση στον ιστορικό πυρήνα της κοινότητας και στη συνέχεια συμμετοχή των μαθητών/ριών εκ περιτροπής σε εργαστήριο ζωγραφικής και εργαστήριο θεατρικής έκφρασης. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στο σύνδεσμο κοινότητα Περιστερώνας. Η κοινότητα προσφέρει τρεις διαφορετικές δραστηριότητες, που απευθύνονται σε μαθητές/μαθήτριες νηπιαγωγείων, δημοτικών σχολείων και γυμνασίων.

Εικόνα 100: Περιστερώνα – Ποταμός Σερράχης

6.6.1. Δραστηριότητα 1: Γνωριμία με τον αρχαίο βυζαντινό ναό των Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνα και τον ιστορικό πυρήνα της Περιστερώνας

Ξενάγηση της ομάδας στη βυζαντινή εκκλησία των Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνα (9ου αι. μ.Χ.). Είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα της κυπριακής βυζαντινής αρχιτεκτονικής, μ' ένα μέρος του βόρειου τοίχου του αρχικού ναού που εξακολουθεί να υφίσταται. Τα αρχαιότερα δείγματα τοιχογραφίας ανήκουν στον 15ο και 16ο αιώνα.

Δίπλα στην εκκλησία βρίσκεται το τουρκικό τζαμί της Περιστερώνας, κι αυτή η εικόνα της εκκλησίας δίπλα από το τζαμί εμφανίστηκε σε προηγούμενα νομίσματα και γραμματόσημα ως σύμβολο της ειρηνικής συνύπαρξης μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων πριν την τουρκική εισβολή του 1974. Η Περιστερώνα υπήρξε ένα χαρακτηριστικό δείγμα μεικτού χωριού κατά το παρελθόν. Οι μαθητές/μαθήτριες θα περπατήσουν στον ιστορικό πυρήνα της κοινότητας και θα φτάσουν στο τούρκικο τέμενος.

6.6.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο θεατρικής έκφρασης

Οι μαθητές/ μαθήτριες ασχολούνται με ένα υποθετικό σενάριο που διαδραματίζεται στην κοινότητα που επισκέπτονται. Μέσα από συζήτηση τα παιδιά δημιουργούν μικρούς διαλόγους και υποδύονται ρόλους από την καθημερινή ζωή του χωριού στα παλιά χρόνια. Βιώνουν τις σχέσεις, τις δυσκολίες, τις χαρές και τις λύπες των ανθρώπων στη γειτονιά, στα χωράφια, στις γιορτές.

6.6.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο ζωγραφικής

Με ερεθίσματα από την παράδοση της κοινότητας, οι μαθητές/ μαθήτριες δημιουργούν έργα με θέμα τη λαϊκή αρχιτεκτονική, τις ασχολίες των κατοίκων, τον βυζαντινό ναό της Περιστερώνας και το τέμενος. Τα παιδιά διακοσμούν παραδοσιακό «νεροκόλοκο» με μοτίβα που συναντούμε στα κυπριακά κεντήματα και στις στολές. Η κατασκευή αυτή αποτελεί το αναμνηστικό δώρο.

6.7. Πλατανιστάσα

Η Πλατανιστάσα είναι χωριό της επαρχίας Λευκωσίας στη βόρεια πλευρά του Τροόδους, στην Πιτσιλιά. Είναι κτισμένη, σε μέσο υψόμετρο 940 μέτρων. Το τοπίο, όπου είναι κτισμένο το χωριό, είναι τραχύ βουνίσιο, με στενές βαθιές κοιλάδες και απότομες βουνοκορφές, που το ύψος τους ξεπερνά τα 1000 μέτρα. Το τοπίο είναι διαμελισμένο από το ποτάμιο δίκτυο του ποταμού Σερράχη. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Πλατανιστάσας](#).

Το Πρόγραμμα της κοινότητας Πλατανιστάσας απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες νηπιαγωγείων, δημοτικών σχολείων, γυμνασίων και λυκείων.

Εικόνα 101: Πλατανιστάσα – Πανοραμική θέα του χωριού

6.7.1. Δραστηριότητα 1: Επίσκεψη στον Μεσαιωνικό Νερόμυλο

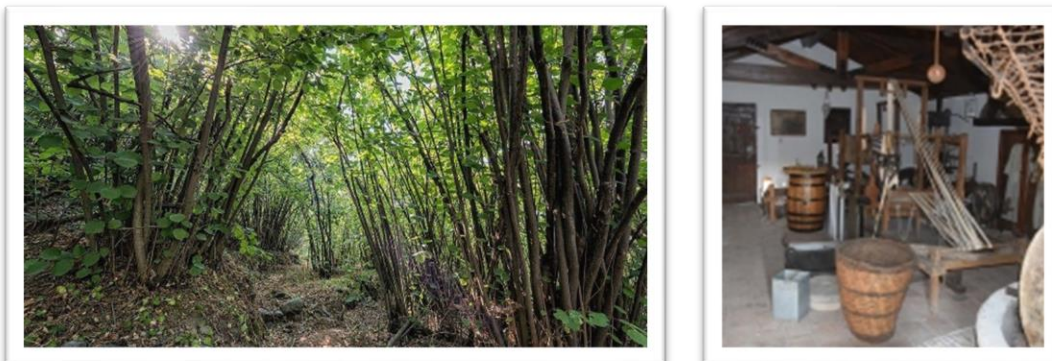
Οι μαθητές/μαθήτριες επισκέπτονται τον πρόσφατα ανακαινισμένο μεσαιωνικό Νερόμυλο του χωριού, ο οποίος βρίσκεται στις όχθες του ποταμού Σερράχη. Ο Παραδοσιακός Νερόμυλος αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών για περιήγησή του και παρακολούθηση του τρόπου άλεσης αλεύρου.

Εικόνα 102: Πλατανιστάσα – Μεσαιωνικός Νερόμυλος

6.7.2. Δραστηριότητα 2: Περιδιάβαση στο μονοπάτι της φύσης Φουντουκόδασος

Η διαδρομή αρχίζει και καταλήγει στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και στην Εκκλησία Αρχαγγέλου. Στο μονοπάτι έχει γίνει σήμανση των φυτών που υπάρχουν στη διαδρομή. Γίνεται επεξήγηση του παραδοσιακού τρόπου άρδευσης και του τρόπου μαζέματος των καρπών της φουντουκιάς.

Εικόνα 103: Πλατανιστάσα – Φουντουκόδασος και Μουσείο Λαϊκής Τέχνης

6.7.3. Δραστηριότητα 3: Βιωματικά εργαστήρια – Παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων

Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να λάβουν μέρος σε ένα από τα πιο κάτω βιωματικά εργαστήρια τα οποία γίνονται από κατοίκους του χωριού, αναλόγως της εποχής:

- Παρασκευή παραδοσιακής πίτας με μέλι
- Παρασκευή παλουζέ
- Παρασκευή χαλλουμιών
- Παρασκευή τραχανά

Εικόνα 104: Πλατανιστάσα – Βιωματικά εργαστήρια, Παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων

6.7.4. Δραστηριότητα 4: Τοξοβολία

Οι μαθητές γνωρίζουν το άθλημα της τοξοβολίας που αποτελεί και ολυμπιακό άθλημα. Η δραστηριότητα θα γίνεται στο χώρο του πρώην δημοτικού σχολείου της κοινότητας με την παρουσία εκπαιδευτριας εγγεγραμμένης στην Κυπριακή Ομοσπονδία Τοξοβολίας. Απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες δημοτικού Δ'-Στ' τάξεων και μαθητές/μαθήτριες Μέσης Γενικής / Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Εικόνα 105: Πλατανιστάσα – Τοξοβολία

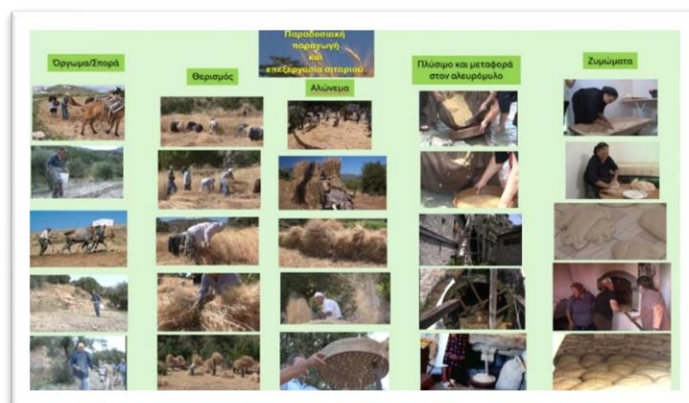
7. Κοινότητες επαρχίας Πάφου

7.1. Γιόλου

Η Γιόλου βρίσκεται σε απόσταση 20 χιλιομέτρων βορειοανατολικά της Πάφου, σε υψόμετρο 300 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Η Γιόλου νοτιοδυτικά και βόρεια συνδέεται με τον κεντρικό οδικό άξονα που οδηγεί στην Πόλη Χρυσοχούς και το Λατσί, γεγονός που μάλιστα οδήγησε στην ταύτιση του ονόματός της με την τουρκοκυπριακή λέξη «γίολ» (που σημαίνει δρόμος) κι αργότερα με τον θεό των ανέμων, Αίοιο. Η επικρατέστερη όμως εκδοχή για την ονομασία της, αφορά στην επωνυμία του φεουδάρχη που είχε το χωριό στην ιδιοκτησία του επί Βυζαντίου ή την περίοδο της Φραγκοκρατίας. Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες από όλες τις σχολικές βαθμίδες.

7.1.1. Δραστηριότητα 1: Κουλουράκια με χαρουπόμελο

Τα παιδιά επισκέπτονται τον παραδοσιακό αλευρόμυλο του χωριού όπου μαθαίνουν για τα διάφορα είδη και τη διαδικασία παραγωγής αλευριού. Ακολούθως, συμμετέχουν στη διαδικασία ζυμώματος. Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας φτιάχνουν κουλουράκια με χαρουπόμελο.

Εικόνα 106: Γιόλου – Παραδοσιακή παραγωγή και επεξεργασία σιταριού

7.1.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήρι παρασκευής παραδοσιακών εδεσμάτων

Οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν πληροφορίες για την αμυγδαλιά, ένα δέντρο το οποίο υπάρχει σε ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό στην Κοινότητα. Ακολουθώντας, συμμετέχουν σε εργαστήρι παρασκευής παραδοσιακών εδεσμάτων: «αμυγδαλωτό» και «δάχτυλα κυριών».

Εικόνα 107: Γιόλου – Εργαστήρι παρασκευής παραδοσιακών εδεσμάτων

7.1.3. Δραστηριότητα 3 : Γνωριμία με την κυπριακή παράδοση

Τα παιδιά ξεναγούνται στο Μουσείο Λαϊκής Παράδοσης της Κοινότητας, το οποίο φιλοξενεί γύρω στα 600 αντικείμενα διαφόρων επαγγελματιών που χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοι τα παλιά χρόνια, καθώς και ένα παλιό σπίτι εντός του μουσείου.

Εικόνα 108: Γιόλου – Κυπριακή Παράδοση

7.2. Δρούσεια – Δήμος Πόλης Χρυσοχούς

Το όμορφο παραδοσιακό χωριό Δρούσεια με τα πέτρινα σπίτια και τα στενά δρομάκια βρίσκεται στην ορεινή περιοχή της Λαόνας. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο: [κοινότητα Δρούσειας](#).

Εικόνα 109: Δρούσεια – Άποψη του χωριού

Η κοινότητα προσφέρει τέσσερις δραστηριότητες που αφορούν στην παραδοσιακή ζωή του τόπου μας. Οι μαθητές/μαθήτριες θα χωρίζονται σε τρεις ομάδες και θα περνούν εκ περιτροπής από τα τρία εργαστήρια, ενώ την ώρα της ξενάγησης στο μουσείο αγροτικής ζωής θα ενώνονται όλες οι ομάδες.

7.2.1. Δραστηριότητα 1: Εργαστήριο υφαντικής – Πλέξιμο σε αργαλειό

Με τη βοήθεια της υφάντριας οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν για την τέχνη της υφαντικής και τον παραδοσιακό αργαλειό («βούφα»). Σε ατομικό τελάρo ύφανσης φτιάχνουν το δικό τους υφαντό, χρησιμοποιώντας νήματα και υφάσματα.

7.2.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο ζωγραφικής και χαρακτηριστικής σε κολοκύθα (κολότζι)

Οι μαθητές/μαθήτριες έρχονται σε επαφή με την τέχνη της χαρακτηριστικής και της ζωγραφικής σε κολοκύθα (κολότζι). Δίνεται μία κολοκύθα ανά 2-3 παιδιά, την οποία καλούνται να

διακοσμήσουν. Με το πέρας του εργαστηρίου τα παιδιά παίρνουν τις κολοκύθες, για να τις εκθέσουν σε χώρο του σχολείου τους.

7.2.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο κεραμικής – αγγειοπλαστικής

Μέσα από το συγκεκριμένο εργαστήριο οι μαθητές/μαθήτριες συνομιλούν με κεραμίστα και μαθαίνουν για την τέχνη της κεραμικής και αγγειοπλαστικής. Χρησιμοποιώντας πηλό, φτιάχνουν διάφορα πήλινα αγγεία και έργα τέχνης.

7.2.4. Δραστηριότητα 4: Ξενάγηση στο μουσείο αγροτικής ζωής “Ακάμας”

Μέσα από τα εκθέματα του μουσείου τα παιδιά παρατηρούν διάφορες τεχνотροπίες κατασκευής υφαντών, μαθαίνουν για τις παραδοσιακές ενδυμασίες της Κύπρου (ανδρική και γυναικεία) και γνωρίζουν τη λαϊκή τέχνη και παράδοση.

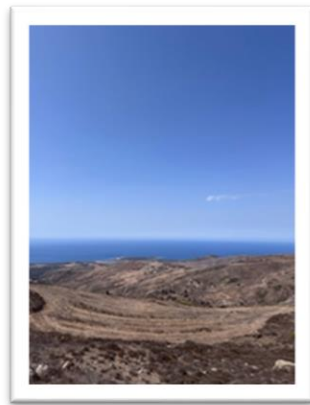
Εικόνα 110: Δρούσεια – Υφαντική, πλέξιμο σε αργαλειό και διακόσμηση κολοτζιού

7.3. Ίνεια – Δήμος Ακάμα

Το γραφικό χωριό Ίνεια βρίσκεται στην ορεινή περιοχή της Λαόνας και προσφέρει εκπληκτική θέα σε όλη τη χερσόνησο του Ακάμα. Το χωριό αρχικά πήρε το όνομά του από τη λέξη «οίνος» – που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες για το «κρασί». Με θέα στη χερσόνησο του Ακάμα και στους πολλούς αμπελώνες της περιοχής, η Ίνεια διαθέτει ένα υπέροχο κέντρο χωριού με καφετέριες, όμορφα διατηρημένη πλακόστρωτη πλατεία με παγκάκια, πήλινες γλάστρες και

ένα παλιό ελαιοτριβείο. Μια περιοχή κατάλληλη για τους λάτρεις της φύσης, η Ίνεια βρίσκεται κοντά στο φαράγγι του Άβακα, 12 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά του χωριού. Επίσης σε μικρή απόσταση με το αυτοκίνητο βρίσκονται παραλίες και ο περίφημος κόλπος της Λάρας όπου οι χελώνες εκκολάπτουν τα αυγά τους.

Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες από όλες τις σχολικές βαθμίδες.

Εικόνα 111: Ίνεια – Θέα στη χερσόνησο του Ακάμα

7.3.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα

Υποδοχή των παιδιών και σύντομη γνωριμία με την κοινότητα. Θα γίνει αναφορά στην τοπική ιστορία, στους κατοίκους και στις ασχολίες τους, στην τοπογραφία της κοινότητας, σε αξιόλογες τοποθεσίες εντός και πέριξ της κοινότητας.

7.3.2. Δραστηριότητα 2: Εκπαιδευτικό κέντρο και Μουσείο χελώνας

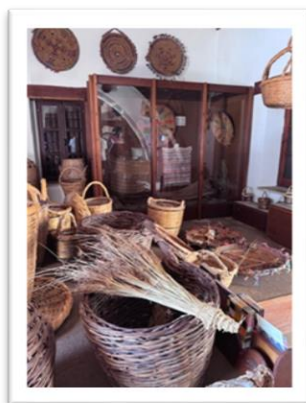
Στο εκθεσιακό και εκπαιδευτικό κέντρο χελώνας τα παιδιά, μέσα από μια σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, θα ενημερωθούν για τις χελώνες και τη διασύνδεση τους με την ευρύτερη περιοχή του Ακάμα.

Εικόνα 112: : Ίνεια – Μουσείο χελώνας

7.3.3. Δραστηριότητα 3: Καλαθοπλεκτική

Οι μαθητές/μαθήτριες επισκέπτονται το Λαογραφικό Μουσείο Καλαθοπλεκτικής, στο οποίο παρουσιάζονται διάφορα παραδοσιακά εργόχειρα με καλάθια. Παράλληλα, τα παιδιά συμμετέχουν σε εργαστήρι καλαθοπλεκτικής.

Εικόνα 113: Ίνεια – Καλαθοπλεκτική

7.4. Κάθηκας – Δήμος Ακάμα

Το μικρό και παραδοσιακό χωριό Κάθηκας βρίσκεται 23 χιλιόμετρα βόρεια της Πάφου, σε υψόμετρο περίπου 700 μέτρων και κατοικείται από τα αρχαία χρόνια. Προσφέρεται για αγροτουρισμό, λόγω του ήσυχου περιβάλλοντός του. Διατηρώντας την παραδοσιακή του γοητεία το χωριό έχει κατοικίες που χρονολογούνται περισσότερο από έναν αιώνα και χρησιμεύουν ως χαρακτηριστικά δείγματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής, ενώ έχει επίσης πολλές

παλιές και ενδιαφέρουσες εκκλησίες. Ο Κάθηκας είναι ένα από τα χωριά παραγωγής κρασιού στην περιοχή της Πάφου. Το όνομά του λέγεται ότι προέρχεται είτε από τον αρχικό ιδιοκτήτη, είτε από το ρήμα «να καθίσει», λόγω της αντίληψης ότι το χωριό όταν το αντικρίζει κανείς από απόσταση, φαίνεται ότι «κάθεται» σε μια επίπεδη τοποθεσία.

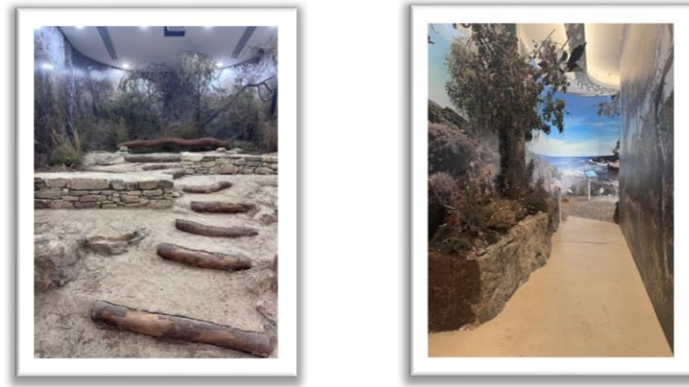
Εικόνα 114: Κάθηκας – Άποψη του χωριού

7.4.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα

Υποδοχή των παιδιών και σύντομη γνωριμία με την κοινότητα. Θα γίνει αναφορά στην τοπική ιστορία, στους κατοίκους και στις ασχολίες τους, στην τοπογραφία της κοινότητας, σε αξιόλογες τοποθεσίες εντός και πέρα της κοινότητας.

7.4.2. Δραστηριότητα 2: Πληροφοριακό Κέντρο Πτηνοπανίδας και Χλωρίδας Ακάμα

Το Πληροφοριακό Κέντρο Πτηνοπανίδας και Χλωρίδας Ακάμα προσφέρει στους/στις μαθητές/μαθήτριες μια μοναδική βιωματική εμπειρία που μετατρέπει τη μάθηση σε αληθινό παιχνίδι. Μέσα από μια οργανωμένη ξενάγηση στον σύγχρονο μουσειακό του χώρο, τα παιδιά δεν μένουν απλοί θεατές, αλλά γίνονται ενεργοί εξερευνητές της κυπριακής φύσης χρησιμοποιώντας διαδραστικές οθόνες. Η εμπειρία απογειώνεται στον ειδικό χώρο παιδικών δραστηριοτήτων, όπου οι μαθητές συμμετέχουν σε ψηφιακά κουίζ γνώσεων, συναρμολογούν παζλ με κύβους και ανακαλύπτουν τα μυστικά του περιβάλλοντος μέσα από ένα διασκεδαστικό έκθεμα τσίσματος πουλιών. Παράλληλα, η προβολή εκπαιδευτικού υλικού σε μια αίθουσα που προσομοιάζει με φυσικό ξέφωτο δάσους καθλώνει τη φαντασία τους, καλλιεργώντας με τον πιο ζωντανό τρόπο την οικολογική τους συνείδηση και την αγάπη για την προστασία του Ακάμα.

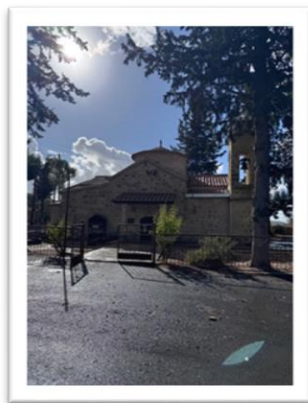
Εικόνα 115: Κάθηκας – Πληροφοριακό κέντρο πτηνοπανίδας και χλωρίδας

7.4.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι «ντεκουπάζ»

Σε αυτό το δημιουργικό εργαστήριο, οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη μαγεία της τεχνικής ντεκουπάζ (decoupage), μεταμορφώνοντας απλά, καθημερινά αντικείμενα σε μοναδικά έργα τέχνης. Με οδηγό τη φαντασία τους, τα παιδιά θα μάθουν να κόβουν και να απομονώνουν σχέδια από διακοσμητικές χαρτοπετσέτες ή ειδικά χαρτιά, και στη συνέχεια να τα αποτυπώνουν με ειδική κόλλα πάνω σε διάφορες επιφάνειες.

7.5. Λετύμπου

Η κοινότητα της Λετύμπου βρίσκεται στην επαρχία Πάφου, στη γεωγραφική περιφέρεια των αμπελοχωριών, γύρω στα 14,5 χμ. βορειοανατολικά της πόλης της Πάφου. Η Λετύμπου είναι κτισμένη σε μέσο υψόμετρο 380 μέτρων. Το λοφώδες τοπίο του χωριού, είναι διαμελισμένο από το ποτάμιο δίκτυο, του ποταμού της Έζουσας. Στην περιοχή καλλιεργούνται τα αμπέλια (οινοποιήσιμες ποικιλίες), τα εσπεριδοειδή, οι αμυγδαλιές, τα φρουτόδεντρα (μηλιές, αχλαδιές, χρυσομηλιές και ροδακινιές), οι ελιές, οι χαρουπιές, τα σιτηρά, τα νομευτικά φυτά, ο καπνός και λίγα λαχανικά. Το χωριό φαίνεται να είναι αρχαιότερο της περιόδου της φραγκοκρατίας και προφανώς υπήρχε από τα προγενέστερα Βυζαντινά χρόνια, αφού η αρχική ονομασία του είναι ελληνική, (προέρχεται από τη λέξη τύμβος = μεγαλόπρεπος τάφος).

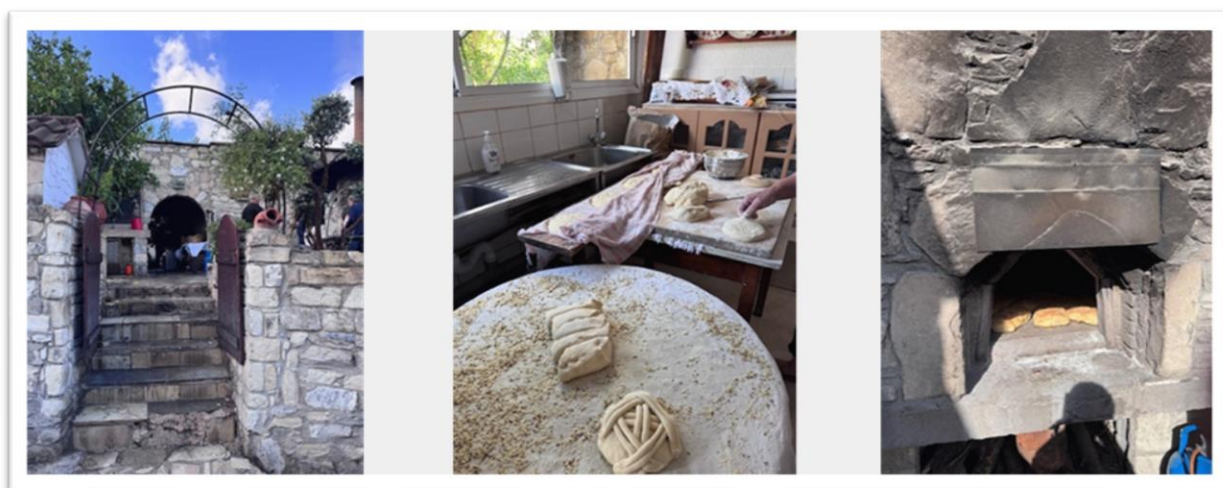

Εικόνα 116: Λετύμπου – Η εκκλησία του χωριού

Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες από όλες τις σχολικές βαθμίδες.

7.5.1. Δραστηριότητα 1: Παραδοσιακά ζυμώματα – Παρασκευή πλουμιστού ψωμιού

Τα παιδιά, μέσα από τη συμμετοχή τους στο συγκεκριμένο εργαστήριο, έρχονται σε επαφή με τα υλικά και τις τεχνικές του ζυμώματος, μαθαίνουν την ιστορία και τα έθιμα που συνοδεύουν τον άρτο και τα κούλουρα του γάμου και φτιάχνουν τα δικά τους πλουμιστά ψωμιά. Ακολουθώντας, με τη συνοδεία συνοδού από την Κοινότητα, περπατούν στα δρομάκια του χωριού και επικεντρώνονται σε διάφορα σημεία ενδιαφέροντος.

Εικόνα 117: Λετύμπου – Πλουμιστό Ψωμί

7.5.2. Δραστηριότητα 2: Γνωριμία με τη λαϊκή ζωγραφική τέχνη και την τεχνική του σκαλίσματος των κολοκυθιών, ποτηριών και άλλων αντικειμένων

Οι μαθητές/μαθήτριες συμμετέχουν ενεργά σε εργαστήρι λαϊκής ζωγραφικής τέχνης, γνωρίζουν την τεχνική του σκαλίσματος κολοκυθιών και με τη χρήση γραφίδας ή μαρκαδόρου φτιάχνουν τα δικά τους διακοσμητικά μοτίβα.

Εικόνα 118: Λετύμπου – Λαϊκή τέχνη

7.5.3. Δραστηριότητα 3: Μικροί οινοποιοί

Οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν για τις παραδοσιακές ποικιλίες αμπελιού της Λετύμπου και τη διαδικασία παραγωγής κρασιού. Στη συνέχεια τα παιδιά συνδυάζοντας εικόνες, χρώματα και στοιχεία από την τοπική παράδοση δημιουργούν τη δική τους ετικέτα για μπουκάλια κρασιού.

7.6. Μεσόγη

Το χωριό Μεσόγη βρίσκεται στον κύριο δρόμο Πάφου – Πόλεως Χρυσοχούς και είναι χτισμένο σε μια πλαγιά μιας χαμηλής λοφοσειράς με κλίση προς την πεδιάδα της Πάφου, με πανοραμική θέα προς τη θάλασσα. Ο πληθυσμός της Μεσόγης ξεπερνά τους 1800 κατοίκους. Για την προέλευση του ονόματος υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Ότι προέρχεται από το συγκεκριμένο Μεσαορία (Μεσ-όρη άρα Μεσόη), δηλαδή στο μέσο δυο βουνών ή ότι βρίσκεται στο μέσο δύο άλλων οικισμών (γη στο μέσο άρα Μεσόγη), της Τρεμιθούσας στα δυτικά και

του Μέσα Χωριού στα ανατολικά. Στο χωριό αναπτύχθηκαν τοπικές βιοτεχνίες και χειροτεχνίες. Σπουδαιότερες από αυτές είναι η καλαθοπλεκτική (που συνεχίζεται σε περιορισμένο βαθμό μέχρι την εποχή μας) και η σχοινοπλεκτική.

Η καλαθοπλεκτική στη Μεσόγη ξεκίνησε να ασκείται επαγγελματικά στις αρχές του 19ου αιώνα, αρχικά ως ανδρική ασχολία. Κατόπιν, για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους, η καλαθοπλεκτική πέρασε στα χέρια γυναικών και παιδιών, καθώς οι άντρες εργάζονταν ως μισθωτοί εργάτες και τεχνίτες. Οι λόγοι που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της καλαθοπλεκτικής στην κοινότητα ήταν κυρίως το γεγονός ότι στην περιοχή αφθονούσαν οι πρώτες ύλες - τα καλάμια - για την κατασκευή των καλαθιών, καθώς υπήρχαν πλούσιοι καλαμιώνες στις όχθες των ποταμών. Αξιοποιώντας τα υλικά που τους παρείχε η φύση, οι κάτοικοι της Μεσόγης κατασκευάζουν μέχρι τις μέρες μας αντικείμενα χρήσιμα στην καθημερινή ζωή.

Εικόνα 119: Μεσόγη – Κοινοτικό συμβούλιο

Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες Προδημοτικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

7.6.1. Δραστηριότητα 1: Υποδοχή

Υποδοχή των παιδιών στο Πολιτιστικό Κέντρο Μεσόγης και σύντομη γνωριμία με την κοινότητα. Θα γίνει αναφορά στην τοπική ιστορία, στους κατοίκους και στις ασχολίες τους, στην τοπογραφία της κοινότητας, σε αξιόλογες τοποθεσίες εντός και πέριξ της κοινότητας.

7.6.2. Δραστηριότητα 2: Καλαθοπλεκτική

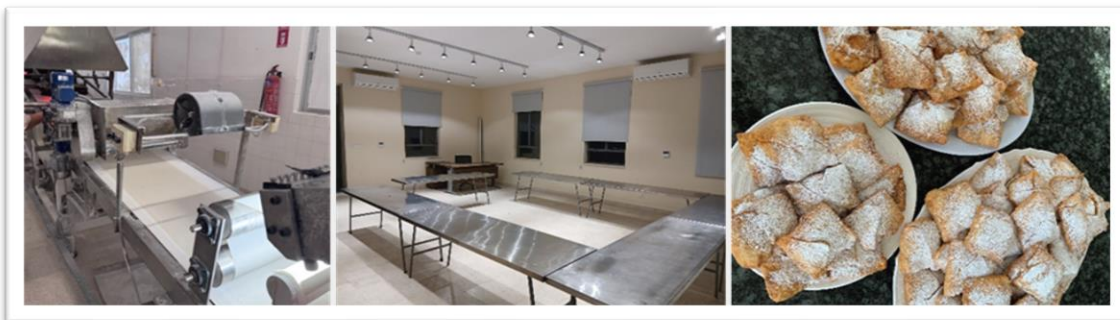
Οι μαθητές/τριες μέσα από τη δραστηριότητα αυτή θα γνωρίσουν την παραδοσιακή τέχνη της καλαθοπλεκτικής, θα ανακαλύψουν πώς οι παλαιότερες γενιές αξιοποιούσαν τους φυσικούς πόρους με δημιουργικότητα, οικολογική συνείδηση και πρακτικότητα. Η ενασχόληση με την καλαθοπλεκτική δεν καλλιεργεί μόνο δεξιότητες, αλλά ενισχύει και τη σύνδεση των παιδιών με τον τόπο τους, τη λαϊκή τέχνη και τις αξίες της παράδοσης, που συχνά χάνονται στον σύγχρονο τρόπο ζωής. Οι μαθητές/τριες θα κληθούν να συμμετάσχουν σε βιωματικό εργαστήριο κατασκευής καλαθιών και άλλων αντικειμένων, γνωρίζοντας επί τόπου και δια χειρός πως εφαρμόζεται η τέχνη αυτή.

Εικόνα 120: Μεσόγη – Καλαθοπλεκτική

Δραστηριότητα 3: Εργαστήριο παραδοσιακής ζαχαροπλαστικής - Σιάμιση

Οι μαθητές/μαθήτριες ξεναγούνται μέσα από μια εικονική παρουσίαση στο μοναδικό στην Κύπρο εργαστάσιο παραδοσιακής ζαχαροπλαστικής που παρασκευάζει μεταξύ άλλων φύλλο μπακλαβά και καντεΐφι και το οποίο βρίσκεται στην κοινότητα της Μεσόγης. Στη συνέχεια συμμετέχουν ενεργά σε εργαστήριο παραδοσιακής ζαχαροπλαστικής φτιάχνοντας «σιάμιση».

Εικόνα 121: Μεσόγη – Παρασκευή σιάμιση

7.7. Νέο Χωριό– Δήμος Πόλης Χρυσοχούς

Το Νέο Χωριό βρίσκεται περίπου 41 χλμ βόρεια της πόλης της Πάφου. Η διοικητική περιοχή του χωριού περιλαμβάνει μεγάλο τμήμα της χερσονήσου του Ακάμα. Το Νέο Χωριό, είναι χτισμένο στο οροπέδιο της Λαόνας, σε μέσο υψόμετρο 170 μέτρων και σε απόσταση περίπου δύο χιλιομέτρων από τη θάλασσα. Το τοπίο του χωριού χωρίζεται από πολυάριθμα ρέματα, που πηγάζουν από την κορυφογραμμή του οροπεδίου και καταλήγουν είτε στις δυτικές ακτές της περιοχής είτε στον κόλπο της Χρυσοχούς. Το πανέμορφο τοπίο του χωριού, οι όμορφες καθαρές παραλίες του και η γειτνίασή του με το δάσος του Ακάμα με την πλούσια φυσική του βλάστηση, ήταν επόμενο να προσελκύσουν το ενδιαφέρον για τουριστική ανάπτυξη. Στην παραλιακή περιοχή του χωριού έχουν ανεγερθεί τουριστικά καταλύματα και εξοχικές κατοικίες. Την περιοχή επισκέπτονται ντόπιοι αλλά και τουρίστες από το εξωτερικό, μακριά από την πολυκοσμία και τον θόρυβο για ξεκούραση, αλλά και για να απολαύσουν την καθαρή θάλασσα και τις σπάνιες ομορφιές της γύρω περιοχής.

Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

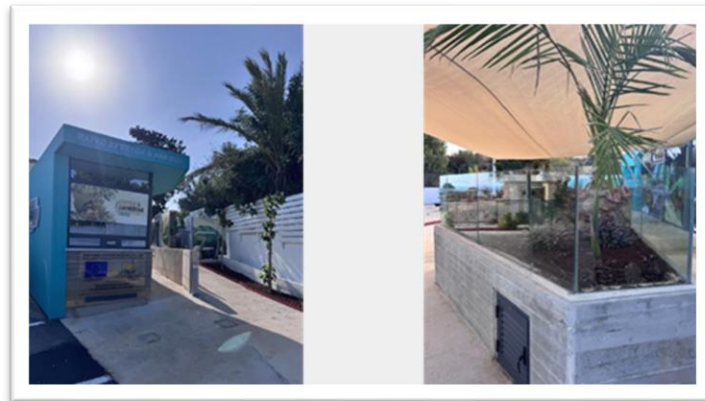
Εικόνα 122: Νέο Χωριό – Πλατία του Χωριού

7.7.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα

Υποδοχή των παιδιών και σύντομη γνωριμία με την κοινότητα. Θα γίνει αναφορά στην τοπική ιστορία, στους κατοίκους και στις ασχολίες τους, στην τοπογραφία της κοινότητας, σε αξιόλογες τοποθεσίες εντός και πέριξ της κοινότητας.

7.7.2. Δραστηριότητα 2: Πάρκο ερπετών και αμφίβιων

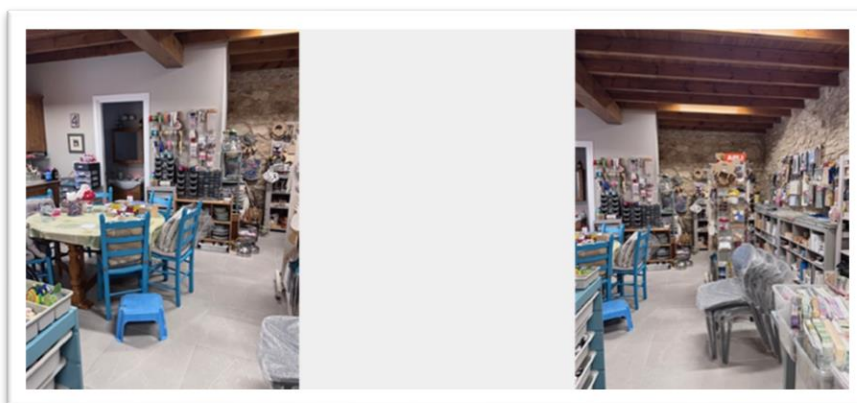
Στο εκθεσιακό και εκπαιδευτικό πάρκο ερπετών και αμφίβιων τα παιδιά, μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων, θα παρατηρήσουν ερπετά και αμφίβια της Κύπρου που φιλοξενούνται στο πάρκο και παράλληλα θα ενημερωθούν για την ντόπια πανίδα.

Εικόνα 123: Νέο Χωριό – Πάρκο ερπετών και αμφίβιων

7.7.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι ψηφιδωτού

Οι μαθητές/μαθήτριες συμμετέχουν σε εργαστήρι ψηφιδωτού. Μαθαίνουν πληροφορίες για την τέχνη του ψηφιδωτού, παρατηρούν έργα τέχνης με τη συγκεκριμένη τεχνική και στη συνέχεια φτιάχνουν ατομικά τα δικά τους έργα χρησιμοποιώντας διάφορες ψηφίδες.

Εικόνα 124: : Νέο Χωριό – Ψηφιδωτό

7.8. Παναγιά

Το χωριό Παναγιά βρίσκεται περίπου 35 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της πόλης της Πάφου. Χτισμένη από πέτρα σε μια περιοχή με άγριο, ορεινό χαρακτήρα και απότομες πλαγιές, η Παναγιά βρίσκεται σε υψόμετρο 850μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Μια μεγάλη έκταση του χωριού αποτελεί μέρος του αειθαλούς δάσους της Πάφου, μια πηγή φρέσκου, καθαρού αέρα που ο επισκέπτης θα βρει αρκετά μοναδικό. Το χωριό ονομάστηκε φυσικά Παναγιά από την Παναγία που τιμάται και λατρεύεται πολύ στην περιοχή. Η γύρω περιοχή μάλιστα κυριαρχείται από ιστορικές εκκλησίες και μοναστήρια. Η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα στα οποία μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες προσχολικής ηλικίας, δημοτικού και γυμνασίου.

Εικόνα 125: Παναγιά – Άποψη του χωριού

7.8.1. Πρόγραμμα Α

Το πρόγραμμα Α απευθύνεται σε παιδιά Προδημοτικής (4-6 χρονών) και Δημοτικής εκπαίδευσης (Α'- Γ' Δημοτικού) και συμπεριλαμβάνει τις ακόλουθες δραστηριότητες

- Δραστηριότητα 1: Παιχνίδι ενεργοποίησης – Εξοικείωση με τον χώρο
- Δραστηριότητα 2: Κυνήγι θησαυρού στο μουσείο λαϊκής τέχνης
- Δραστηριότητα 3: Γνωρίζω το χωριό παίζοντας
- Δραστηριότητα 4: Κουλουράκια με έφημα σταφυλιού

7.8.2. Πρόγραμμα Β

Το πρόγραμμα Β απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες Δ'- Στ' Δημοτικού και Γυμνασίου. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δραστηριότητες

- Δραστηριότητα 1: Παιχνίδι ενεργοποίησης – Εξοικείωση με τον χώρο

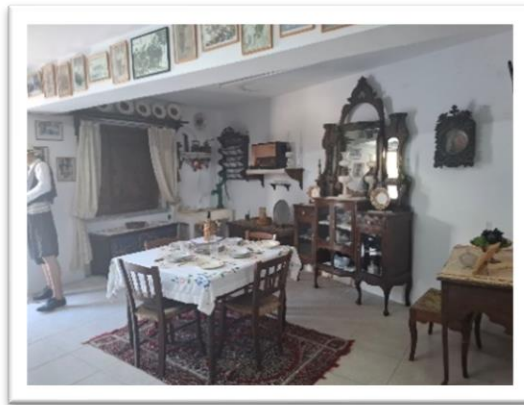
- Δραστηριότητα 5: Κυνήγι θησαυρού – ΣΤΑΘΜΟΙ
- Δραστηριότητα 6: Εργαστήρι κατασκευής κεραμικών με καλούπια

7.8.3. Δραστηριότητα 1: Παιχνίδι ενεργοποίησης – Εξοικείωση με τον χώρο

Τα παιδιά ανακαλύπτουν τον χώρο ενεργοποιώντας τις αισθήσεις τους μέσα από διάφορες δραστηριότητες και θεατρικό παιχνίδι (παραδοσιακή κυπριακή μουσική, μυρωδιές, ήχοι από το χωριό, ψηλαφίζουν τους κορμούς των δέντρων, κτλ). Γίνεται αναφορά και σύνδεση με τις δραστηριότητες που θα ακολουθήσουν.

7.8.4. Δραστηριότητα 2: Κυνήγι θησαυρού στο μουσείο λαϊκής τέχνης

Οι μαθητές/μαθήτριες συνοδευόμενοι από μια κοπέλα ντυμένη με παραδοσιακή φορεσιά, επισκέπτονται το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης. Εκεί, παρατηρούν τα εκθέματα που έχουν σχέση με τα παραδοσιακά επαγγέλματα καθώς και διάφορα άλλα αντικείμενα. Μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων παντομίμας ανακαλύπτουν τους θησαυρούς του Μουσείου.

Εικόνα 126: Παναγιά – Μουσείο λαϊκής τέχνης

7.8.5. Δραστηριότητα 3: Γνωρίζω το χωριό παίζοντας

Τα παιδιά μέσα από διάφορα παιχνίδια γνωρίζουν ιστορικά σημεία του χωριού (οικία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Μνημείο Ηρώων, κτλ.) και εντοπίζουν στοιχεία της κυπριακής παράδοσης (πατητήρι για σταφύλια, αρχιτεκτονική, παραδοσιακό πετρόκτιστο φούρνο, κτλ.).

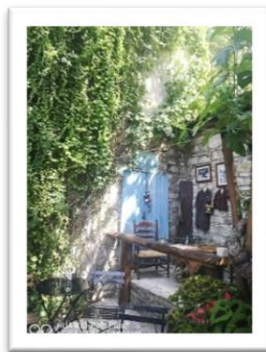
7.8.6. Δραστηριότητα 4: Κουλουράκια με έψημα σταφυλιού

Τα παιδιά παρακολουθούν τη διαδικασία ετοιμασίας του ζυμαριού. Ακολούθως πλάθουν τα δικά τους κουλουράκια, τα οποία και ψήνονται. Η εκπαιδεύτρια τους εξηγεί πώς παρασκευάζεται το έψημα σταφυλιού, μέσα στο οποίο τοποθετούν τα κουλουράκια που έφτιαξαν. Τέλος, δοκιμάζουν τα κουλουράκια τους.

7.8.7. Δραστηριότητα 5: Κυνήγι θησαυρού – ΣΤΑΘΜΟΙ

Τα παιδιά πρέπει να ακολουθήσουν τον χάρτη ώστε να καταφέρουν να φτάσουν στον θησαυρό. Σε κάθε «ΣΤΑΘΜΟ» θα εντοπίζουν έναν πάπυρο με μια αποστολή την οποία πρέπει να διεκπεραιώσουν. Στο τέλος της αποστολής θα παίρνουν ένα κομμάτι παζλ. Όταν ενώσουν όλα τα κομμάτια, η εικόνα που θα δημιουργηθεί θα τους οδηγήσει στον θησαυρό.

ΣΤΑΘΜΟΙ: Πατρική Οικία Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Ιστορικό – Πολιτιστικό Κέντρο Παναγιάς, Ιερός Ναός Παναγίας Ελεούσας, Μουσείο Λαϊκής Τέχνης.

Εικόνα 127: Παναγιά – Κυνήγι θησαυρού

7.8.8. Δραστηριότητα 6: Εργαστήρι κατασκευής κεραμικών με καλούπια

Οι εμπλεκόμενοι στο συγκεκριμένο εργαστήρι, θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τη διαδικασία κατασκευής κεραμικού με καλούπια ενώ στη συνέχεια θα φτιάξουν και θα ζωγραφίσουν/διακοσμήσουν τα δικά τους κεραμικά.

Κοινή δραστηριότητα κλείσιμο Πρόγραμμα Α – Πρόγραμμα Β: Παραδοσιακός κυπριακός χορός - Συρτός

7.9. Πάνω Αρόδες – Δήμος Ακάμα

Οι Πάνω Αρόδες είναι ένα γραφικό χωριό φωλιασμένο στους γραφικούς λόφους της Πάφου, προσφέροντας ένα μαγευτικό μείγμα παραδοσιακής γοητείας και φυσικής ομορφιάς. Αυτό το γραφικό χωριό βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του νησιού και φημίζεται για την αυθεντικότητα και τη διατηρημένη πολιτιστική του κληρονομιά. Η αρχιτεκτονική του χωριού αντικατοπτρίζει την κυπριακή παράδοση, με πετρόχτιστα σπίτια στολισμένα με πολύχρωμες βουκεμβίλιες. Τα στενά ελικοειδή δρομάκια προσθέτουν στη γοητεία του χωριού, προσκαλώντας τους επισκέπτες να περπατήσουν στα μαγευτικά σοκάκια του και να απολαύσουν τη διαχρονική ατμόσφαιρα.

Το χωριό δεν είναι μόνο μια οπτική απόλαυση αλλά έχει και ιστορική σημασία. Το χωριό Πάνω Αρόδες διαθέτει πολλές αρχαίες τοποθεσίες, όπως τα ερείπια ενός μεσαιωνικού πύργου και την εκκλησία του Αγίου Επιφανίου, ένα στολίδι της βυζαντινής εποχής με εκπληκτικές τοιχογραφίες που παρέχουν μια ματιά στην πλούσια θρησκευτική ιστορία του νησιού. Το γύρω τοπίο είναι διάσπαρτο από αμπέλια και ελαιώνες, συμβάλλοντας στον αγροτικό χαρακτήρα του χωριού.

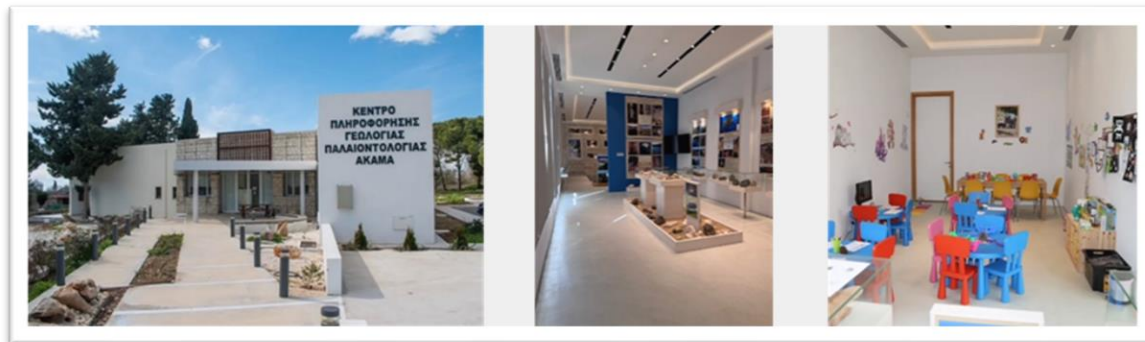
Εικόνα 128: Πάνω Αρόδες – Άποψη του χωριού

Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες από όλες τις σχολικές βαθμίδες.

7.9.1. Δραστηριότητα 1: Κέντρο Παλαιοντολογίας – Γεωλογίας

Τα παιδιά θα γνωρίσουν τα διάφορα πετρώματα και απολιθώματα, τη γένεση της νήσου Κύπρου, τα σεισμολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, την γεωμορφολογία του Ακάμα, τα

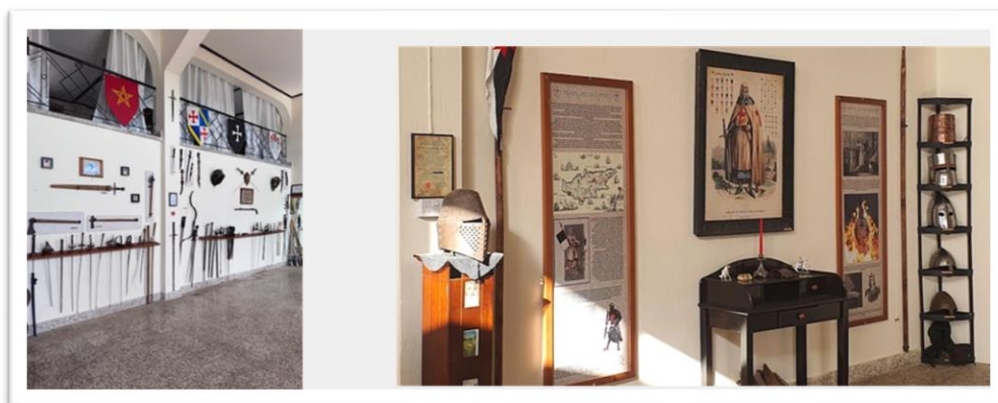
ορυχεία/ λατομεία/ γαλαρίες που λειτούργησαν κατά περιόδους, και άλλα. Στη συνέχεια θα συμμετέχουν σε διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

Εικόνα 129: Πάνω Αρόδες – Κέντρο Παλαιοντολογίας - Γεωλογίας

7.9.2. Δραστηριότητα 2: Μουσείο Ναϊτών Ιπποτών

Τα παιδιά θα ταξιδέψουν στον χρόνο όπου, μέσω εκθεμάτων και διαδραστικών δραστηριοτήτων, θα γνωρίσουν την ιστορία των Ναϊτών Ιπποτών. Θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν στολές και πανοπλίες, να συμμετέχουν σε τοξοβολία και να ζωντανέψουν μαγευτικές ιστορίες.

Εικόνα 130: Πάνω Αρόδες – Μουσείο ιπποτών

7.9.3. Δραστηριότητα 3: Κινητικά Παιχνίδια

Τα παιδιά ανάλογα με την ηλικία συμμετέχουν ενεργά σε διάφορες δραστηριότητες μουσικής και κίνησης.

7.10. Σαλαμιού

Χτισμένη σε υψόμετρο 650 μέτρων και ανάμεσα στις κοιλάδες των ποταμών Διαρίζου και Ξερού(ή Ασπρόκρεμου), που της χάρισαν πλούσια και εύφορη γη, η Σαλαμιού περιβάλλεται από δάσος, ελιές, αμυγδαλιές και μεγάλους αμπελώνες, ενώ υπάγεται στα αμπελοχώρια της Κύπρου. Ο οικισμός της Σαλαμιού έχει ιστορία 4.000 ετών. Σύμφωνα με ιστορικές πηγές, η κοινότητα πιθανότατα πήρε το όνομά της από τη Σαλαμίνα, την αρχαία πόλη της Πάφου ή της Σαλαμίνας της Ελλάδος. Βάσει ερευνητών, η κατάληξη «-ιού» είναι υποκοριστική και η έννοια της είναι συγκριτική αφού υποδηλώνει το μέγεθος της, ότι είναι μικρή. Έτσι το όνομα του χωριού έχει ετυμολογική προέλευση από την Σαλαμίνα, σαν μια μικρή Σαλαμίνα. Το χωριό Σαλαμιού μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα κλασσικά παραδοσιακό χωριό, αφού οι πετρόχτιστες οικίες σε συνδυασμό με την τοπική πέτρα (τη λεγόμενη αθασόπετρα) που χρησιμοποιήθηκε στο κτίσιμο του οικισμού παραπέμπει σε μια άλλη περίοδο, πιθανώς Βυζαντινή. Η Σαλαμιού αποτελεί ένα ζωντανό μουσείο λαϊκής αρχιτεκτονικής, αφού δίνει την ευκαιρία στον επισκέπτη να μελετήσει ιστορικά την κυπριακή αρχιτεκτονική παράδοση, ενώ παράλληλα πολλές από τις κατοικίες της έχουν χαρακτηριστεί σαν διατηρητέες και παραδοσιακές οικοδομές. Σημαντικότερη ίσως εκκλησία στην κοινότητα είναι η Μονή Παναγίας Σαλαμιώτισσας, από τα αρχικά κτίσματα της οποίας, σώζεται μόνο ο ναός της που χρονολογείται στο 16ο αιώνα.

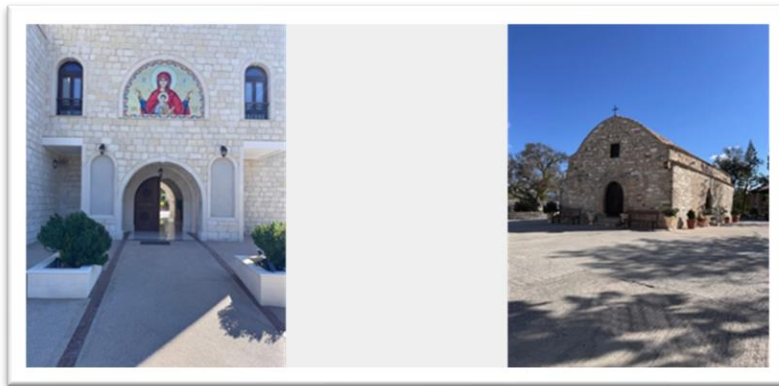

Εικόνα 131: Σαλαμιού – Αποψη του χωριού

Η κοινότητα προσφέρει δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να εμπλακούν μαθητές/μαθήτριες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

7.10.1. Δραστηριότητα 1: Ξενάγηση στην κοινότητα

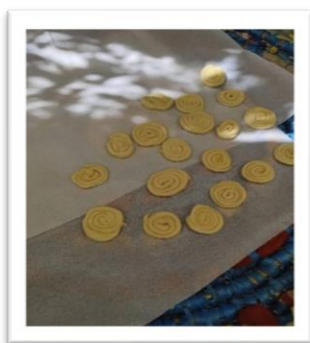
Υποδοχή των παιδιών και σύντομη ξενάγηση/γνωριμία με την κοινότητα. Θα γίνει αναφορά στην τοπική ιστορία, στους κατοίκους και στις ασχολίες τους, στην τοπογραφία της κοινότητας, σε αξιόλογες τοποθεσίες εντός και πέριξ της κοινότητας.

Εικόνα 132: Σαλαμιού – Ιερά Μονή Σαλαμιώτισσας

7.10.2. Δραστηριότητα 2: Βιωματικό εργαστήριο παραδοσιακού ζυμώματος

Μέσα από αυτό το εργαστήριο τα παιδιά έρχονται σε επαφή με το αλεύρι, θα γνωρίσουν τα αγνά υλικά της γης και θα μάθουν τα μυστικά της αρτοποιίας, από το ανακάτεμα της μαγιάς μέχρι το πλάσιμο του δικού τους άρτου. Μέσα από το παιχνίδι και τη δημιουργία, τα παιδιά θα συνδεθούν με τις ρίζες μας, θα αναπτύξουν τις αισθήσεις και τη λεπτή τους κινητικότητα, και θα νιώσουν τη χαρά του να μοιράζονται το μοσχομυριστό, ζεστό ψωμί που έφτιαξαν με τα δικά τους χέρια.

Εικόνα 133: Σαλαμιού – Βιωματικό εργαστήριο παραδοσιακού ζυμώματος

7.10.3. Δραστηριότητα 3: Εργαστήρι ζωγραφικής σε βότσαλο

Σε αυτό το δημιουργικό εργαστήρι, οι μαθητές/μαθήτριες θα μεταμορφώσουν απλά, λεία βότσαλα σε πολύχρωμα έργα τέχνης, μαθαίνοντας να συνδυάζουν χρώματα, σχήματα και υλικά με τον πιο διασκεδαστικό τρόπο.

7.11. Στατός - Άγιος Φώτιος

Την περίοδο 1966-1969 ραγδαίες βροχοπτώσεις στην περιοχή της Πάφου, προκάλεσαν καταστροφικές κατολισθήσεις σε δύο γειτονικά χωριά, τον Στατό και τον Άγιο Φώτιο. Τότε κρίθηκε αναγκαίο τα δύο χωριά να μετακινηθούν. Οι κάτοικοι αποφάσισαν την ενοποίηση των δύο κοινοτήτων και έκτοτε το ενοποιημένο πια χωριό πήρε την ονομασία Στατός-Άγιος Φώτιος. Περισσότερες πληροφορίες για την κοινότητα υπάρχουν στον σύνδεσμο [κοινότητα Στατός-Άγιος Φώτιος](#).

Η κοινότητα προσφέρει δύο προγράμματα δραστηριοτήτων. Και τα δύο προγράμματα απευθύνονται σε μαθητές/μαθήτριες Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου και Τεχνικών και Επαγγελματικών σχολών. Ακολουθούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνει το κάθε πρόγραμμα αλλά και αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων.

7.11.1. Πρόγραμμα Α:

Οι δραστηριότητες για το πρόγραμμα Α είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Εργαστήριο αγιογραφίας
- Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε παρασκευαστήριο παλουζέ ή/και τραχανά
- Δραστηριότητα 4: Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς και αθλητικής ιστορίας

7.11.2. Πρόγραμμα Β:

Οι δραστηριότητες για το πρόγραμμα Β είναι οι ακόλουθες:

- Δραστηριότητα 1: Εργαστήριο αγιογραφίας
- Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε παρασκευαστήριο ελαιόλαδου και ζιβανίας
- Δραστηριότητα 4: Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς και αθλητικής ιστορίας

7.11.3. Δραστηριότητα 1: Εργαστήριο αγιογραφίας

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την τέχνη της αγιογραφίας και παρακολουθούν από κοντά όλα τα στάδια δημιουργίας των βυζαντινών εικόνων. Φτιάχνουν σε χαρτί τις δικές τους εικόνες.

Εικόνα 134: Στατός – Άγιος Φώτιος: Εργαστήριο αγιογραφίας

7.11.4. Δραστηριότητα 2: Ξενάγηση σε παρασκευαστήριο παλουζέ ή/και τραχανά/χαλουμιού

Μέσα από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα τα παιδιά ξεναγούνται στις εγκαταστάσεις ενός παρασκευαστήριου χαλουμιού/τραχανά ή/και παλουζέ. Μαθαίνουν για την παραδοσιακή τεχνική της τυροκομίας ή/και την παρασκευή παλουζέ.

Εικόνα 135: Στατός – Άγιος Φώτιος: Παρασκευαστήριο παλουζέ

7.11.5. Δραστηριότητα 3: Ξενάγηση σε παρασκευαστήριο ελαιόλαδου και ζιβανίας

Τα παιδιά ξεναγούνται σε ένα πετρόκτιστο παρασκευαστήριο λαδιού και ζιβανίας, το οποίο βρίσκεται σε ένα λόφο με πανοραμική θέα της γύρω περιοχής. Μαθαίνουν τόσο για τη διαδικασία παρασκευής λαδιού όσο και για την παρασκευή της παραδοσιακής ζιβανίας. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας τα παιδιά συμμετέχουν σε γευσιγνωσία ελαιόλαδου.

Εικόνα 136: Στατός – Άγιος Φώτιος: Παρασκευαστήριο ελαιόλαδου και ζιβανίας

7.11.6. Δραστηριότητα 4: Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς και αθλητικής ιστορίας

Μέσα από τα εκθέματα που βρίσκονται στον χώρο του μουσείου τα παιδιά γνωρίζουν στοιχεία της πολιτιστικής μας παράδοσης και κληρονομιάς. Συνομιλούν με υφάντριες που βρίσκονται στον χώρο του μουσείου και μαθαίνουν για την κυπριακή υφαντική τέχνη. Παράλληλα, δοκιμάζουν να φτιάξουν υφαντό στον παραδοσιακό αργαλειό (βούφα). Γνωρίζουν, ακόμα, το έργο και την προσφορά του Στέλιου Κυριακίδη, πανελληνιονίκη και βαλκανιονίκη δρομέα στίβου, ο οποίος καταγόταν από το χωριό Στατός- Άγιος Φώτιος. Στον χώρο του μουσείου υπάρχει αίθουσα αφιερωμένη στον Μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο Α', ο οποίος επίσης καταγόταν από την κοινότητα.

Εικόνα 137: Στατός – Άγιος Φώτιος: Μουσείο πολιτιστικής κληρονομιάς και αθλητικής ιστορίας

7.12. Χούλου

Η Χούλου βρίσκεται βορειοδυτικά της πόλης της Πάφου σε απόσταση 25 χλμ περίπου. Είναι κτισμένη δίπλα από τον ποταμό της Έζουσας και είναι περιτριγυρισμένη από καταπράσινα βουνά. Σύμφωνα με μία εκδοχή το χωριό πήρε το όνομα του από κάποιον φεουδάρχη που κατοικούσε εκεί με το όνομα Χούλο. Σύμφωνα με μια δεύτερη εκδοχή το χωριό πήρε το όνομά του από κάποια Ιταλίδα που κατοικούσε εκεί και καταγόταν από το ιταλικό χωριό Χούλου. Οι ντόπιοι κάτοικοι τη φώναζαν «Η κυρία από τη Χούλου» και τελικά έμεινε το όνομα αυτό και στο χωριό. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα ξεναγηθούν στην κοινότητα και θα γνωρίσουν την τοπική ιστορία, τους κατοίκους και τις ασχολίες τους. Παράλληλα, θα ενημερωθούν για την τοπογραφία της περιοχής και θα γνωρίσουν σημαντικά σημεία και τοποθεσίες εντός και γύρω από την κοινότητα. Στη συνέχεια μπορούν να επιλέξουν 2 από τις πιο κάτω δραστηριότητες:

7.12.1. Δραστηριότητα 1: Παρασκευή παλουζέ

Οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν για το σταφύλι και τα προϊόντα του. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην παρασκευή παλουζέ και σιουσσιούκκου, ενώ στη συνέχεια τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην όλη διαδικασία παρασκευής των συγκεκριμένων προϊόντων.

Εικόνα 138: Χούλου – Παρασκευή παλουζέ

7.12.2. Δραστηριότητα 2: Εργαστήριο «Μικροί Τυροκόμοι»

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τυροκόμο της περιοχής και μεσά από μια διαδραστική παρουσίαση και συζήτηση μαθαίνουν πληροφορίες για το γάλα και τα προϊόντα του. Στα πλαίσια του εργαστηρίου φτιάχνουν παραδοσιακό τυρί και αναρή.

7.12.3. Δραστηριότητα 3: Παρασκευή ψωμιού σε παραδοσιακό φούρνο

Στο συγκεκριμένο εργαστήριο οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν για το σιτάρι, το αλεύρι και τα διάφορα είδη ψωμιών, πώς παρασκευάζονται και για τη διατροφική τους αξία. Στη συνέχεια τα παιδιά θα έχουν τη δυνατότητα να ζυμώσουν με το χέρι και να φτιάξουν το δικό τους ψωμί, να το ψήσουν σε παραδοσιακό φούρνο και να το δοκιμάσουν.

Εικόνα 139: Χούλου – Παραδοσιακό ψωμί